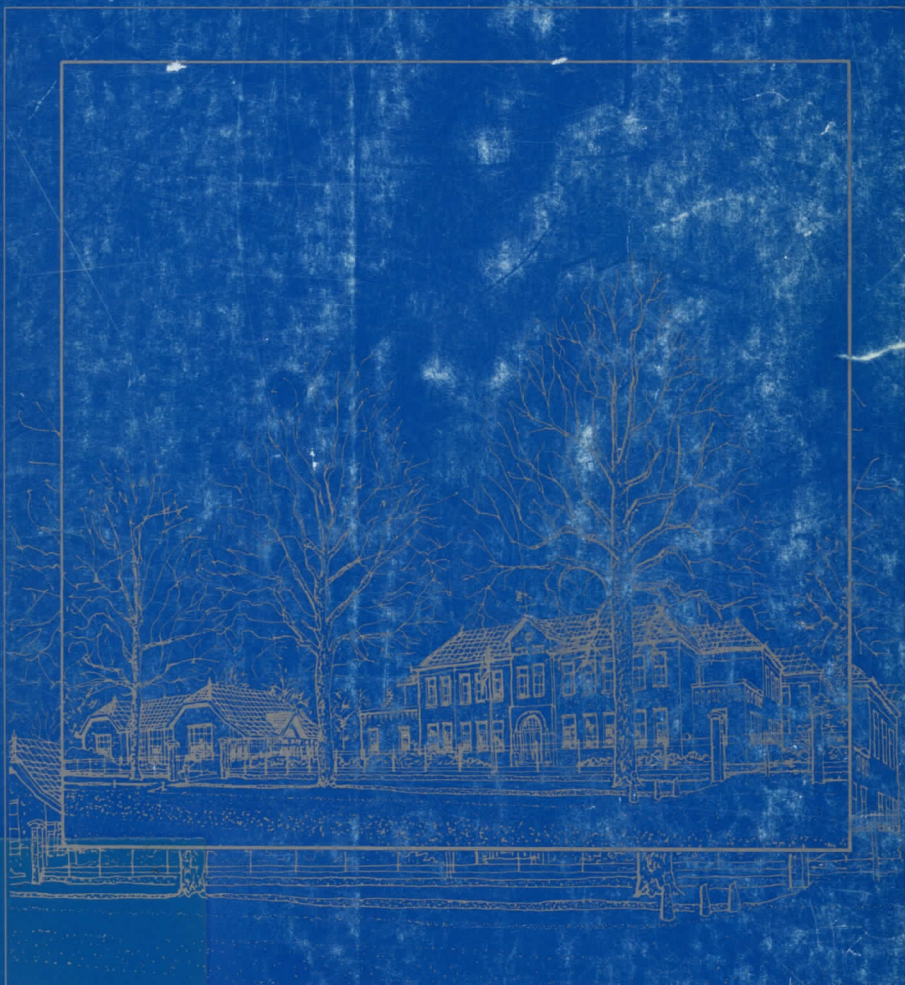

kleine geschiedenis van een inlichtingencompagnie

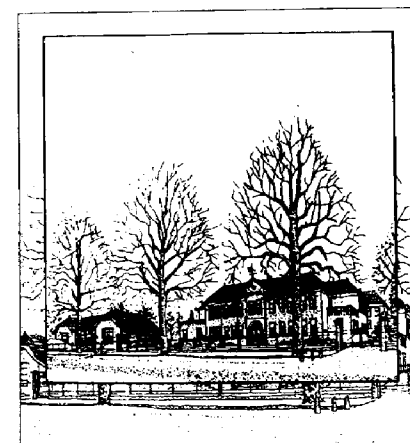
101 MIDCIE

79
N. 175
K

A. 91 V A N H A E F T E N

Bij de omslag

De tekening is een afdruk van een originele pentekening van sergeant Martijn Buter.

De tekening laat ons de prachtige voorgevel van de Van Haeften-kazerne zien van rond 1930.

KMA/KIM

Kleine Geschiedenis
van een
Inlichtingencompagnie

1e Druk

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd op welke wijze dan ook slechts met schriftelijke toestemming van Commandant 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie. De meningen en opvattingen die in dit werkje zijn vastgelegd hoeven niet de mening weer te geven van de Minister van Defensie of van het Schrijverscollectief.

Apeldoorn 1992 Schrijverscollectief Van Haftenkazerne

Ter herinnering aan

WILLEM

INHOUD

	Blz.
Voorwoord	9
Voor u gelezen	11
Overzicht Personeel der messes Van Haeftenkazerne	13
Aan Den Zwolschenweg	15
Beknopte kroniek van het LUVA-squadron	55
101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie	75
Beknopt overzicht Zwolscheweg 238	211
Kroniek bewoners Gebouw 7 van 1915 tot heden	213
Overzicht verwarmingsperikelen Van Haeftenkazerne	215
School Militaire Inlichtingendienst	217
Toekomst Van Haeftenkazerne	225
Referentieplattegrond	227

Voorwoord

27 maart 1991. Op de Van Haftenkazerne gaat de legendarische barman de heer Willem Kraayenhof, die sinds 23 augustus 1965 aan de Van Haften verbonden is geweest, met pensioen. Bij het zoeken naar een passend cadeau kwam de gedachte op om de geschiedenis van de kazerne en de onderdelen die Willem steeds met koffie ondersteund heeft, te verwoorden.

Willem kwam een maand nadat de heer John Koster onze gelederen had versterkt op de Van Haftenkazerne. De heer John Koster kwam in juli 1965 binnen als jongste kok.

Kleine Geschiedenis van een Inlichtingen Compagnie.

Waarom Kleine Geschiedenis? Dit kleinood is niet bedoeld als een allesomvattende geschiedschrijving van een eenheid, maar is slechts een poging de ontstaansgeschiedenis van de compagnie te schetsen en zo haar wortels bloot te leggen. Vanuit deze optiek wordt ook de periode 1945 - 1954 belicht. Deze voor de compagnie belangrijke periode kenmerkt zich door het diepe gevoel bij onze militaire leiders een eigen inlichtingeneenheid te bezitten. Er waren tenslotte verschillende potentiële brandhaarden in de wereld.

Kleine Geschiedenis, omdat dit boekje slechts de geschiedenis van 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie (101 MIDcie) weergeeft en niet de kronieken van de verschillende afdelingen van 101 MIDcie. Misschien zijn er per afdeling medewerkers, die een kroniek van hun afdeling willen schrijven. 'Veldslagen' en andere wezenlijke daden en invloeden kunnen daar een plaats in krijgen. Wij zullen deze dan later graag bundelen en uitgeven.

In dit werkje vindt u onder andere beschrijvingen van alle commandanten die 101 MIDcie hebben geleid. Allen verschilden in hun commandovoering en drukten zodoende een eigen stempel op de compagnie, de een wat meer dan de ander. Toch zijn er in de loop der tijd ook niet-commandanten geweest die een duidelijke stempel op de compagnie drukten. Voor hen die op de kazerne woonden en werkten was de burger-barbediende Willem Kraayenhof er zeker één van. Voor de buitenwacht waren het vooral in hun tijd kapitein De Rooy, kapitein Pals en adjudant Lochmans die het gezicht van 101 MIDcie bepaalden. In dit voorwoord mochten zij dan ook niet ontbreken.

Dat in dit werkje de richting gevechtseinlichtingen en ondervraging/vertaling sterker belicht wordt dan de overige richtingen, dient gezien te worden als noodzakelijk, daar de eerste commandanten voornamelijk uit die richting afkomstig waren. 101 MIDcie is een raderwerk, dat kleur en inhoud heeft gegeven aan de Van Haftenkazerne. De Van Haftenkazerne en 101 MIDcie moeten in één adem genoemd worden. Daarom volgt hier een korte kroniek van de Van Haftenkazerne.

Aan de tot standkoming van dit werkje hebben velen op hun manier meegewerkt, die ik hier graag zou willen bedanken:

- de oud commandanten 101 MIDcie en hun plaatsvervangers voor hun interesse, interviews en correctiewerkzaamheden;
- het personeel van de sectie Geschiedenis van de KMAR;
- de oud-gedienden van de KMAR, die in de jaren '30-'40 op de Van Haeftenkazerne daadwerkelijk hebben gediend;
- de Sectie Militaire Geschiedenis te Den Haag voor hun goede hulp;
- de redactie van 'De Groene Baret';
- sergeant Buter van de Bevoorradingsgroep voor de pentekeningen;
- sergeant Spronk van de Technische afdeling, die alle aangeleverde foto's naar één formaat heeft gebracht;
- sergeant der eerste klasse Van de Heuvel van de afdeling Repro van Staf 1-Lk voor het maken van proefafdrukken. Soldaat der eerste klasse De Bruyn, eveneens van deze afdeling voor zijn goede raad;
- korporaal Goossens, van de afdeling Ondervraging, voor het corrigeren van de tekst.

Mijn grote dank gaat verder vooral uit naar Ed van Werven die, na zijn diensplichttijd vervuld te hebben op de Van Haeftenkazerne, nu al vele jaren als burger in de officiersmess van de Van Haeftenkazerne werkt. Hij heeft gezorgd voor alle 'opgravingen' bij de Gemeente over de historie van de Van Haeftenkazerne. Buiten het opsporen, het interviewen en het op een rij zetten van alle gegevens, is er uiteraard informatie ontleend aan gerenommeerde bladen als de Militaire Spectator, De Legerkoerier en De Groene Baret, die al uitstekende publikaties over dit onderwerp uitgebracht hebben. Door de verschillende redacteurs, resp. schrijvers is toestemming verleend de bladen, dan wel de schrijvers te citeren. Het uitvinden van alle spaken van het wiel was daardoor niet meer nodig.

Tot slot nog enige verantwoordingen: in de organisatieschema's die zijn opgenomen in deze Kleine Geschiedenis ontbreken enkele namen van functionarissen. Ondanks alle pogingen hiertoe waren deze niet meer te achterhalen. De namen van de afdelingen van 101 MIDcie zijn, in tegenstelling tot de voorschriften met hoofdletters geschreven. De reden hiervoor is dat zij in de loop der tijden veranderd zijn en door het hele werk heen zo vaak voorkomen dat een duidelijke herkenbaarheid gewenst leek. In de loop der tijden is er veel veranderd aan de gebouwen en hun bestemming. Daarom voeg ik een referentieplattegrond aan dit werkje toe. Door het hele verhaal heen wordt door middel van nummers en letters naar deze plattegrond verwezen.

Voor u gelezen:

- vele meters Apeldoorns Gemeente Archief;
- Militaire Spectators;
- stukken van het Centraal Archieven Depot te Den Haag;
- stukken van het Semi-permanent Archief te Den Haag;
- verscheidene Legerkoeriers;
- bestek van de eerst aanwezige Genie-officier te Arnhem uit 1912;
- stukken van het KMAR-museum te Buren;
- Apeldoorns Multiboek;
- de geschiedenis van Het Wapen der Koninklijke Marechaussee;
- De Groene Baret;
- diverse Apeldoornse Couranten.

Overzicht Personeel der Messes

- 1946 tot 1954 In Cadi in gebouw 1 'Joop van Duil'
- 1955 tot 1963 Dhr. Schuring barman op de Van Haftenkazerne.
- 1954 tot 1965 Dhr. Vreeman. Hij stond ten tijde van de LUVA in de onderofficiersmess.
Daarna overgegaan naar de manschappenkantine, samen met een andere burger.
- 1965 officiersmess: Dhr. Melsbach, eerst bij 101 MIDcie, toen naar Staf 1 Lk
- onderofficiersmess: Dhr. Sjaak Piëst

Eveneens met het binnenkomen van 101 MIDcie kwamen bijna gelijktijdig binnen:

- 1964 Chef-kok Ringo Verwaal (eerst als kok)
- 1965 Chef-kok John Koster (eerst als kok) In augustus 1965

officiersmess: Dhr. Scherpenzeel,
SgtI De Wilde (Chef kok),
Dhr. Willem Kraayenhof vanaf 23 augustus 1965,
Dhr. Oostwaard vanaf 1971,
Dhr. Michelenbrink vanaf 1971,

onderofficiersmess: Dhr. Kobus Schuring,
Dhr. Sjaak Piëst.

In 1971:

- gaat Dhr. Sjaak Piëst naar de Koning Willem III Kazerne;
- gaat Dhr. Willem Kraayenhof naar de onderofficiersmess;
- gaat Dhr. Dick Michelenbrink naar de officiersmess (komt dan op de kazerne).

Situatie 1974

Dhr. Scherpenzeel (officiersmess) gaat met pensioen;

Dhr. Schuring (onderofficiersmess) gaat met pensioen;
Dhr. Jaap Smaal komt;
Dhr. John Koster terug op de kazerne, maar nu als chef-kok;
Dhr. Ringo Verwaal terug.

Situatie 1971-1980

onderofficiersmess: Dhr. Kraaienhof, Willem.
officiersmess: Dhr. Michelenbrink;
Dhr. van Werven, Ed komt per 16 juni 1980 op de kazerne.

Situatie 1979

onderofficiersmess: Dhr. Bart van Oordt komt op de kazerne onder majoor Rijndorp.

Situatie 1981

officiersmess: Dhr. Ed van Werven,
Dhr. Bart van Oordt.
onderofficiersmess: Dhr. Willem Kraaienhof.

Situatie 1990 tot 1991

Gescheiden messes met het gezicht van één mess.
Dhr. Willem Kraaienhof (gaat met pensioen op 27 maart 1991).
Dhr. Bart van Oordt.
Dhr. Ed van Werven (wordt burger barbediende in een kantine op een mobcomplex in Voorthuizen).

Situatie eind 1991

Gescheiden messes met het gezicht van één mess.
Dhr. Bart van Oordt.
Dhr. Ed van Werven (terug van weggeweest).

AAN DEN ZWOLSCHENWEG

In het voorjaar van het jaar 1911 rijden we het dorpje Apeldoorn binnen, komende over de weg vanuit Amersfoort. Aan de linkerkant van de weg staat een 17 meter hoge obelisk. Koetsen rijden af en aan. We koesteren ons in het vroege voorjaarszonnetje. Nieuwsgierig lezen we de tekst, die in de obelisk is gebeiteld. Het blijkt een geschenk te zijn van de burgerij van Apeldoorn bij het huwelijk van Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik in 1901. We zoeken naar de Appoldro. Dit is een wilde appelboom, die zelden voorkomt op de Veluwe. Deze Appoldro is zo zeldzaam, dat hij in vroegere tijden - al in 792 - in sagen werd genoemd, als men een bepaalde plaats op de Veluwe wilde beschrijven. Het werd later een belangrijke ontmoetingsplaats voor allerlei kooplui uit de wijde omgeving. Men stichtte er dan kleine nederzettingen. De naam werd Appoldro, Apeldorne, Appeltern, Appelternen, Appeldoern, Appeldoorn en nu heet het Apeldoorn.

We zoeken verder naar de Appoldro en gaan linksaf over 'den weg' naar Zwolle. Na een paar kilometer staan we voor de boerderij van boer Herbert Tiemens met naast de boerderij een prachtig weiland. We vergeten door de schoonheid van de omgeving de Appoldro en raken in gesprek met boer Tiemens en zijn zoon. We praten wat over het weer en het vee, dat in het weiland naast de boerderij loopt te grazen.

Nu na 80 jaar, blijkt dat in diezelfde tijd de toenmalige majoor J.J. Schuil, 'Eerstaanwezend Ingenieur te Arnhem', op dit zelfde weiland zijn oog heeft laten vallen, als meest ideale plek om er een nieuw logiesgebouw, als onderdeel van een kazernement voor het Depôt van het Wapen der Koninklijke Marechaussee te laten bouwen.

Het weiland van boer Tiemens stond in het kadaster ingeschreven onder No: 12762 (foto 1). De boerderij met de bijbehorende weilanden was in ieder geval vanaf 1890 eigendom van de familie Tiemens. De helft van het landgoed was in 1911 in bezit van vader Herbert Tiemens en de andere helft was in bezit van zijn zoon Willem Tiemens.

Het Departement van Oorlog, zoals Defensie in die tijd heette, kocht in 1913 het perceel No 12762 en bestemde het voor de Stichting 1913 (foto 2). Deze stichting zorgde voor de bouw van het Depôt Koninklijke Marechaussee, in naam van het departement van Oorlog. Juni 1913 werd als basisdatum van het Depôt aangenomen. Foto 3 geeft een idee van de omgeving van de kazerne zoals die er in de twintiger jaren uitzag. Door de Stichting 1913 werd het perceel in kaart gezet. Het perceel lag heel mooi temidden van open velden in lichtbevolkt gebied aan een hoofdader naar Zwolle en maakte deel uit van de Noord Apeldoornsche Enk, die aansloot op Het Loosche Veld (foto 4). Een ideale ligging had het perceel ook, omdat het vlakbij het paleis Het Loo lag, waar op wens van de Koningin, al in 1909 de bewaking werd uitgevoerd door de Koninklijke Marechaussee. Tevens bevond het perceel zich in de buurt van de Echoput in Hoog Soeren, die gegraven was op last van Koning Lodewijk om de paarden van de

N° 85.

A^o 1845

NAAM.	VOORNAMEN.	BEROEP.	WOONPLAATS.
1/2 Siemens	Herbert	landb.	Amsterdam
1/2 Siemens	Stellina	landb.	Amsterdam

1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens~~
1/2 ~~Siemens</~~

[illegible]

Foto3 *Apeldoorn - Marechaussee Kazerne*

postkoets op de handelsweg Arnhem-Berlijn te laven. De uitspanning 'de Echo-put' was in die tijd een trefcentrum van waaruit de Valkenjacht werd bedreven door gasten van de Koninklijke Familie. In Apeldoorn zelf werd het logement De Keizerskroon en als het nodig was het logement De Nieuwe Kroon - het huidige Hotel Bloemink - gebruikt voor gasten van het hof. Bewaking en begeleiding was steeds gewenst en nodig.

Op 6 oktober 1911 werd een aanvraagformulier (foto 5) ingevuld teneinde een bouwvergunning te verkrijgen en werd het verzoek, vergezeld van de benodigde bestekken, aan de Burgemeester en Wethouders van Apeldoorn gestuurd. In de vergadering van 17 oktober 1911 werd de aanvraag van majoor J.J. Schuil besproken. De vergunning zou worden verleend (foto 6), aldus besloten de Burgemeester en Wethouders van Apeldoorn.

Als we het voorlopige bestek nr. 174 van 1911 (foto 7) vergelijken met het uiteindelijke bestek van 1912 nr. 184 (foto 8), dan zien we dat er bij het voorlopige bestek van f 35335,- werd uitgegaan, maar dat het was uitgegroeid tot f 68450,- in bestek nr. 184. De Minister van Oorlog keurde het bestek goed op dinsdag 20 augustus 1912. De bouw kon beginnen. Het moest het Depôt der Koninklijke Marechaussee worden. Tot die tijd was er geen Depôt der Koninklijke Marechaussee geweest. Pas na 1909, na de reorganisatie van de Koninklijke Marechaussee, werd de behoefte aan een opleidingscentrum gevoeld.

In 1908 viel de Koninklijke Marechaussee onder de Inspecteur der Cavalerie. De toenmalige Inspecteur der Cavalerie schreef in april 1908 de Minister van Oorlog met het voorstel de Marechaussee te reorganiseren.

Foto 4 *Apeldoornsche Enk*

N. 2052.

No. *4/2* B.T. (1911)

Aanvraagformulier.

Aan
Burgemeester en Wethouders van
Apeldoorn,

vraagt ondergeteekende *Johannes Jacobus Schuit, Major, Levenslangerechts-Regisseur te*
Amsterdam in hoedanigheid van *beheerder* eigenaar van perceel kadastraal bekend Gemeente *Apeldoorn*
Sectie *I* No. *4559* ten deze

wonende te Apeldoorn in de meest wettelijke woning (ongewoon)
ten huize van *aanne op genoemd perceel*
vergunning tot het bouwen van een *begraafplaats* als onderdeel
van een *terrein* van het *Weg* van de *kerkelijke* *kerken*
gelegen op *meergenoemd* perceel aan de *Weg* naar *Kerveld*.

Bij deze aanvraag worden overgelegd:
Twee *stiel* teekeningen. *bescheiden met bijbehorende teekening*
Twee *stiel* materialienstaten.

De persoon, bedoeld in art 73 der Bouwverordening, zal zijn de mede
ondergeteekende: *P. J. H. van der Grinten, Levenslangerechts-Regisseur te*
wonende te Apeldoorn *ten plaaats als bouwbedrijf*
ten huize van
die als gemachtigde van den eerst ondergeteekende bij de behandeling der bouwaa-
nvraag zal optreden.

't welk doende,
P. J. H. van der Grinten
Aanvraagformulier

Foto 5

Nr 4/2 B. T.

Burgemeester en Wethouders van Apeldoorn.
Gedien de overgelegde teekening (2) als: aanvraagformulier en
van *Johannes Jacobus Schuit, Major, Levenslangerechts-Regisseur te*
tot het bouwen van een *begraafplaats* te *Amsterdam*
te *Apeldoorn* Sectie *I* No. *4559*
Aanbrengen ondergeteekende op aan bovengenoemde te bepalen, gese bewaren legen
te *Amsterdam* *bouw*, *begraafplaats* te *Amsterdam*
en de te bepalen in al binnen de rechte lijn *gevoelen* op een *terrein*
digen *afstand* van met *minder* *dan* *een* *weg*,
minder *dan* *een* *weg*.

Ont 12/6
de Schied
Departement van Oorlog

14/11

Afschrift.
Besluit van Burgemeester en Wethouders
van Apeldoorn.

VERGADERING VAN 17 OCTOBER 1911. 19.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN APELDOORN;
Gedien een aanvraag van *P. J. H. van der Grinten, Levenslangerechts-Regisseur te*
aan *Amsterdam* *bouw*, *begraafplaats* te *Amsterdam*
d.d. *6 October 1911* om vergunning tot het bouwen van een
op het perceel kadastraal bekend Gemeente *Apeldoorn* Sectie *I* No. *4559*
uitbreiden door *P. J. H. van der Grinten, Levenslangerechts-Regisseur te*
Gedien op art. 5 der Woningwet, art. 73 der verordening dezer gemeente, vaargesteld om
ter afwijking der Woningwet en op de overeenkomstig laatst genoemd artikel overgelegde stukken;

Besluiten:

Aan *P. J. H. van der Grinten, Levenslangerechts-Regisseur te*
vergunning te verlenen tot het bouwen van *begraafplaats*
begraafplaats.

onder voorwaarde dat dit plaats heeft overeenkomstig de overgelegde en bij dit besluit behorende
en gewaarmerkte tekening, met beschrijving en voorts met inachtneming der voorschriften van
de hiervoore genoemde verordening, voor zover zij op deze bouw van toepassing zijn.
Voorts de toelating aan te wijzen in of binnen de rechte lijn getrokken op eenen *terrein*
afstand van met *minder* *dan* *een* *weg*,
afstand van met *minder* *dan* *een* *weg*.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
(Grt.) W. ROOSMALE NEPVEL.
De Secretaris,
MOLLERUS.

Foto 6

Toestemming

Beoordeling van de bouwvervoering van de Majoor, Eerste-lieutenant te Arnheim, d.d. 6 October 1911.
Nr. 2082 N° 44. B. J. 1911

GENIE.
1911.
BESTEK N°. 174.

4e COMMANDEMENT.
APELDOORN.

De Begroting bedraagt:
f. 35336.—

BESTEK EN VOORWAARDEN, met Teekening in één blad, naar welke op Dinsdag 10 October 1911 te Arnheim, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, door den Eerst aanwezenden-Ingenieur te Arnheim in het openbaar zal worden aanbesteed:

Het bouwen van een kazernement voor het Depot van het Wapen der Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn, (3e Gedeelte).

onder het beheer der Genie te Arnheim.

ARTIKEL I. ALGEMEENE OMSCHRIJVING.

1. Omschrijving. Het Werk bestaat in het maken van een logiesgebouw.

ARTIKEL II. ALGEMEENE BEPALINGEN.

1. Administratieve Bepalingen.

2. Algemeene Voorwaarden. De Algemeene Voorwaarden, vastgesteld bij beschikking van den Minister van Oorlog van 6 Juni 1906, V. Afl. No. 413 (1), zijn bij het uitvoeren van het Werk verbindend, als waren zij letterlijk in het Bestek opgenomen, uitgenomen voor zooveel het daarin gestelde gewijzigd wordt door de bepalingen van het Bestek of in strijd is met die bepalingen.

3. Algemeen Tarief. Als Algemeen Tarief geldt dat van *Zulphen* (1).

4. Peil. Het vergelykingsvlak is N. A. P., terwijl wordt aangenomen, dat het bovenvlak van den westelijken hoeksteen in de rollaag van den kooktoek tegen den zuidelijken gevel van de meest westelijke dubbele woning, staande op het Werkterrein, is gelegen op 15.05 M. + N. A. P.

5. Afmetingen. De hoofdafmetingen van het gebouw zijn gemeten buitenwerks, zonder de uitmetingen in aanmerking te nemen.

De maten van lokalen, gangen, enz. zijn genomen op de vloeren tusschen de onafgewerkte muren.

6. Keuring. De kosten van onderzoekingen door derden, bedoeld in § 47-3° der A. V. zullen, voor wat betreft cement, alleen voor partijen van 30.000 K.G. of grooter ten laste van het Rijk kunnen komen.

7. Afbakening, uitslagen, opmetingen, enz. Tot de hulpmiddelen, bedoeld in § 49-2° der A. V. worden geacht te behooren: 1 waterspasinstrument met draibaren en omhoogbaren kijker, 2 zelfscabaken, 2 waterspiketten, 1 prismas van Bauernfeind, 1 equerre met hoekverdeling, 1 stalen meetband, lang 20 M. met decimeterverdeling en 1 bijbehorende ring met 11 pinnen, 10 jalons, 1 bascule, waarop tot 500 K.G. en 1 bascule, waarop tot 20 K.G. nauwkeurig gewogen kan worden, met de nodige gekte gewichten.

8. Werkteekeningen. De werkteekeningen zullen als calque door de Directie worden vervaardigd. De aannemer moet boven en behalve de in § 50-1° der A. V. bedoelde, voor hem bestemde kopie, van elke calque 1 lichtdruk ten behoeve van de Directie doen vervaardigen.

9. Drinkwater en ander water. Het drinkwater en het water voor het aanmaken van metsel- en voegspecie moet, — ander water mag, — door den aannemer worden getapt uit de terreinwaterleiding, tegen betaling van f. 0.19 per M³, volgens aanwijzing van een vanwege den aannemer op eene door de Directie aan te wijzen plaats aan te brengen tusschenmeter. De betaling moet geschieden naar hare aanwijzing in driemaandelijkse termijnen. De quantiteit van elken termijn moet vóór den vijftien van het volgende kwartaal aan de Directie worden vertoond.

10. Verhuur, enz. ten behoeve van de Directie. De aannemer is verplicht, van den aannemer van het contract volgens Bestek N°. 186/1910 voor eene som van f. 175.— over te nemen, en weder ter beschikking van de Directie te stellen de meubels, aanwezig in het op het Werkterrein aanwezige Directieverhuur, en voorkomende op eenen bij de Directie ter inzage liggenden inventaris. Deze meubels moeten worden overgebracht naar aan te wijzen vertrekken van een op het Werkterrein staand gebouw, op welk gebouw, tot aan de laatste oplevering van toepassing zal zijn het gestelde in § 51-3° der A. V. Zij moeten, bijdragen de Directie zulke vordert, na afloop van het Werk in eigendom worden overgegeven aan den aannemer van een volgend gedeelte van het Werk, voor eene som van f. 125.—, of, wanneer dit niet wordt georderd, binnen 14 dagen na de laatste oplevering zijn verwijderd, op verbeurte van het recht van eigendom. De kosten van het pakktaar maken van gordijnen, enz., moeten door den aannemer worden betaald.

(1) Bij de Gebroeders van Cleeft te Gravenhage zijn verkrijgbaar: de Algemeene Voorwaarden tegen f. 125 en het ongewijzigd Algemeen Tarief tegen f. 1.— per exemplaar.

Foto 7

Bestek nr 174

GENIE.
1912.
BESTEK N°. 184.

4e COMMANDEMENT.

APELDOORN.

De begroting bedraagt:
f. 68450.—

BEGROOTING VAN KOSTEN, bedoeld in § 44 der A. V., wegens:

Het bouwen van een kazernement voor het Depot van het Wapen der Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn (3e Gedeelte),

onder het beheer der Genie te Arnheim;

welk Werk te Arnheim, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, op Dinsdag 20 Augustus 1912, door den Eerst aanwezenden-Ingenieur te Arnheim zal worden aanbesteed.

Besteksdeel.	Hoeveelheden.	Eenheden.	AARD DER WERKZAAMHEDEN, ENZ.	Eenheidsprijzen.	Sommen voor de	
					hoeveelheden.	deelen en totalen.
ARTIKEL II. ALGEMEENE BEPALINGEN.						
—	—	—	Kosten, voortvloeiende uit de Ongevallenwet en de Wet op het Arbeidscontract	—	500	—
—	—	—	Maatregelen ten behoeve van de gezondheid (A. V. § 19), hulpmerken (A. V. § 21), hulpmiddelen (A. V. § 22)	—	320	—
6-7	—	—	Keuring (A. V. § 47), afbakening, uitslagen, opmetingen (A. V. § 49)	—	130	—
8	—	—	Werkteekeningen	—	50	—
9-10	—	—	Drinkwater, boodschappen, enz. ten behoeve van de Directie, bureel-, schrijf- en teekenbehoefte, brand- en lichtstoffen (A. V. § 51), opgaven (A. V. § 54)	—	1010	—
—	—	—	Voor het oliën, verven of carbolineeren van houtverbindingen, dubbelingen, oppervlakken in aanraking met metselwerk, enz. volgens § 304-1° en 2° der A. V.	—	50	—
—	—	—	Voor het oliën van hardsteen	—	20	—
—	—	—	Voor onderhoud en bewaking	—	30	—
—	—	—	Voor het ruw maken van grondslag voor ophooging	—	10	—
—	—	—	Lood onder kozijnorpels op hardsteen en op bovenorpels van kozijnen	—	100	—
(Som Artikel II f. 2220.—)						2220
ARTIKEL III. BESCHRIJVING VAN HET WERK.						
A. Gebouw, bevattende een gymnastieklokaal, keuken en cantines.						
48	510	M².	Zwarte grond ontgraven, op den kruiwagen laden, over ééne hand vervoeren en verwerken tot ophooging	0 19	96 90	
—	70	"	Zand ontgraven, op den kruiwagen laden, vervoeren over ééne halve hand, lossen, weder ontgraven en verwerken tot aansaarding	0 27	18 90	
—	620	"	Zand in het werk	0 70	434 —	549 80
49	41	M².	Platte laag van hoerengrauwe steenen in zand	0 60	24 60	
—	23 296	M².	Metselwerk van miskeleure klinkers in C. K. 3. tot keldervloer en -muren	17 50	407 66	
—	0 256	"	Aan strekken en rollagen meer	2 —	0 51	
—	0 019	"	Hardsteen met het giet- en stellood in het werk	180 —	3 42	
—	6	K.G.	Gesmeed ijzer aan grof werk	0 20	1 20	
—	30	"	Idem aan gewoon werk	0 30	9 —	
—	27 88	M².	Beploistering met C. 2., dik 0.01 M.	0 50	13 94	
—	47 2	"	Idem met C. 1., dik 0.01 M.	0 40	18 88	
Over te brengen					479 21	2769 80

Foto 8

Bestek nr 184

				Van de andere zijde..... f 11.55			49019	23
				1 K.G. gesmeed ijzer aan gewoon werk ad				
				f 0.30 per K.G. 0.30				
				Totaal minder f 11.85				
				Deel 81 875.61				
				Blijft				
						863	76	
106	—	—	—	Als deel 82	—	7	75	7 75
107	—	—	—	Als deel 83	—	80	68	80 68
108	—	—	—	Als deel 84	—	176	68	
	15	—	K.G.	Zink met soldaat	0 45	6	75	
	2	—	Stuk.	Lucht-kappen, volgens bestek	7	14	—	
	2	—	—	Ventilatiekleppen, idem, in het werk	5 25	10	50	207 93
109	—	—	—	Als deel 85	—	25	28	25 28
110	12	—	Stuk.	Gully's, volgens bestek, in het werk	8 25	99	—	
	42	—	M.	Leiding van ijzeraarden buizen, wijd 0.1 M.	0 90	37	80	136 80
111	2 658	—	M.	Cementbeton 1:3:6 van grind tot neuten	11	29	24	
	30 38	—	M.	Schutwerk ten behoeve van het storten van beton ..	0 50	15	19	
	—	—	—	Kettingen en sluitschakelen, ter gezamenlijke handelswaarde van f 12.40, in het werk	—	14	—	
4800	—	—	K.G.	Gegoten ijzer aan allerlei werk	0 15	690	—	
3200	—	—	—	Gewaist idem aan buizen, wijd 0.152 M.	0 20	640	—	
685	—	—	—	Getrokken idem aan buizen, wijd 0.0255 en 0.0635 M.	0 15	95	25	
1121	—	—	—	Gewaist ijzer aan gewoon werk	0 15	168	15	
1550	—	—	—	Gesmeed idem aan idem	0 30	465	—	
68 75	—	—	M.	Hennepstouw, dik 0.016 M.	0 20	13	95	
0 06	—	—	M.	Eikenhout aan fijn werk	125	7	50	
0 367	—	—	—	Amerikaansch grenenhout aan gewoon werk	60	22	02	
57 6	—	—	M.	Amerikaansch grenen plank, dik 0.028 M., aan gelinieerde schroeven	1 65	95	04	
0 878	—	—	M.	Cementbeton 1:3:6 van grind tot holle plinten ..	11	9	66	
0 429	—	—	—	Amerikaansch grenenhout aan grof werk tot onderregels	50	21	45	
3 104	—	—	—	Cementbeton 1:3:6 van grind tot voetsmuren onder box-afscheidings	11	34	14	
26 4	—	—	M.	Vuren plank, dik 0.022 M., aan grof werk	1	26	40	
48	—	—	—	Amerikaansch grenen plank, dik 0.017 M., aan kraanschroeven	1 20	57	60	
4 8	—	—	—	Idem, dik 0.022 M., aan idem	1 40	6	72	
4	—	—	Stuk.	Boxdeuren, volgens bestek	11	44	—	
0 058	—	—	M.	Amerikaansch grenenhout aan fijn werk tot deklijsten	80	4	64	
—	—	—	—	Voederbakken en ruiven, ter gezamenlijke handelswaarde van f 60.—, in het werk	—	70	—	2529 95
112	—	—	—	Als deel 88	—	97	39	97 39
113	—	—	—	Als deel 89	—	4	68	4 68
114	—	—	—	Als deel 90	—	13	75	13 75
115	—	—	—	Als deel 91	—	195	40	
	—	—	—	Meer: 50 M ² bepleistering met C. E. 2., ter dikte van 0.01 M.	0 25	12	50	207 90
116	—	—	—	Als deel 92	—	317	42	
	—	—	—	Meer in het werk: 1 tapkraan, wijd 0.019 M.	2 50	2	50	
	—	—	—	0.02 M ² hardsteen tot bekleding	180	3	60	
	—	—	—	1 gully	13 25	12	25	
	—	—	—	3 M. leiding van ijzeraarden buizen, wijd 0.1 M.	0 90	2	70	
	—	—	—	70 K.G. looden buisleiding met tinvoering en laklaag	0 50	35	—	
117	—	—	—	Als deel 93	—	152	60	373 47
	—	—	—	Meer: 1 wandlicht, ter handelswaarde van f 4.50, in het werk	5	5	—	
	—	—	—	6 M. leiding van getrokken ijzeren buizen, wijd 0.0095 M.	0 45	2	70	160 20
	—	—	—	Over te brengen.....				53728 77

Foto 9

De inrichting

Er moest een staf, 4 divisies en een opleidingscentrum opgericht worden. De Minister ging akkoord met het voorstel. Bij Koninklijk besluit van 12 maart 1909 nr. 44 werd de organisatie vastgesteld. De eerste Inspecteur der Koninklijke Marechaussee werd majoor G.A. Van Haften, commandant 1e divisie. Op 16 april 1909 aanvaardde hij zijn functie. Een van zijn eerste daden was het laten bouwen van een opleidingsinrichting.

In die tijd werd er bij de behuizing van de Koninklijke Marechaussee naar standaardisatie gestreefd. Bij elke Marechausseebrigade kon men alles zoveel mogelijk op dezelfde plek vinden: op dezelfde plaats het bureau, de voorschriften zoveel mogelijk op dezelfde plaats op het bureau en in dezelfde volgorde, op een vaste plaats een kast voor de uniformen, de stallen op dezelfde plaats, evenals het woonhuis, de cellen enz. De gebouwen konden niet overal hetzelfde gebouwd worden, maar er werd wel naar gestreefd. Er waren belangrijke en minder belangrijke brigades, zodat grootte en kwaliteit van de inrichting verschilden. Echter in het algemeen was er altijd sprake van een hoofdgebouw met daaraan gekoppeld de cellen, het woonhuis voor diegenen die de brigade bewoonden en stallen voor de paarden, want de Koninklijke Marechaussee was, zoals we allemaal wel weten, een Bereden Wapen. Omdat aan 'Den Zwolschen weg' een opleidingscentrum werd gebouwd, moest er ook een voorziening komen om met paarden om te gaan. Er werd een binnenmanege gebouwd met aangrenzende stallen. Uit het bestek valt te lezen, dat voor voederbakken en ruiven een niet onaanzienlijk bedrag werd uitgetrokken (foto 9). Het geheel van stallen kostte De Staat f 18897,19. We vinden later de stallen en de manege van die tijd op de plaats, waar nu gebouw 5 staat. Diegenen die een opleiding te paard (foto 10, 11, en 12) kregen, moesten dit paard uit eigen zak betalen. Als de aankomend marechaussee dan na de opleiding naar de eigen brigade ging, had hij een eigen paard, dat helemaal was ingereden en dat hij door en door kende.

Foto 10

Opleiding

Foto 11

Vervolgopleiding

Foto 12

Diepte in de opleiding

Bij het beëindigen van zijn dienstverband mocht hij het, door hem zelf steeds bereiden paard, behouden.

De hoefsmid (foto 13) met smederij werd ook niet vergeten. Er kwamen vuurvaste 'steen' in fornuismortel voor de oven en de rookkap werd echt geasfalteerd. Het geheel werd vervolmaakt met een patent smidsoog met blaasbalg voor een bedrag van f 122,09. De gehele smidse kostte het Rijk in die dagen f 1799,58.

Foto 13

Hoefsmid

We vinden de smidse, waar de smeden Hulsberg, Gerritsen en later Viezee hun werk hebben gedaan, nu nog terug als gebouwtje 7 op de huidige Van Haften-kazerne. Dit gebouwtje heeft in de jaren zestig en zeventig voor de helft dienst gedaan als werkplaats voor de timmerlieden, die vast aan de Van Haften verbonden waren.

De andere helft was de opslagplaats van de tuinman, de heer Menkveld, die van 1965 tot 1980 aan de kazerne verbonden is geweest. Later is deze ruimte weer koffiekamer geworden voor de dames van de schoonmaakdienst. Ook wordt het tegenwoordig als opslagplaats gebruikt door het kazernecommando, waar de heer Ari Landkroon sinds lange tijd de scepter zwaait. In 1913 werden ook de modernste verbindingsmiddelen op de kazerne in gebruik genomen. Er kwam een schelinrichting met telefoon. Verder een kluis en op het dak werd een bliksemafleider geplaatst. Op het kazernedepôt kwam ook een brandstoffen-opslagplaats tussen gebouw 3 en het sportveld (plaats B). Dit was pal naast de fietsenloods. De brandstoffenloods was uiteraard niet voor kero e.d., maar voor kolen als brandstof voor de prachtige, ouderwetse potkachels, die overal met veel pijn en moeite brandend werden gehouden. Op een van de oude foto's (foto 14) is nog zo'n oude 'pot' op het depôt te zien, die door de kamerbewoners onder-

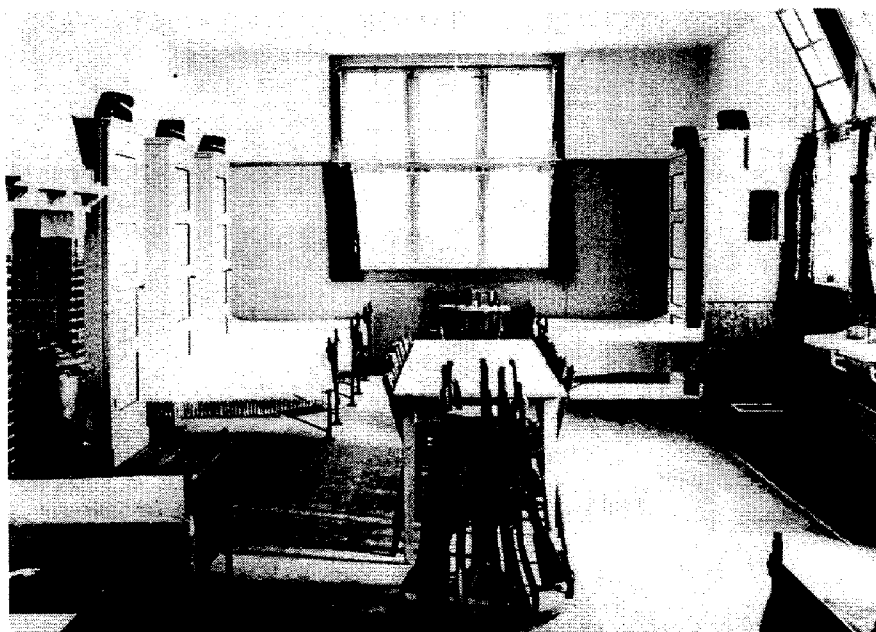

Foto 14 'Potkachel'. Nu officiersmess Van Haftenkazerne

houden moest worden, en wat belangrijker was, die moest worden gestookt met de hen toegewezen hoeveelheid brandstof. Het was een hele kunst om met de kolen die de kolenbak vulden, het etmaal warm door te komen.

Andere belangrijke onderdelen van het gebouwencomplex waren de brandblusmiddelen. Er werd gewerkt met dieren en voor hun verzorging was hooi en stro nodig. Dit was natuurlijk erg brandgevoelig. De brandblusmiddelen bestonden in die tijd uit een handbediende pomp en katoenen slangen. Er moest ook geoefend worden. Regelmatig waren de slangen nat en moesten worden opgehangen om te drogen. Er diende dus een slangendrooginrichting te komen.

Het uiteindelijke bedrag, dat benodigd was voor de bouw van het Depôt der Koninklijke Marechaussee in 1912 bedroeg:

Gebouwen en voorzieningen	f 59.186,22
Winst aannemer 10%	f 5.918,62
Onvoorziene uitgaven	f 1.500, -
	f 66.604,84
Onkosten	f 1.845,16
	f 68.450,-

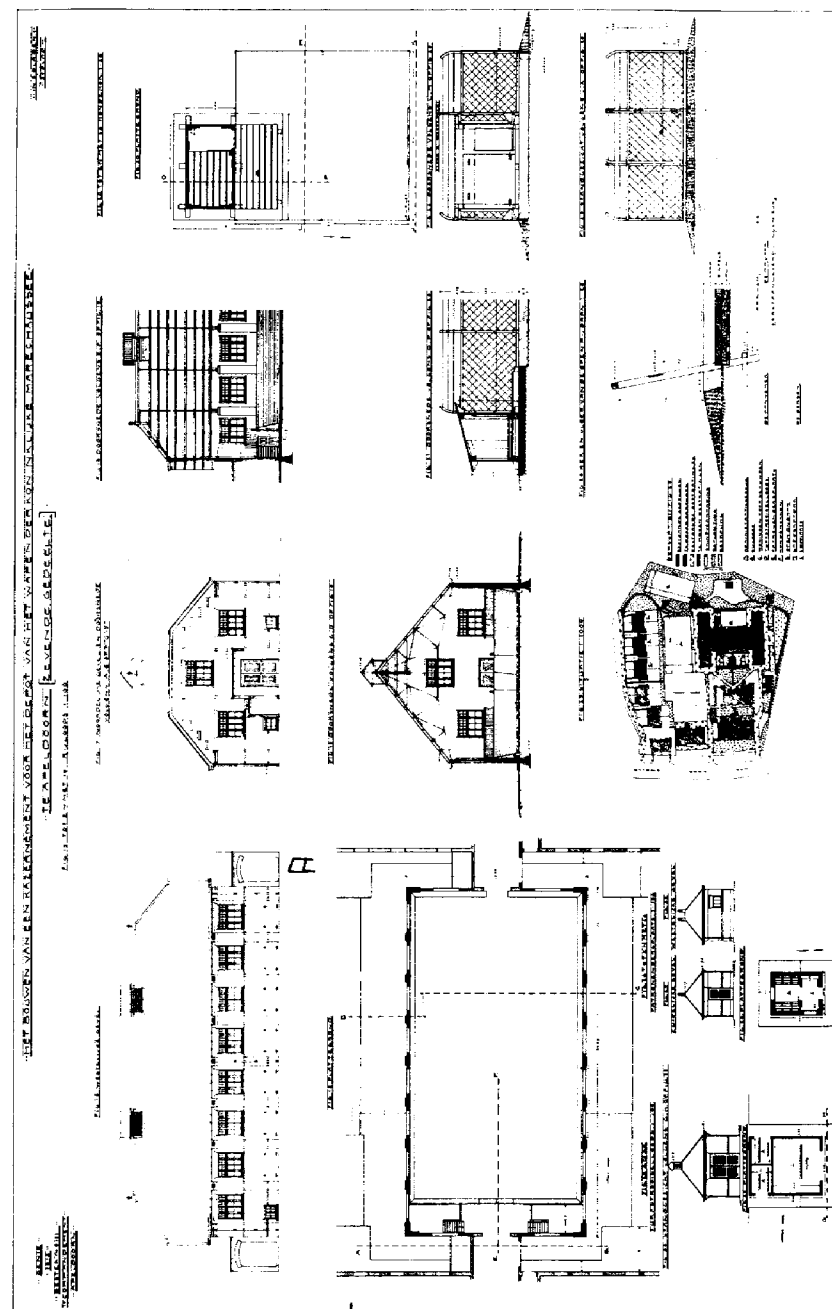

Foto 15

Als we nu foto 15 wat beter gaan bekijken, dan zien we de gebouwen, zoals ze in 1913 ook daadwerkelijk zijn gebouwd.

Deur A is daar waar nu de ingang naar lokaal 17 is en deur B leidt nu naar het ketelhuis. Gebouw 6 was de gewermakersplaats, met links en rechts ervan de 4 hondehokken. Op de plaats van het huidige gebouw 10 stond toen een buitenmanege gepland om de paarden wat uit te kunnen laten lopen. Een klein gedeelte van gebouw 6 was de turfstrooiselloods. Gebouw 12 was de patronenbergplaats met twee houten 'rakken' voor patroonkisten.

Nadere bestudering van de situatie van 1913 levert nog een aantal interessante details op.

De bouw begon met de eerste drie woonhuizen, die als onderkomen moesten gaan dienen voor het personeel dat de kazerne ging bemannen. Eerst bouwde men huis 20, 21 en 22. Daarna de stallen aan de zuidkant en noordkant van gebouw 5. Gebouw 5 zelf was de binnenmanege. In gebouw 5M was de ziekenboeg voor de paarden. De dierenarts had daar een kamer. Gebouw 3 en 1 zijn daarna gereed gekomen. Foto 16 is een foto, genomen vanaf de voorkant van het Depôt uit 1914.

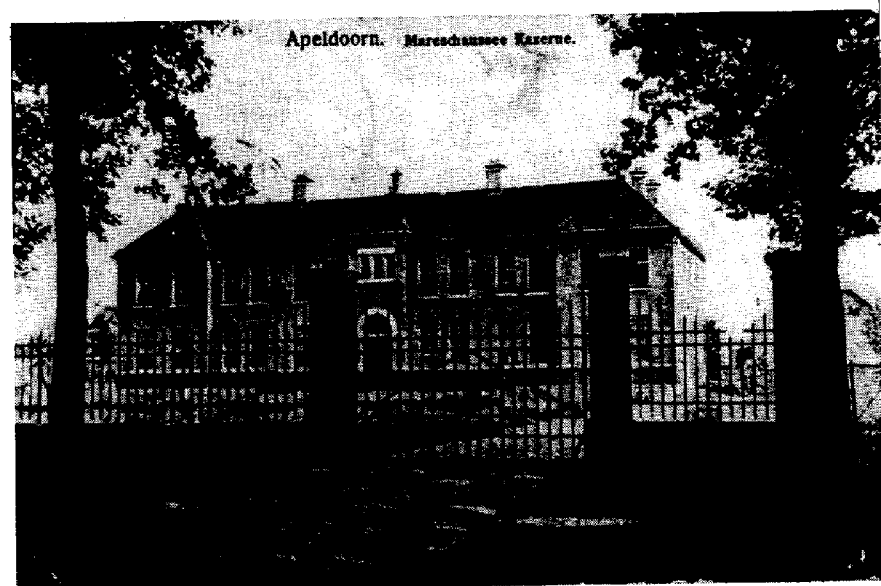

Foto 16

Niet gebouw 2, maar 3...

We zien duidelijk dat gebouw 3 al helemaal klaar is, terwijl er zelfs nog geen fundamenteën gelegd zijn van gebouw 2. Op foto 17 uit 1915 (de mobilisatie was al een feit), zien we voor gebouw 3 het kader uit die tijd aangetreden voor een foto. Het waren zittend de adjudanten Eisinga, van der Woude, staand Geensen en Minderhoud en het jongere kader.

Foto 17

Kader 1915

Op de kazerne lagen nu eigenlijk drie onderdelen:

- een opleidingsbrigade;
- een wachtbrigade voor de bewaking van paleis Het Loo;
- een mobiele brigade voor politiediensten in Apeldoorn.

Het ligt voor de hand om te denken dat het hoofdgebouw, gebouw 2, als eerste is gebouwd, omdat wij zolang deze statige voorzijde van de Van Haftenkazerne als hoofdgebouw hebben beschouwd. Gebouw 3 was echter het logiesgebouw. Het recreatie kantinegebouw was -in welke vorm dan ook- gebouw 1. Op foto 18 van het Sinterklaasfeest uit 1936, zien we de onderofficierskantine en op foto 19 de keuken uit diezelfde periode met de kok Paul, die in huis 22 woonde. In datzelfde huis was ook de Wachtbrigade gehuisvest.

Mevrouw Greetje Tuffer was aardappelschilster. Wasvrouw was mevrouw Van Eschger - Van de Hoekweg. Voor het wassen van nestels vroeg zij f 0,05.

In gebouw 1 bij nummer 1A bevond zich vanaf de begintijd de sportzaal. Op foto 20 zien we het interieur uit die tijd, dat geleverd werd door Niels Larsen een 'Manufacturer of Gymnastic Apparatus' uit Leeds. Op foto 21 zien we een van de legendarische sportinstructeurs uit die tijd. Het was de Rus Wladimir M. Kasulakow, die als burger-sportleraar vele jaren (tot aan zijn overlijden) aan de Marechaussee verbonden is geweest. Gebouw 2, dat het administratieve gebouw moest worden, werd gebouwd in 1915, nadat de andere gebouwen gereed waren. Op de omslag is gebouw 2 afgebeeld. Vroeger zag het er echter anders uit.

Foto 18 Sinterklaas. In de Onderofficiersmess

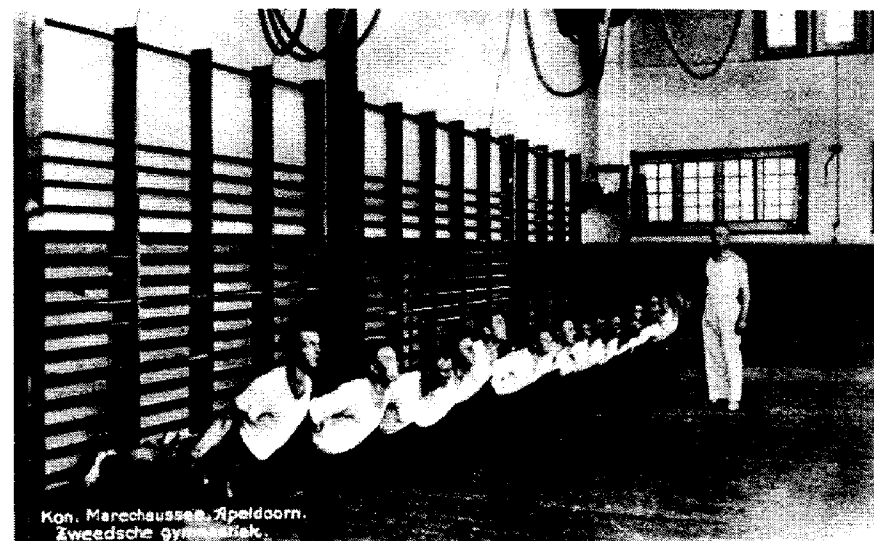

Foto 20

Sportzaal

Foto 19

Keuken

Foto 21

Sportinstructeur

Van voren af bekeken was de linkeruitbouw met plat dak en de trap naar het platte dak niet aanwezig. Die is er pas later aangebouwd. In dit gebouw was ook een bibliotheek gevestigd met 150 'goede' boeken om het personeel van literatuur te voorzien.

Op foto 22 zien we een appèl. Deze plaats voor het appèl is lange tijd gebruikt. Ook in de begintijd van onze compagnie is deze plaats nog enkele maanden gebruikt als appèlplaats.

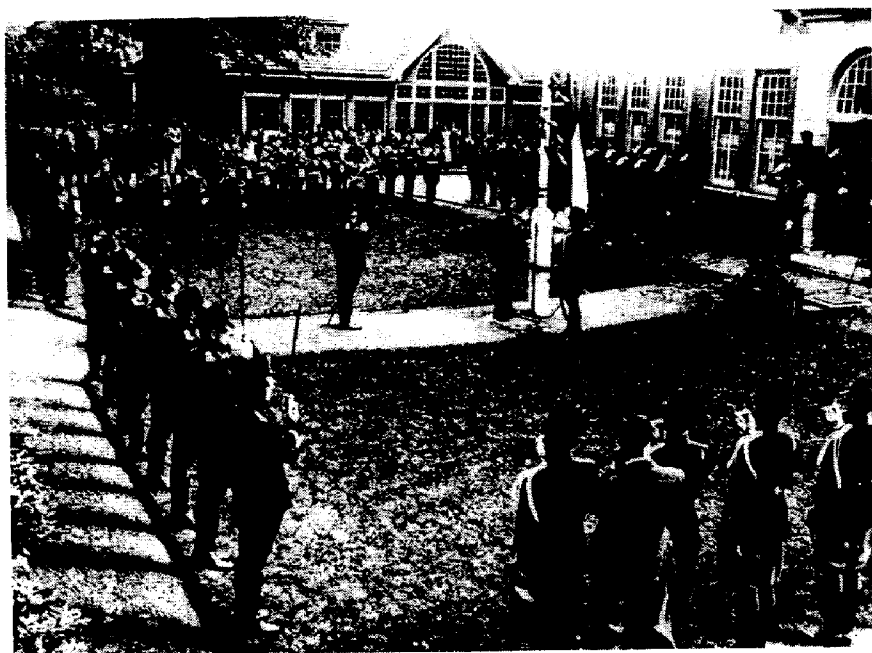

Foto 22

Appèl

Daarna is de plaats waar het appèl gehouden werd, verplaatst naar de weg tussen gebouw 6 en 3. Gebouwtje M was de mesthoop. Er lag er nog één in de buurt van de uitloophak, waar nu gebouw 10 staat. Tussen gebouw 5 en 6 lag ook een schietbaan, waar het schieten praktisch beoefend kon worden. Toen alle gebouwen gereed waren, bouwde men de overige woningen, zoals die gepland waren. De kazerne zag er nu uit, zoals we hem heden ten dage kennen.

Het buitenhek liep voor de huizen langs, in plaats van achterlangs zoals nu. De woonhuizen lagen echt binnen het kazernement. De huisgezinnen behoorden tot het leven van de kazerne. Er werd van de gezinnen verwacht, dat ze zich schikten naar de regels van de kazerne. In de loop der tijden waren er dames, die zich niet wensten te schikken naar de regels gesteld door de kazernecommandant en zich niet gedroegen zoals de kazernecommandant van hen verwachtte. Zij werden dan door hem onthouden. De problemen werden besproken. Als de situatie niet verbeterde, kon de betreffende militair rekenen op een overplaatsing.

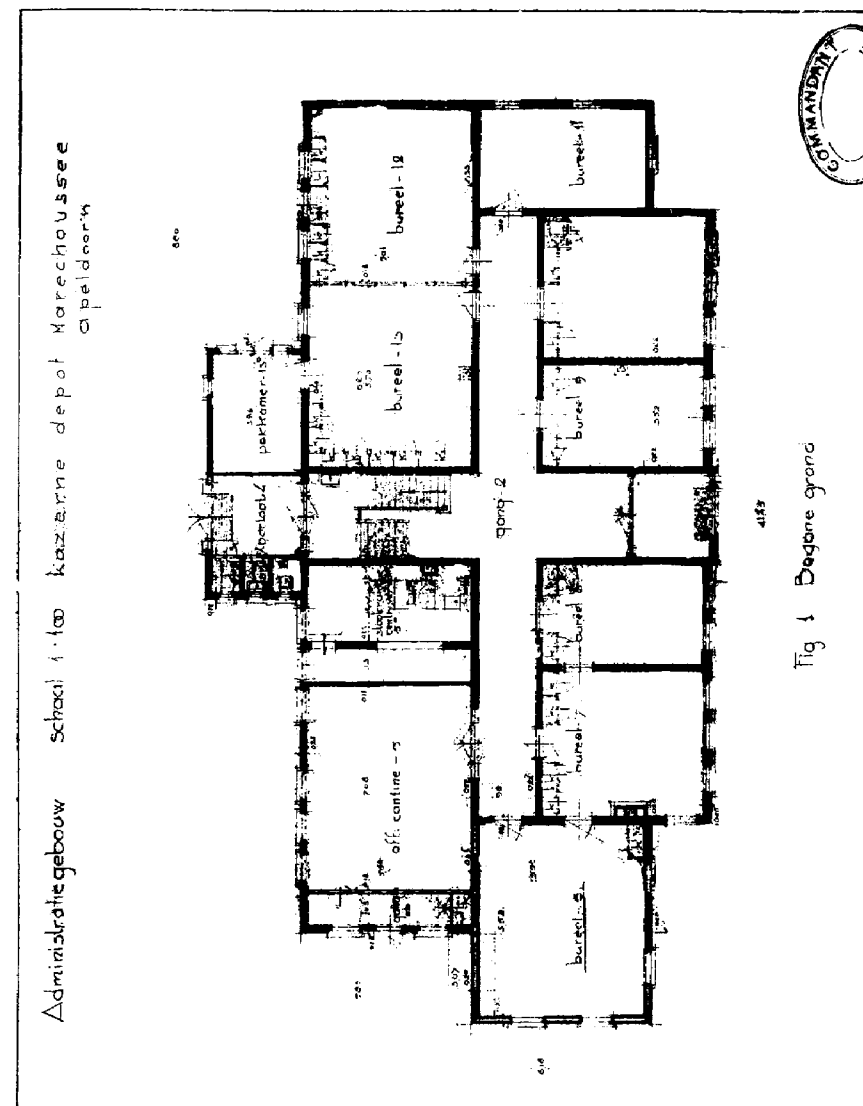

Foto 23

In 1914 na de mobilisatie is het depôt, met zijn archief, voor het grootste gedeelte verplaatst naar Scheveningen. Pas op 1 februari 1916 kwam het weer terug op zijn basis.

Er waren natuurlijk hoogtepunten in dit bolwerk van de Marechaussee. In 1919 bezochten H.M. Koningin Wilhelmina en Z.H.K. Prins Hendrik het Depôt. Op 29 oktober 1931 reikte H.M. Koningin Wilhelmina, in tegenwoordigheid

van H.K.H. Prinses Juliana, de standaard van het Wapen der Koninklijke Marechaussee uit aan de Inspecteur, Kolonel G.J.D. Bauduin.

De kazerne behoudt zijn aanzicht tot 1935. In 1935 is de Koninklijke Marechaussee zo gestructureerd, dat er op de kazerne voor het merendeel beroepskader wordt opgeleid. Het administratiegebouw krijgt zijn uitstulping (foto 23). De bewoners hebben er een extra bureau bij en wij zien eindelijk de vorm van het gebouw verschijnen, zoals we die nu kennen. De officierskantine blijft in het gebouw. Tussen manege en exercitieplaats komt een stalen loods en ook links en rechts van de gewermakersloods, gebouw 6, komt een stalen garage voor materialen.

Gebouw 6, in 1963 garage van 101 MIDcie, blijft de gewermakersloods. De kantine in gebouw 1, gescheiden voor onderofficieren en manschappen, groeit uit zijn voegen. De sportzaal, die aan de noordkant van gebouw 1 was gesitueerd, kreeg nieuwe sportartikelen. In juni 1935 reikt Koningin Wilhelmina de eremedaille behorend bij de Orde van Oranje-Nassau uit aan leden van de Marechaussee-brigade Oss (foto 24). Deze brigade had zich onderscheiden in het bestrijden van de misdaad in de gemeente Oss (Noord-Brabant).

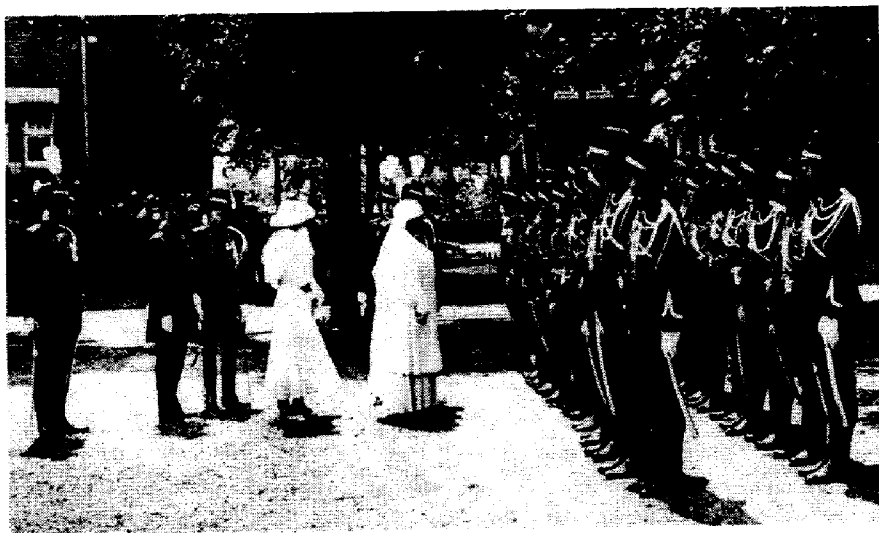

Foto 24 *Eerbetoon aan Koninklijke Marechaussee*

Op foto 24 zien we ook de noordkant van gebouw 3. We zien de kast waarin de brandslangen te drogen hingen. Ook zien we, dat er nog geen hoog talud met bosjes was. De witte paaltjes voor gebouw 3 waren natuurlijk netjes gewit, vanwege het hoge bezoek aan de kazerne.

Het plaveisel van het exercitieterrein bestond uit kiezelstenen. We zien ook nog de boom, die op het exercitieterrein stond. Op foto 25 zien we niet alleen de heuglijke gebeurtenis, maar ook zien we de huizen 20 en 21, zoals die er in 1935 uitzagen.

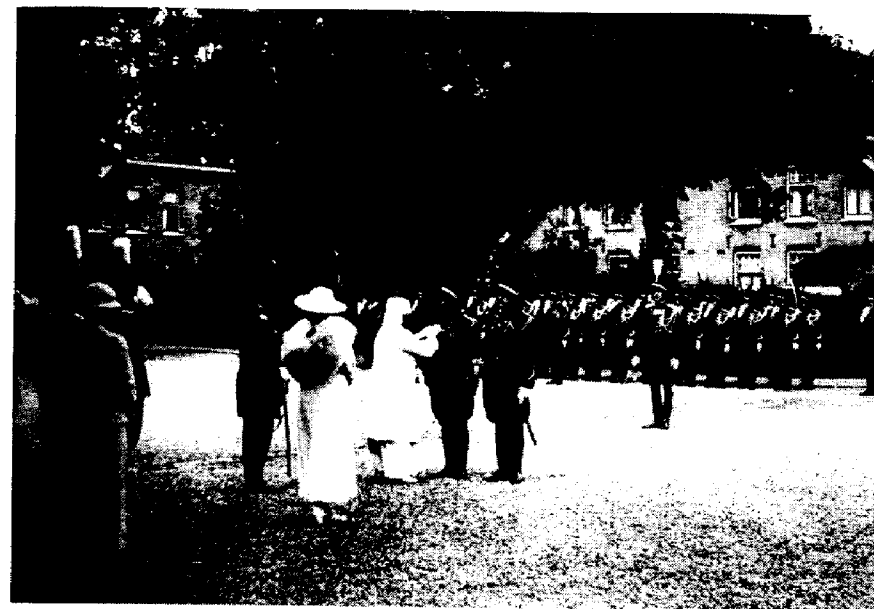

Foto 25 *MOED...*

In 1938 werd het 25-jarig bestaan van het Depôt gevierd met een prachtige sportdag. Koningin Wilhelmina reikte de prijzen uit. Op foto 26 zien we de inspectie van de erewacht op 1 juni 1938 door de Koningin.

Foto 26 *Inspectie erewacht*

De meest spectaculaire verandering was wel het bijbouwen van een nieuw logiesgebouw voor manschappen en onderofficieren. Officieel werd het genoemd: 'Een steenen logiesgebouwtje voor de Wachtbrigade der Koninklijke Marechaussee op het terrein van de kazerne van het Depôt Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn met bestek nr. 197 van 6 maart 1935'.

Voor gebouw 13 was de teerling geworpen. Na het gereedkomen in 1938 werd dat gebouw tot 1941 in gebruik genomen door de School Opleiding Officieren Marechaussee. De ingang was aan de zuidzijde en werd geflankeerd door twee zuilen met een ornament. Later, in 1956, toen de ingang werd verplaatst naar de oostkant, gingen deze ingemetselde pilaren mee. De ornamenten werden verwijderd. In plaats daarvan plaatste men bloembakken in de pilaren. Gebouw 13 werd ook iets langer. Als we gebouw 13A bekijken, zien we nog een rubberen band als stille getuige van de tweede aanbouw.

De onderofficiersmess was het lokaal, waar zich nu de toiletten en de trap naar boven bevinden. De onderofficieren sliepen boven. Beneden, waar nu de officiersmess is, zijn twee grote zalen van 12 bij 5,50 meter, elk voor 10 manschappen. De noordgevel is de enige gevel van gebouw 13 - als we de brandtrap niet meerekenen - die in de loop der tijden niet is veranderd. De dakkapellen zoals we die nu kennen, zijn ook uit die tijd. De kazerne blijft in de volgende jaren onveranderd. In de tijd na 1939 toen de vonken voor de wereldbrand gloeiden en we een vreselijke tijd tegemoet gingen, werd de kazerne bewoond door verschillende Duitse onderdelen. Van 1939 tot 1940 gedurende de mobilisatie, verhuisde het Depôt naar Scheveningen.

Van 1940 tot 1942 komt de Koninklijke Marechaussee weer in de Van Haftenkazerne, die zij in 1942 definitief moest verlaten. Een SS-onderdeel maakte lange tijd de dienst uit op de kazerne, die bovendien niet ver van de bunker van Seyss-Inquart was gelegen. Tegen het einde van de oorlog heeft 'Jan Hagel' nog een tijd van de kazerne gebruik gemaakt, voor ze naar Schalkhaar verhuisde, waar deze gehate NSB-politiemacht het hoofdkwartier had.

In 1941 ging de tenaamstelling van de percelen, waarop het Depôt stond over van het Ministerie van Oorlog naar De Ministeries van Financiën en van Justitie. Van 1944 tot april 1946 heeft het Rode Kruis de kazerne bewoond. De kazerne heeft vlak na de oorlog nog dienst gedaan als tijdelijk onderkomen voor diegenen van het Nederlandse leger die naar Nederlands-Indië werden gestuurd. Boven de keukens op de oude hooischaar hebben zij gelegen. In de houten balken, hadden zij met dienstmessen hun namen gekerfd. Bij de latere brand zijn die balken grotendeels verkoold, en zijn deze stille getuigen verloren gegaan.

Pas eind 1945 kwam de Koninklijke Marechaussee officieel weer terug op de kazerne. De tenaamstelling ging weer naar het Ministerie van Defensie of de Staat der Nederlanden. Het Depôt der Koninklijke Marechaussee kreeg een nieuwe bestemming. Het werd voornamelijk een opleidingscentrum voor kader van de Koninklijke Marechaussee. De opleiding voor dienstplichtigen geschiedde geheel op de Koning Willem III kazerne in Apeldoorn. De Van Haftenkazerne werd een dependance van de Koning Willem III kazerne, waar vanaf september 1948 het Depôt Koninklijke Marechaussee gevestigd werd. De grootste verande-

ring en een duidelijke verbetering van deze dependance voor de opleiding van onderofficieren der Koninklijke Marechaussee is de nieuwe naamgeving. Bij Ministerieel Besluit van 10-06-1948 nr. 52 werd het Depôt Koninklijke Marechaussee omgedoopt tot Van Haftenkazerne (foto 27 en 28).

Foto 27

VAN HAEFTEN, GERARDUS ANTONIUS.

Geboren te Breda op 9 juli 1862.

Bij Koninklijk Besluit van 11 juli 1882 No. 64 benoemd tot tweede luitenant bij het 1e regiment Vesting Artillerie.

Bij Koninklijk Besluit van 13 maart 1885 No. 11 benoemd tot eerste luitenant.

Bij beschikking van den Inspecteur der Artillerie van 18 september 1886 No. 2507 overgeplaatst naar het 1e regiment Veldartillerie.

Bij Koninklijk Besluit van 6 april 1894 No. 27 overgeplaatst naar de derde divisie Koninklijke Marechaussee.

Bij beschikking van den Inspecteur der Cavalerie van 22 september 1897 No. 455 overgeplaatst naar de 1e divisie Koninklijke Marechaussee.

Bij Koninklijke Besluit van 5 november 1897 No. 74 benoemd tot kapitein.

Bij Koninklijk Besluit van 5 augustus 1904 No. 11 met ingang van 16 augustus 1904 benoemd tot majoor.

Bij Koninklijk Besluit van 30 maart 1909 No. 27 met ingang van 16 april 1909 benoemd tot luitenant-kolonel, Inspecteur van het Wapen der Koninklijke Marechaussee.

Bij Koninklijk Besluit van 11 april 1911 No. 20 met ingang van 16 april 1911 benoemd tot kolonel.

Bij Koninklijk Besluit van 22 november 1918 No. 43 met ingang van 1 december 1918 benoemd tot generaal-majoor-titulair.

Bij Koninklijk Besluit van 14 december 1922 met ingang van 1 januari 1923 eervol ontslag uit den militairen dienst verleend, met dank van H.M. de Koningin voor de veeljarige en belangrijke diensten door hem aan den lande bewezen.

Op 9 maart 1934 te 's-Gravenhage overleden.

Naam luitenant o.g. lang	Comando(n)	Acties en nummer van de Ministeriële beschikking
Johannes Posthumus	Standaard Regiment	6-4-1944, DGV, nr. 809.530
Generaal-majoor Posthumus	Veldartillerie	24-3-1934, No. 17, nr. 17
Koning Willem II luitenant	-	21-12-1930, Litter G. 307
Posthumus	Standaard	16-3-1939, Litter B. 1666
(Luitenant-generaal Posthumus)	-	24-3-1934, No. 17, nr. 17
Posthumus	-	10-6-1948, DGV, nr. 1103
(Luitenant-generaal Posthumus)	Veldartillerie	14-12-1948, DGV, nr. 277.519 B
Posthumus	Standaard	24-3-1934, No. 17, nr. 17
Posthumus	Veldartillerie	14-1-1941, DGV, nr. 255.455
Posthumus	Veldartillerie	-
Posthumus	Veldartillerie	4-6-1940, DGV, nr. 835.930
(Johannes Posthumus)	-	21-12-1930, Litter G. 307
Posthumus	-	10-6-1948, DGV, nr. 1103
Posthumus	Veldartillerie	16-3-1939, DGV, nr. 5426
Posthumus	Veldartillerie	-
Posthumus	Veldartillerie	21-12-1930, Litter G. 307
(Johannes Posthumus)	-	10-6-1948, DGV, nr. 1103
Posthumus	Veldartillerie	-
Posthumus	Veldartillerie	13-10-1953, DGV, nr. 12204
Posthumus	Veldartillerie	21-12-1948, Litter G. 307

Foto 28

Naamgeving Van Haeftenkazerne

Na 1948 bleef de Van Haeftenkazerne nog tot november 1952 dienst doen als onderkomen voor de Koninklijke Marechaussee.

Wanneer we teruggaan in de tijd en via de voordeur gebouw 2 binnengaan, zien we rond de voordeur in zwarte letters op zandsteen de naam 'VAN HAEFTEN-KAZERNE'. In de hal hangt aan de linkerkant een herinneringssteen aan de gevallen van de Koninklijke Marechaussee van voor de Tweede Wereldoorlog, onder hen de doden die zijn gevallen in Oss. We melden ons bij de wachtcommandant, die in lokaal 2D zat. Het wachtgebouw zoals we dat nu kennen in gebouw 1 bestond nog niet.

Een ronde door gebouw 2 leert ons het volgende. Kamer 2A is de kamer van de kazernecommandant de majoor Burgeler. Kamer 2B heeft ingenomen de plaatsvervangend commandant de kapitein Cramwinkel en kamer 2C is het domicilie van de kazerne-adjutant, de adjudant Goeree. Kamers 2E, F, G en H zijn de kamers van de instructeurs. De bovenverdieping van gebouw 2 is geheel ingericht als leslokaal-ruimte. Op de benedenverdieping is ook de officiersmess en de eetzaal.

Gebouw 1C is de kantine voor cursisten en 1A is het zogenaamde 'Bokslokaal'. Op de bovenverdieping van gebouw 3 bevinden zich de slaapzalen voor de cursisten. Op de begane grond is een aantal leslokalen ingericht voor aanschouwelijk onderwijs ten behoeve van de lessen Bijzondere Wetten. We noemen als voorbeeld:

- Lokaal 3C was ingericht als instructielokaal voor de wapenles. Het was tevens de wapenkamer. Uiteraard beperkte de les zich niet tot het persoonlijke wapen, maar was er een uitgebreid wapenarsenaal aanwezig.
- In lokaal 3B speelde zich alles af wat met de Vogelwet te maken had. Er waren veel geprepareerde diersoorten aanwezig, zodat de toekomstige opsporingsambtenaar de wettelijke beschermde diersoorten kon herkennen.
- De verkeersmaquette stond in lokaal 3D. Dit was een behoorlijke maquette. De verkeersregels, aangevuld met de Militaire regelgeving namen dan ook een belangrijke plaats in.

Gebouw 5 werd helemaal gebruikt als sportzaal. In 1946 kwam echter de Rijkspolitie op de kazerne. Het noordelijke gedeelte van gebouw 5 werd kledingmagazijn en het zuidelijke gedeelte werd gebruikt als opslagplaats voor inbeslaggenomen wapens.

Gebouw 7 stond leeg. Gebouw 13 was voor de Wachtbrigade der Koninklijke Marechaussee.

Waar nu gebouw 10 staat, lag een slecht onderhouden grasvlakte waar het onkruid welig tierde. Hetzelfde was het geval met plaats 9.

Gebouwtje 12 was leeg.

Nu we de plattegrond van de kazerne zo na de oorlog weer kennen, is het goed om ons wat te verdiepen in het leven van alledag uit 1948.

Op de kazerne waren drie onderdelen actief. Dat waren het beroepsonderofficiersgedeelte van het opleidingscentrum, de Wachtbrigade en de Mobiele

Brigade. Toen in september 1946 de Marechaussee weer in Apeldoorn kwam, werd de onderofficiersopleiding geplaatst in het oude Dépôt Koninklijke Marechaussee. Het echte opleidingscentrum der Koninklijke Marechaussee was nu de Koning Willem III kazerne. In het begin waren er maar enkele gebouwen, maar het breidde zich met de maand uit, zodat de Koning Willem III kazerne er al snel als een behoorlijke kazerne uitzag. Tussen 1946 en 1948 werd onze kazerne dan ook algemeen aangeduid met 'de Marechausseekazerne'. In 1948 was de Van Haeftenkazerne dus sinds 1946 het opleidingsinstituut voor de beroepsonderofficiersopleiding van de Marechaussee, die uit Nieuwersluis was overgekomen. Nieuwersluis was na de oorlog de plaats, waar de Marechaussee werd gegroepeerd en weer in de militaire organisatie werd opgenomen.

In 1948 was de majoor Burgeler de commandant van de onderofficiersopleiding op de Van Haeftenkazerne en tevens was hij de kazernecommandant. In 1948 was het een gezelschap van ongeveer 80 personen dat de kazerne bewoonde, onderverdeeld in ongeveer 40 marechaussees der eerste klasse en 40 onderofficiers. De klassen waren ongeveer 20 man groot. De onderofficiers kwamen later, zoals in 1951, ook uit Indië, waar zij gediend hadden. Dat er dan wel eens spanningen waren, kunt u begrijpen. Voor mensen uit de praktijk die weer in de schoolbanken moesten, viel het vaak niet mee. Het regime, vooral bij de Koninklijke Marechaussee, was erg streng.

De opleiding bestond uit een militaire opleiding en een echte politie-opleiding.

De politie-opleiding bestond o.a. uit:

- Bijzondere Wetten,
- De Verkeerswet,
- Wapenleer.

De militaire opleiding bestond o.a. uit:

- Sportlessen,
- Exerctie,
- Algemeen vormende lessen.

De schietlessen mondden uit in een bezoek aan de schietbaan om het geleerde in de praktijk toe te passen. De schietbaan tussen gebouw 5 en 6 is na de oorlog nooit meer in gebruik genomen, hoewel er in 1950 nog een nieuwe loden plaat is aangebracht. De groep die ging schieten, ging meestal te voet naar de schietbaan Asselt of Wiessel. Dit is richting Vaassen, bij restaurant De Triangel linksaf het bos in. De schijven, die op de kazerne bewaard werden, werden door één van de twee jeeps die de kazerne rijk was, naar deze schietbaan overgebracht.

De sportlessen hadden ook een eigen karakter. In gebouw 1 was de sportaccommodatie. Deze werd voornamelijk gebruikt als bokszaal. Er waren bij het kader in die tijd veel liefhebbers van deze sport. In gebouw 5, waar altijd de manege was geweest maar waar nu geen paarden meer waren, was voldoende plaats om te sporten. We denken dan vooral aan balsporten en dergelijke. In het gedeelte van gebouw 5 waar nu de toneelzaal is, bestond de vloer uit houten segmenten in de vorm en grootte van normale straatstenen. Het was een prima omgeving om te sporten. De sportzaal werd nog steeds 'De manege' genoemd. Verder stond het behalen van het sportinsigne op het programma.

Vanaf lokaal 5M tot net voorbij 5B was de 100-meter-baan. Op deze baan werd ook geoefend in het zgn. 'man dragen', een toenmalig onderdeel van het sportinsigne.

Op de kazerne lag ook nog de Wachtbrigade Het Loo. Deze brigade lag in gebouw 13 en was duidelijk gescheiden van de rest van de Van Haeftenkazerne. Het had een eigen brigadecommandant. Zijn taak was het beschermen van het Koninklijk Huis.

Tussen 1946, toen de Koninklijke Marechaussee weer op de kazerne kwam, en 1952 zijn 9 cursussen gehouden. De laatste werd gehouden van februari 1952 tot november 1952. Met de negende cursus werd de periode van de opleidings-eenheid op de Van Haeftenkazerne afgesloten. De onderofficiersopleiding verhuisde op 23 december 1952 definitief naar de Koning Willem III kazerne. Met de opleidingscomponent verhuisde ook de mobiele brigade mee. Dit was een element dat politietaken in Apeldoorn uitvoerde. Deze mobiele brigade was eveneens in het hoofdgebouw gelegerd.

De Wachtbrigade Het Loo bleef, nadat de overige onderdelen van de Marechaussee waren vertrokken, op de Van Haeftenkazerne achter. Zij draaiden geen wacht op de Van Haeftenkazerne, die tot dan altijd door de onderofficiersopleiding werd uitgevoerd. Dit was met de feestdagen voor de deur een probleem.

Van de Genie uit heeft men toen met de burgers die de kazerne rijk was, de wacht uitgevoerd. Dit was zeer tijdelijk, want begin januari 1953 kwam de LUVA op de kazerne en kregen we een wacht, die uitgevoerd werd door burgers die voor deze specifieke dienst waren opgeleid.

Wat aardige bijkomstigheden uit die tijd:

- Met foto 29 nemen we nog vlug een kijkje in gebouw 1, waar we dan de oude indeling van de leerlingenmess in 1948 kunnen zien.
- De oprit voor gebouw 2 was opgehoogd en ziet er in 1948 uit zoals nu.
- De burgers op de kazerne hadden naast allerlei hand- en spandiensten als belangrijke taak de vele potkachels, die de kazerne rijk was, brandend te houden. Dit was geen gemakkelijke taak. De twee ijzeren loodsen naast gebouw 6 dienden toen ook als opslagplaats voor kolen.
- Het vermelden waard is nog, dat de klok die boven de deur van gebouw 2 hing ook regelmatig opgewonden diende te worden. Dit was ook een van de taken van het burgerpersoneel op de Van Haeftenkazerne. Het uurwerk van de klok was te bereiken vanaf het kamertje op de eerste verdieping precies boven de ingang van gebouw 2.
- Stelt u zich eens voor hoe leeg het kazerneplein er uitzag in 1948. Er stond soms wel één auto op de kazerne. De kazernecommandant had een auto waar hij wel eens mee naar zijn werk kwam.

De woonhuizen werden niet meer bewoond door personeel dat verbonden was aan de Van Haeftenkazerne, maar het waren wel militairen die er woonden. Zij vielen onder Bureau Woonhuisvesting van Defensie. Na 1946 ging het opleidings-gedeelte voor dienstplichtigen geheel over naar de Koning Willem III kazerne in Apeldoorn. Alleen het gedeelte van de Wachtbrigade der Marechaussee bleef op de Van Haeftenkazerne.

Foto 29

Interieur leerlingenmess 1948

In 1955 werd haar nieuwe onderkomen gebouwd en ging zij in haar geheel over naar haar nieuwe onderkomen. Zij was een zelfstandige brigade geworden, verbonden aan Het Loo.

De Van Haeftenkazerne was leeg. In 1955 was er een nieuw bestek ingediend en een grote verbouwing werd uitgevoerd. Het hek, dat de kazerne omzoomde, werd vernieuwd en langs de achterkant van de woonhuizen geleid. De stalen garages tussen manege en exercitieterrein werden weer afgebroken. Zij hadden hun functie verloren. Gebouw 5 werd verbouwd. Het zuidelijke deel werd verbouwd tot lesgebouw en de noordkant van gebouw 5 werd keuken-, eet- en ontspannings-zaal. Gebouw 6 werd transformatorhuisje en het gezicht van gebouw 5 veranderde grondig (foto 30). De grote zaal, zoals wij die nu kennen, werd in 1954 recreatiezaal ten algemene nutte. De buitenkant kreeg een face-lift, zoals we weer op foto 30 kunnen zien. De glazen ingang, zoals we die heden ten dage nog kennen, stamt uit die tijd. De hooizolder, die boven keuken en stookruimte liep, werd niet verbouwd, maar kreeg een andere bestemming. Aan de westkant van het gebouw werd het expansievat van de kazerneverwarming opgehangen, omdat de stookruimte eronder gelegen was. Het nieuwe, zeer moderne badhuis, met 7 douches voor gemeenschappelijk gebruik en 2 ligbaden voor officieren, kreeg een plaats naast het ketelhuis. Een gedeelte van het badhuis diende nog even als onderkomen van de Technische Inlichtingenploeg (TIC). De zolder-ruimte boven de huidige keuken aan de oostkant van gebouw 5, die al lang niet meer gebruikt werd als hooizolder, maar o.a. als tijdelijke legering, kreeg een grote schoonmaak- en opknapbeurt en werd daarna als opslagruimte gebruikt.

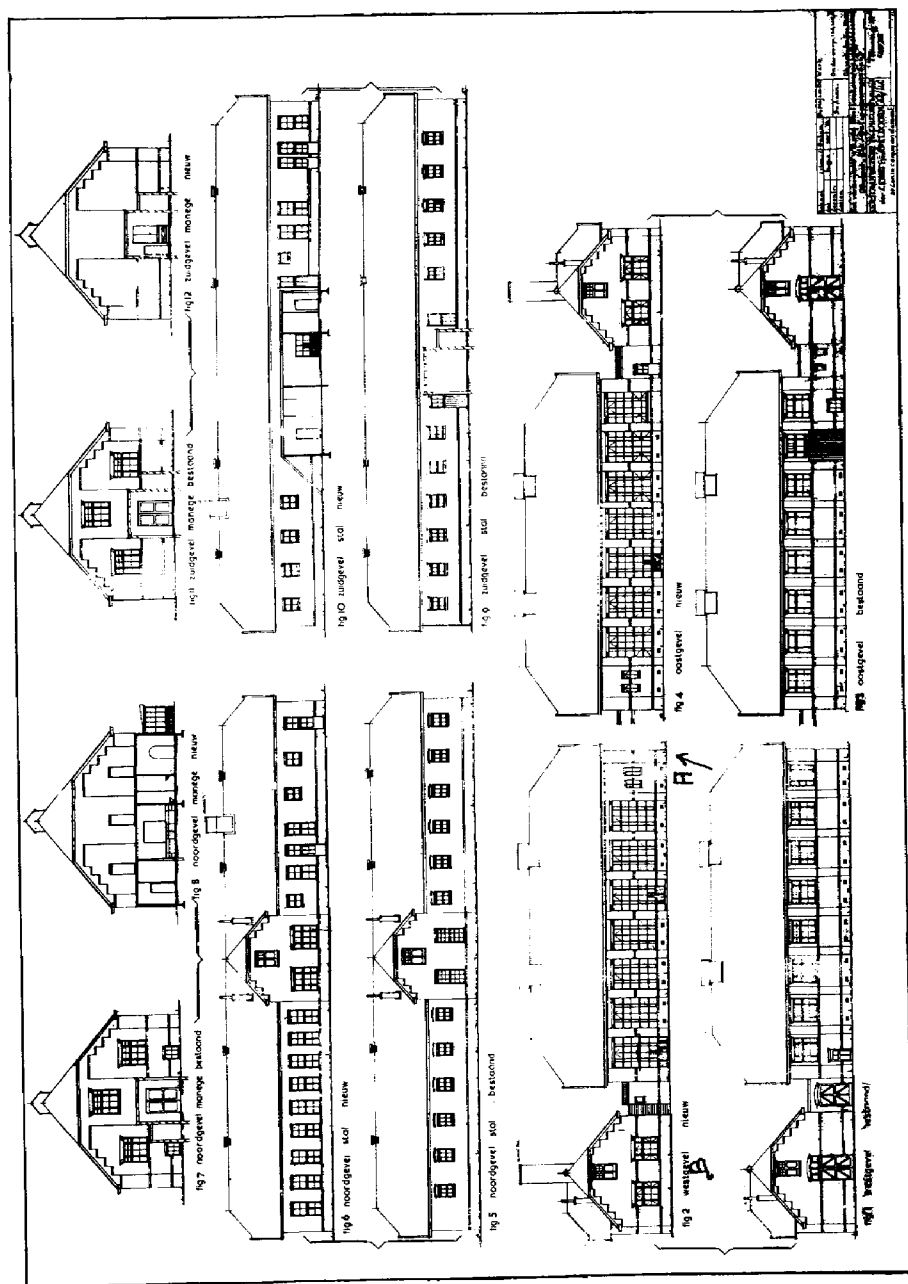

Foto 30

Naast de keuken in gebouw 5 werden enige washokken geplaatst (5b) met grote wasbekkens, waar kleding gewassen kon worden.

Tegenover de uitgang van gebouw 7, in gebouw 5, werd een ruimte, volgens de toen vigerende regels ingericht, waar de Militair Geneeskundige Dienst (MGD) voor de volgende bewoners zou komen.

Gebouw 1 onderging ook wat veranderingen aan het interieur.

Een heel belangrijke verandering, waarvoor een bouwvergunning werd verleend op 12-02-1954, was de bouw van gebouw 10. Dit moest een nieuw slaapgebouw worden voor het nieuwe opleidingscentrum, dat de Van Haeftenkazerne zou gaan bevatten. De appèlplaats werd geasfalteerd.

Tussen 1952 en 1953 heeft de kazerne een paar weken leeggestaan, wachtend op haar nieuwe bewoners. Daarna betrokken in 1953 de nieuwe bewoonsters - de LUVA's - de Van Haeftenkazerne. Toen het vrouwenhulpkorps na de oorlog werd opgeheven, zag eenieder, dat vrouwen in de krijgsmacht een prima taakstelling konden hebben. Echter, men was nog niet aan volledige integratie van de vrouw in de krijgsmacht toe. Er werd een militair vrouwenkorps opgericht, dat bestond uit de afdelingen:

Landmacht	- MILVA's	(Militaire vrouwenafdeling)
Luchtmacht	- LUVA's	(Luchtmacht vrouwenafdeling)
Marine	- MARVA's	(Marine vrouwenafdeling)

De LUVA's kwamen met hun hele recrutenopleiding naar de Van Haeftenkazerne. In het officiersgebouw, gebouw 2, sliepen de officieren. De officiersmess is altijd op de benedenverdieping gebleven, ook na de grote renovatie in de jaren vijftig. Gebouw 3 werd slaapplek voor soldaten. De slaapplekken voor onderofficieren werd de bovenverdieping van gebouw 13. Gebouw 1 werd kantine voor soldaten en korporeels. De onderofficiersmess was en bleef in gebouw 13. Gebouw 10 werd het nieuwe administratieve hart van de Van Haeftenkazerne.

In 1962 ging de LUVA met haar hele recrutenopleiding naar Kamp Zeist. De LUVA's, die rond Apeldoorn werkten, bleven op de Van Haeftenkazerne. De kazerne raakte natuurlijk wel het belangrijkste deel van haar bewoners kwijt en bleef nagenoeg leeg achter. Zij ging daarom op zoek naar nieuwe bewoners. In die tijd leefde bij de legerleiding het idee om de legerplaats Nunspeet te bestemmen voor personeel dat op herhalingsoefening zou komen. Op de legerplaats Nunspeet vertoefde toen ook 101 MIDcie. Het was een logische denkwijze om deze toch niet zo grote compagnie naar de Van Haeftenkazerne te verplaatsen. Het LUVA-gedeelte was zo klein geworden, dat het plan werd opgevat de LUVA te verplaatsen naar het achterste gedeelte van de kazerne. Er kwam een hek tussen de woonhuizen en gebouw 13, met een klein loophek ter hoogte van de hoofdingang van gebouw 10. Tegelijkertijd werd er ook een afscheiding gemaakt tussen gebouw 13 en het achterhek. De afscheiding tussen de LUVA's en de rest van de Van Haeftenkazerne was een feit. De achterpoort werd in gebruik genomen als officiële ingang tot het LUVA-kamp.

Voor het eerst in haar geschiedenis had de Van Haftenkazerne twee ingangen. Er werd zelfs een nieuw wachthokje gebouwd - gebouw 14 - waarvoor een bouwvergunning werd afgegeven op 09-04-1963. In juni 1963, kwam de 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie vanuit Nunspeet op de Van Haftenkazerne. In september van dat zelfde jaar werd ook het 111 Contra Inlichtingendetachment (111 Cidet) een vaste bewoner van de Van Haftenkazerne. Het Cidet kreeg als vast onderkomen een gedeelte van de bovenverdieping van gebouw 2. Beneden in gebouw 2 was de staf van 101 MIDcie gelegerd. Ook de officierseetzaal en de officiersmess waren in gebouw 2. De onderofficiersmess, met eetzaal en keuken voor onderofficieren, die bij de renovatie aardig was gemoderniseerd, was weer verplaatst naar gebouw 1.

In 1969 werd het exercitieveld, dat nu voornamelijk gebruikt werd als appèlplaats, opnieuw van een asfaltlaag voorzien. In 1977 heeft de tweede luitenant Keizer als laatste op de kazerne aanwezige LUVA de deur achter zich gesloten. Dit betekende echter niet dat vrouwen niet meer in het leger voorkwamen. In 1978 kwam op de Koninklijke Militaire Academie (KMA) de eerste vrouwelijke militair nieuwe stijl in opleiding. In 1979 op de Koninklijke Militaire School (KMS) en het tegenwoordige Opleidingscentrum voor Officieren (OCO). Pas op 1 januari 1982 werden de separate vrouwenkorpsen, LUVA, MARVA en MILVA opgeheven. De Van Haftenkazerne verloor met tweede luitenant Keizer een van haar gezelligste bewoners.

In 1976 trok de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) van de Koninklijke Marechaussee in gebouw 10. Zij bezette de benedenverdieping. In 1977 trok zij weer verder richting Utrecht, waar de eenheid dan centraler was gelegerd. De eenheid werd gecommandeerd door eerste luitenant J. Timmermans en opperwachmeester Onderstal.

Gebouw 10 en 13 werden wat gemoderniseerd. De tekenaars en ontwerpers van het bureau opzichters van de Genie van het detachement Apeldoorn werden de nieuwe bewoners. De in- en uitgang van het gebouw bleef zoals hij was. Het was een duidelijk apart gedeelte van de kazerne. In gebouw 10 hadden zij een eigen kantine (10A). In 1979 werd een hek geplaatst van woning 25 tot aan de zuidhoek van gebouw 10 en er kwam een hek tussen gebouw 10 en de er achter lopende afrastering. Het hek dat stond tussen woning 25 en gebouw 13 werd weggehaald. De Van Haftenkazerne had er een nieuw gebouw bij. Gebouw 13 werd officiersmess en eetzaal voor officieren. De bovenverdieping werd slaapplegelegenheid voor officieren die inwonend waren.

De officiersmess in gebouw 2 werd samen met de eetzaal voor officieren ontmanteld en de oude officiersmess werd een kazernevergaderzaal. Zo bleef gebouw 10 een zelfstandig gebouw onafhankelijk van de rest van de Van Haftenkazerne. Het bleef zijn eigen ingang behouden. Een paar maanden later van datzelfde jaar kreeg 101 MIDcie de beschikking over de bovenverdieping van gebouw 10. Door de afrastering te verplaatsen naar de noordkant, werd de isolatie van gebouw 10 niet aangetast en kon de hoofdingang van het gebouw gebruikt worden door personeel van 101 MIDcie. Door de afsluiting van de benedenverdieping met schroten, waarbij de trap naar de bovenverdieping vrij bleef, kon

de Van Haftenkazerne de bovenverdieping van dit nieuwe, keurig opgeknapt gebouw in gebruik nemen. Het zou het nieuwe hoofdgebouw van de kazerne worden. Pas in 1987 werd ook de laatste afrastering afgebroken. De situatie van rond 1955 was hersteld. De Van Haftenkazerne was weer Van Haftenkazerne. De Kring der Genie betrok een prachtig gebouw in de binnenstad van Apeldoorn. Het achterhek heeft in een latere periode nog dienst gedaan als officiële toegang. Men wilde de verkeersproblemen, die het gemotoriseerde verkeer bij de wacht aan de Zwolsche weg nu eenmaal met zich meebrengt, wat verminderen. De hoofdingang werd dus verplaatst naar de poort bij gebouw 10. Het ging een tijdje goed. De wacht zat echter in een glazen huisje, dat toch wel erg klein bleek. De Officier van Kazernepiet (OKP) verhuisde om veiligheidsredenen van gebouw 2 naar gebouw 10, precies naast de wacht. De situatie werd met name vervelend in de zomer, wanneer het glazen hokje in de brandende zon kwam te staan. De nieuwe, bredere voertuigen konden ook nauwelijks binnen rijden en de vernielingen aan het wegdek van de oude straat die leidde naar de achterpoort, nog versterkt door klachten van de bewoners, leidden ertoe, dat de hoofdingang weer aan de Zwolseweg 238 kwam te liggen.

In 1983 kwam de beveiliging van het complex voor het eerst expliciet ter discussie te staan. Er moest een looppad komen langs de binnenzijde van de afrastering, zodat de wacht daadwerkelijk een nuttige ronde kon lopen. Er werd een looppad gehouwen vlak langs de gehele afrastering, door de toenmalige tuinman, met hulp van personeel van de Van Haftenkazerne. De verbrandingsoven voor geclassificeerd afval - plaats P - werd ook verwijderd.

Foto 31

Brand op de Van Haftenkazerne

Enkele kleine voorvallen, die de kazerne nog over zich moest laten komen:

- Bij een brand op 30-03-1989, werd de bovenverdieping van gebouw 5 aan de oostzijde grotendeels vernietigd. De brand brak uit om 09.30 uur. De brandweer heeft zijn uiterste best gedaan om te redden wat er te redden viel. (foto 31)

Oude herinneringen aan personeel dat er ooit gelegerd is geweest, zijn toen verloren gegaan. De manschappeneetzaal, die op de benedenverdieping was gehuisvest, werd toen gesloten en verhuisde naar de grote zaal.

- In september 1983, toen het Legerkorps Ondervraag- en Documentenonderzoekcentrum (LKODOC) terugkwam van een oefening werd het verrast door een zeer ongewoon beeld. De kazerne was in rep en roer. De najaarsstormen hadden één van de oude bomen, tussen gebouw 5 en het sportveld, geveld. Hij lag met zijn oude kruin over een aantal Landrovers heen. (foto 32)

Foto 32

Boom Van Haeftenkazerne

- De halogeenlampen, die het huidige exercitieplein van de kazerne verlichten, zijn de vervangers van twee zeer oude 1000-watt-lampen. Deze vervanging vond plaats in 1979.
- In de afgelopen jaren zijn op de kazerne de toiletblokken in de officiersmess en onderofficiersmess vervangen door modernere blokken. Dit werd meestal als een kleine verandering gezien, noodzakelijk om de kazerne aan de bijgestelde eisen te laten voldoen, evenals een steeds veranderende outillage van de keuken.

- Het wachtgebouw heeft na 1980 ook de nodige veranderingen ondergaan. Het had aanvankelijk de helft van de grootte van nu. Bij wijzigingen in het aantal wachthebbers moest het groter, beter en moderner worden. Er is in de loop der tijden een stukje van de onderofficiersmess afgesnoept. Waar nu het keukenblok staat, stond vroeger het sanitair van de onderofficiersmess.
- De laatste duidelijk zichtbare verandering aan het uiterlijk van de kazerne heeft plaatsgevonden in 1990. Toen werden de pilaren van de achterpoort iets opgehoogd, terwijl bij de Hoofdpoort de ingang beter werd beveiligd d.m.v. een begeleidingshek. De slagboom werd in 1990 vernieuwd. Het werd een aluminium slagboom, licht en fraai gestileerd. De vorige slagboom was een zware ijzeren met in het midden een ring, waaraan een ketting bungelde. De portier had altijd de grootste moeite om deze topzware slagboom netjes in de uiterste standen te manoeuvreren.

Periode van de LUVA's op de Van Haftenkazerne van januari 1953 tot eind 1976

Tussen december 1952 en januari 1953 heeft de kazerne een paar weken leeg gestaan in afwachting van haar nieuwe bewoonsters, de LUVA's.

Op 1 november 1951 werd de groep Luchtmacht Vrouwen Afdeling (LUVA) opgericht als onderdeel van de Militaire Vrouwen Afdeling (MILVA).

Begin 1952 kwam de eerste lichte meisjes op, die bestemd waren voor de LUVA. Hun aantal bedroeg 11.

In 1953 werd de LUVA een zelfstandige afdeling, die geen deel meer uitmaakte van de MILVA en dus van de Koninklijke Landmacht, maar rechtstreeks onder het commando viel van de Koninklijke Luchtmacht.

In datzelfde jaar werd het eerste volledige squadron van 45 meisjes in de Van Haftenkazerne gestationeerd. Het betrof hier voornamelijk radarbedieners, die iedere dag met een busje van Apeldoorn naar het Luchtmachtonderdeel te Nieuw Milligen werden vervoerd, waar zij tewerkgesteld waren. In 1960 ging dit gedeelte van de opleiding echter naar het Luchtmachtkamp De Lier.

Het opleidingscentrum van de LUVA's was na het zelfstandig worden korte tijd gevestigd in Zeist, doch verhuisde weldra ook naar Apeldoorn.

Gelijktijdig ontstond er een grotere verscheidenheid aan functies voor de LUVA's zoals verkeersleidster, weerwaarneemster, telexiste, telefoniste, kok, hofmeester, chauffeuse en secretaresse naast die van de reeds bestaande taken in de gevechtsleiding, (zie foto's 33 t/m 41).

Foto 33 Verkeersleidster

Foto 34 Waarneming

Foto 35 Telexiste

Foto 36 Telefoniste. De telefooncentrale in de Van Haeftenkazerne

Foto 37 Kok

Foto 38 Hofmeester

Foto 39 Chauffeuse

Foto 40 Administratie

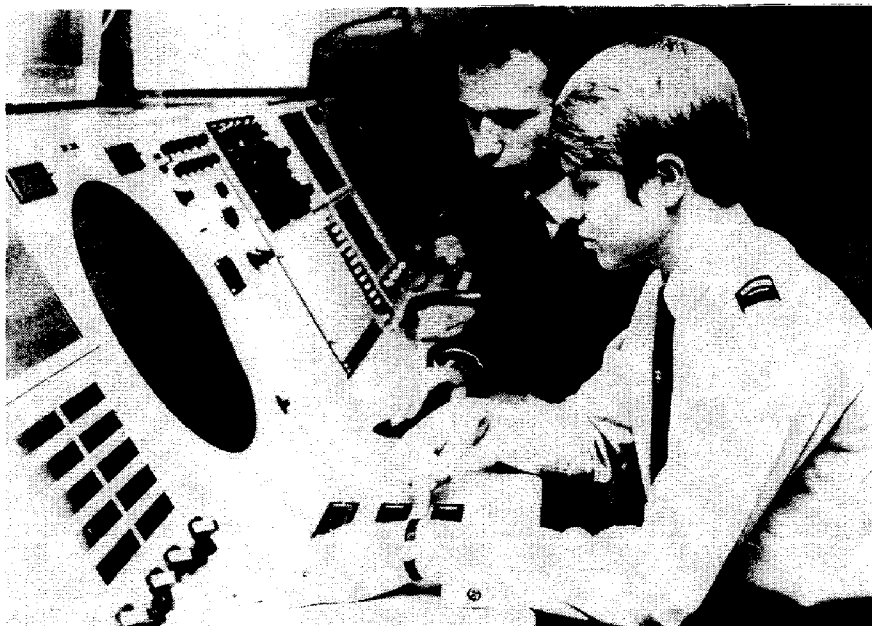

Foto 41

Gevechtsleiding

Mede door de komst van de recrutenopleiding naar Apeldoorn en de uitbreiding van de functies, waardoor meer meisjes dienst namen, voorzag men in de toekomst een gebrek aan legeringsruimte. Na hun recrutenopleiding bleven de meisjes intern op de Van Haeftenkazerne, terwijl ze in Schaarsbergen op de Luchtvaart Elektronische en Technische School (LETS) een opleiding volgden voor o.a. telexiste, telefoniste of chauffeuse, of in Nieuw Milligen een opleiding volgden voor functies in de gevechtsleiding. In 1954 werd een nieuw gebouw 10 aanbesteed en opgeleverd.

Gebouw 2 werd officierslegering, mess, eetzaal en keuken, alsmede kantoorruimte en telefooncentrale.

Gebouw 3 werd recrutenlegering (foto 42).

Gebouw 13 werd beneden onderofficierseetzaal en mess en boven onderofficierslegering.

Gebouw 10 werd legering voor de korporaals en soldaten werkzaam op de Van Haeftenkazerne, de Staf Commando Luchtvaart Opleidingen te Arnhem, de LETS te Schaarsbergen, de vliegbasis Deelen en het CRC/SOC te Nieuw Milligen. Tevens waren de Milva's, werkzaam bij Staf 1e Legerkorps en Koning Willem III kazerne, inwonend in de Van Haeftenkazerne.

De grote zaal in gebouw 5 werd eetzaal voor de korporaals en (foto 43) soldaten en was tevens ontspanningszaal terwijl in datzelfde gebouw de grote keuken, de leslokalen en de kantoren van Hoofd Opleidingen en de instructeurs waren ondergebracht.

Foto 42

Het RECRUTEN-tenue

Foto 43

Gezamenlijke eetzaal

De eerste commandante van dit nieuwe LUYA-squadron was de kapitein D. Mewe, die het commando voerde van januari 1953 tot 1 april 1961 (foto 44). Zie verder schema 1 voor de LUYA's die gedurende die periode werkzaam waren op de kazerne. Vaste Staf van het squadron in de periode januari 1953 - 1 april 1961.

Foto 44

Kapitein Mewe

Schema 1

Squadron- tvs kazerne- commandant	: Kap D. Mewe
Off toegevoegd tvs plv C-	: Elnt E.D. Monod de Froideville : Elnt S. Hukema : Elnt R.C. Peeters
Hfd Opl Radarbediensters Instructeur	: Elnt KLu B. Lawson : Aoo R. Dinsbach
Hfd Opleidingen Recruten Instructeurs	: Elnt C. Bloot : Aoo KLu Hulsbergen : Sgt J. Luyk : Sgt H.A. van Rooy : Sgt J. Courant : Sgt J. Wolf : Smi KLu Groeneveld
Sportinstructeur	: Sgt W. Kranenburg : Sgt N. Karelsen
Administrateur	: Sma H. Schuurman
Hfd Huish Dienst OO toegevoegd tvs Hfd Inw Dienst	: Tlnt H. Halewijn : Sgt J. van Reenen : Sgt H. van de Loosdrecht
Sectie Materieel Voorziening (SMV) Chef Hofmeester	: Sgt J. van Gemert : Sgt L. Dominicus : Sgt J. van Leerdam : Sgt A. Simons
Chef Kok	: Sgt J. Ensing : Sgt J. Kruithof : Sgt A. Dol
WZZ	: Sgt A. Burger : Sgt M. Piket
CADI	: Dhr. Vreeman

Foto 45 Vlnr: C-Luva Sqn D. Mewe - Hfd Opl - Elnt C. Bloot -
Hfd. Huish. D. H. Halewijn - Off. toegev. (plv C-)
S. Hukema

In de tijd van haar commando werd gebouw 13, de onderofficierslegering, een stuk groter door een aanbouw. Dat gebeurde in 1956.

Intussen was ook LUVA 'Jatje', een soort kermispop en mascotte (zie foto 46) van Apeldoorn, bij het squadron ingelijfd. Ze troonde hoog in de grote zaal. Het werd een fel begeerde mascotte want de LUVA-squadrons van Zeist en Den Haag probeerden met de regelmaat van de klok 'Jatje' te veroveren. Men ging zelfs zo ver, dat wanneer men er lucht van kreeg dat één van de andere squadrons op het jagerspad was, men 's nachts in de grote zaal ging slapen om 'Jatje' te beschermen.

Op 29 maart 1961 vond de commando-overdracht plaats. Kapitein D. Mewe droeg het commando over aan eerste luitenant R.C. Peeters. Zij was geen onbekende voor het squadron want zij had een aantal jaren dienst gedaan als Officier toegevoegd (plaatsvervangend commandant), werd daarna overgeplaatst en kwam dus in 1961 terug als commandant (zie art. Commando overdracht LUVA SQUADRON APELDOORN foto 47).

Op woensdag 29 maart vond op de Van Haeftenkazerne de overdracht plaats van het commando over het aldaar gelegerde Luva squadron. Om 15.30 uur inspecteerde de aftredende commandant, de kapitein D. Mewe, in gezelschap van de nieuwe commandant, de eerste luitenant R.C. Peeters, het voltallig aangetreden squadron onder leiding van de paracommandant de eerste

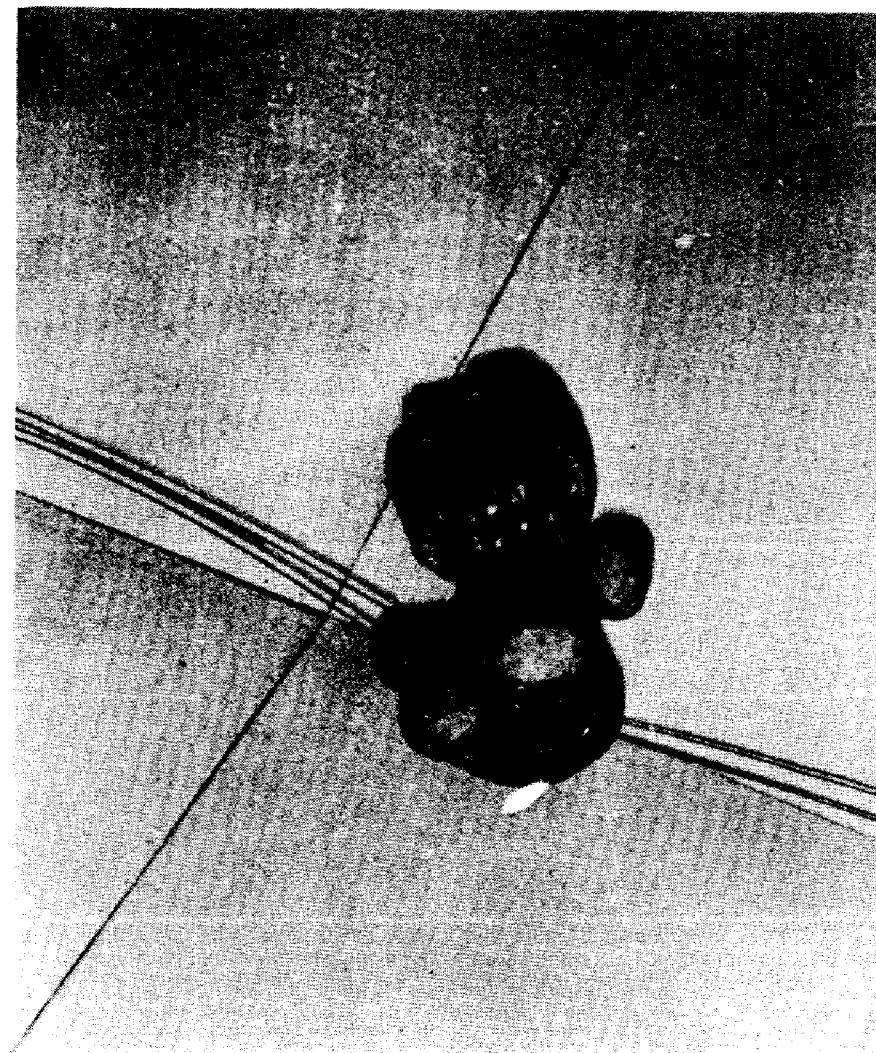

Foto 46 'Jatje ziet vanaf haar hoge positie neer op haar beschermsters.'

Commando-overdracht Luva squadron Apeldoorn

Op woensdag 29 maart vond in de Gren. van Haftenkazerne de overdracht plaats van het commando over het aldaar gelegerde Luva Squadron.
Om 15.30 uur inspecteerde de aftredende commandant, de res. Kapitein D. Mewe, in gezelschap van de nieuwe commandant, de res. 1e Luitenant R. C. Peeters, het volledig — onder leiding van de paradecommandant de 1e Luitenant C. J. Bloot — aangeetroren squadron.
Daarna hield de Kapitein Mewe een korte afscheidsrede

Foto 47

Commando-overdracht

luitenant C.J. Bloot. Daarna hield kapitein Mewe een korte afscheidsrede tot de vrouwelijke militairen, die zij gedurende meer dan 8 jaren had geleid. Zij memoreerde de ontwikkelingsgang van het squadron en dankte het personeel voor het betoonde vertrouwen en de medewerking, welke zij steeds had mogen ondervinden.

Zich met enige waarderende woorden tot de eerste luitenant Peeters richtend, droeg zij het commando over. De nieuwe commandant sprak daarop de kapitein Mewe toe en dankte haar voor de wijze waarop zij met inzet van haar volledige persoonlijkheid op de bres had gestaan voor de belangen van de vrouwelijke militairen aan haar zorgen toevertrouwd. Na haar het allerbeste te hebben toegewenst voor haar verdere carrière bij de Koninklijke Luchtmacht, aanvaardde de eerste luitenant Peeters het commando.

Zich vervolgens tot het squadron richtend, vroeg zij om dezelfde steun en medewerking steeds aan de aftredende commandant betoond en onderstreepte nog eens de noodzakelijkheid hiervan, door te wijzen op het grote belang van het goed functioneren van de NAVO, ten behoeve van de Westerse verdediging. Ook de Luchtmachtvrouwenafdeling draagt hiertoe een steentje bij, hoe klein ook. Aldus de eerste luitenant Peeters. Na deze toespraken werd voor de

tot de vrouwelijke militairen, die zij gedurende meer dan 8 jaren had geleid. Zij memoreerde de ontwikkelingsgang van het squadron en dankte het personeel voor het betoonde vertrouwen en de medewerking, welke zij steeds had mogen ondervinden.

Zich met enige waarderende woorden tot de 1e Luitenant Peeters richtend, droeg zij deze het commando over. De nieuwe commandant sprak daarop de Kapitein Mewe toe en dankte haar voor de wijze waarop zij met inzet van haar volledige persoonlijkheid op de bres had gestaan voor de belangen van de vrouwelijke militairen aan haar zorgen toevertrouwd. Na haar het allerbeste te hebben toegewenst voor haar verdere carrière bij de Kon. Luchtmacht, aanvaardde de 1e Luitenant Peeters het commando.

Zich vervolgens tot het squadron richtend vroeg zij om dezelfde steun en medewerking steeds aan de aftredende commandant betoond en onderstreepte nog eens de noodzakelijkheid hiervan, door te wijzen op het grote belang van een goed functioneren van de NAVO, ten behoeve van de Westerse verdediging.

Ook de Luchtmachtvrouwenafdeling draagt hiertoe immers een steentje, hoe klein ook, bij. Aldus de luitenant Peeters. Na deze toespraken werd voor de aftredende en de nieuwe commandant gedefileerd.

De drumband van de Luchtmachtkapel luisterde deze commando-overdracht op correct-muzikale wijze op. Bij deze plechtigheid merkten wij o.a. op: de C.C.O. de Commodore W. Bakker, de Garnizoenscommandant van Apeldoorn, de Luit-kolonel P. Muller, de Chef van de Luchtmachtvrouwenafdeling, de Majoor A. W. Droog-Hartgrink, de Majoor Buffaert als vertegenwoordiger van C.SOC/CRC en de Majoor J. de Wit, Districtscommandant van de Kon. Marechaussee te Apeldoorn. De Commodore A. B. Wolff, Commandant Commando Luchtverdediging, was helaas verhinderd aanwezig te zijn bij de overdracht, doch gaf van zijn belangstelling blijk tijdens een hierna gehouden receptie.

aftredende en de nieuwe commandant gedefileerd. De drumband van de Luchtmachtkapel luisterde deze commando-overdracht op correcte, muzikale wijze op. Bij deze plechtigheid merkten wij o.a. op: de commandant-CLO, de commodore W. Bakker, de garnizoenscommandant van Apeldoorn, de luitenant-kolonel P. Muller, de chef van de Luchtmachtvrouwenafdeling, de majoor A.W. Droog-Hartgrink, de majoor Buffaert als vertegenwoordiger van commandant-SOC/CRC en de majoor J. de Wit, districtscommandant van de Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. De commodore, A.B. Wolff, commandant Commando-Luchtverdediging, was helaas verhinderd bij de overdracht, doch gaf van zijn belangstelling blijk tijdens een hierna gehouden receptie.

In de periode dat eerste luitenant Peeters commandant was (maart 1961 tot mei 1964) waren er grote veranderingen op komst. Er werd ruimte gezocht voor 101 MIDcie (Militaire Inlichtingendienst Compagnie), een niet zo grote compagnie, die met wat interne verhuizingen, wat verplaatsingen en verbouwingen wel een gedeelte van de kazerne toegewezen kon krijgen.

In het eerste half jaar van 1963 verhuisde de recrutenopleiding naar het Luva squadron Zeist zodat gebouw 3 en 5 vrij kwamen.

De rest van het Luva squadron verhuisde naar het achterste gedeelte van de kazerne (gebouw 10 en 13). Hierdoor kwamen de gebouwen 1 en 2 vrij.

Volgende stap was een hek tussen het MID en Luva-gedeelte met een klein toegangshekje ter hoogte van de ingang van gebouw 10.

De achterpoort werd in gebruik genomen als ingang voor de Luva en er werd een bouwvergunning afgegeven op 9 april 1963 voor de bouw van een klein wachtgebouwtje (gebouw 14), zie foto 48.

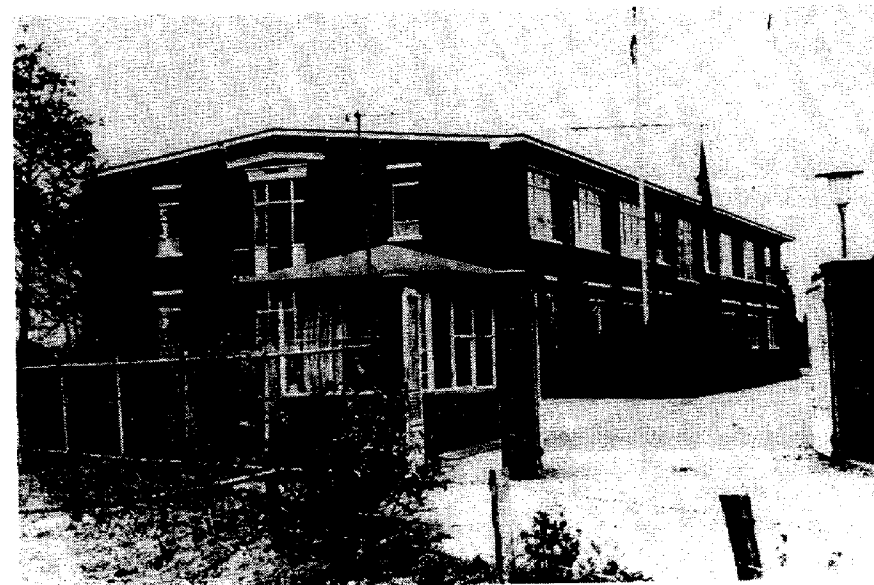

Foto 48

Gebouwtje 14. Wachtlokaal

Hiermede was de afscheiding tussen de Luva en de rest van de kazerne een feit en had de Van Haeftenkazerne voor het eerst in zijn bestaan twee ingangen. In juni 1963 deed 101 MIDcie (Militaire Inlichtingendienst Compagnie) zijn intrede in de kazerne en in september volgde nog een Detachement van de Contra Inlichtingendienst, 111 Cidet.

Dit was voor die tijd een uniek feit want voor het eerst in de geschiedenis van de krijgsmacht bewoonden een mannen- én een vrouwenonderdeel één kazerne. De consequentie van deze interne verhuizing was dat de gebouwen 10 en 13 een andere indeling kregen.

Gebouw 13 boven bleef onderofficierslegering, de keuken beneden werd onderdeelkeuken, de eetzaal werd gemeenschappelijke eetzaal voor de onderofficieren, korporaals en soldaten. De voormalige onderofficiersmess werd kantine voor de korporaals en soldaten.

Gebouw 10, rechter gedeelte beneden, werd het bureau van de commandant, officiersmess, tevens eetzaal en officierslegering. Het linker gedeelte beneden werd bureau HID/SMV, magazijn SMV en een zitkamer voor de onderofficieren alsmede legering korporaals en soldaten.

De twee kleine kamertjes links en rechts van de ingang werden de kamers voor de Officier van Kazernepijket en de Sergeant van de Week. Gebouw 10 boven bleef, behalve 1 kamer die als ziekenzaal gebruikt werd, beschikbaar voor de legering van korporaals en soldaten. Eén van de kleine kamers werd als spreekkamer voor de dokter ingericht.

Foto 49

Aan het werk

Ook de administrateur verhuisde mee naar het LUYA-Squadron Zeist en de administrateur van het Verzorgings-Squadron van het Luchtmacht onderdeel Nieuw Milligen nam die taak over.

Foto 49 toont ons de administrateur, de adjudant H. Schuurman, met links de commandant eerste luitenant Peeters en rechts de sergeant verzorging I. van Bergen.

Foto 50

Keuken LUYA tijdperk. Nu officiersmess

De voormalige officierskeuken werd eerst grote keuken (foto 50) voor het hele Squadron en na de verhuizing soldatenkantine.

Zie verder onderstaand schema van de LUYA's die in de periode werkzaam waren in de diverse functies op de kazerne.

Squadroncommandant : Elnt R.C. Peeters
tevens kazerne Cdt

OO toegevoegd : Sgt W. de Jonge
tvs. HID

Hfd Opleidingen : Elnt C. Bloot (tot 1e helft 1963)

Instructeurs : Sgt J. Wolf
Sgt I. van Bergen

Sportinstructeur : Sgt N. Karelse

Administrateur : Aoo H. Schuurman
Smv : Sgt I. van Bergen (tot zij instructrice werd)
Sgt H. Hamoen

Chef Kok : Sgt A. Dol
Sgt M. de Kruyf

Chef Hofmeester : Sgt A. Simons
Sgt R. Hogenes

Cadi : Dhr. Vreeman tot de verhuizing naar het achterste gedeelte van de kazerne (foto 51).

Foto 51 De korporaals en soldatenkantine na de verhuizing

Op 1 mei 1964 deed eerste luitenant J.M. de Langen haar intrede (zie foto 52). Zij zou het commando over gaan nemen van de kapitein R.C. Peeters hetgeen plaatsvond op 6 juli tijdens een korpsdiner. Ook voor haar was de Van Haften-kazerne geen onbekend terrein. Zij kende reeds een groot deel van de LUVA's, daar zij van begin 1958 tot oktober 1962 inwonend officier was, werkzaam te Deventer.

De kennismaking met commandant 101 MIDcie majoor A. Arons en zijn compagnie verliep positief en de verstandhouding tussen beide onderdelen

Foto 52 Vlnr: De nieuwe C-Luva-Sqn met haar OO toegevoegd
Sgtl W. de Jonge.

was zeer goed. Bijna iedere morgen werden de kazernezaken besproken onder het genot van een kop koffie. Hoe goed die verstandhouding was, moge blijken uit het feit dat veel feesten gezamenlijk gevierd werden waaronder het Sint Nicolaasfeest.

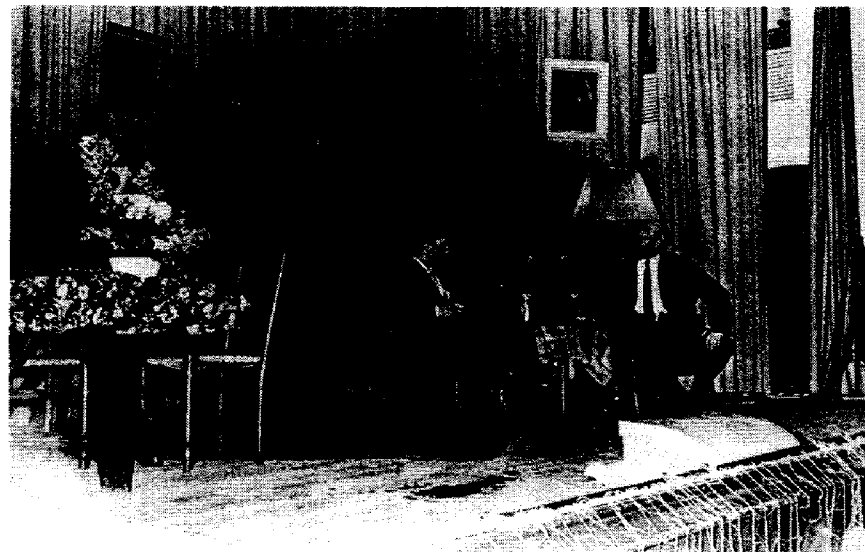

Foto 53

'De huistiran'

Ter gelegenheid van het 15 jarig bestaan van het Luva-squadron in 1968 voerden een aantal LUVA's en MID'ers samen het toneelstuk 'de huistiran' van Godfried Bomans op onder regie van de Aalmoezenier van de LUVA H. Rölting. Daarna volgde tot in de vroege uurtjes een zeer geanimeerd bal (men had immers geen gebrek aan danspartners), opgeluisterd door de band van opperwachtmeester De Rooy (foto's 53 t/m 56).

Foto 54

Sinterklaas in de grote zaal

Foto 55

'De huistiran'

Foto 56

Feest

De samenwerking verliep zelfs zo goed, dat diverse LUVA's het huwelijk met een MID'er verkozen boven een militaire carrière zoals: Chris Ridderhof (foto 56a), die huwde met Hans Mommersteeg en Jeanet Waas met Kees Keultjes, Inge Nijssen met luitenant Harlé, Dini Bottinga met Jorie Takács en Tine Vogelzang met Hans Bergman.

Foto 56a

Vlnr: Anneke Middendorp, Hennie Hamoen en Chris Ridderhof

In de periode 1964-1975 vonden ook weer de nodige veranderingen en verbeteringen plaats. Zo kreeg gebouw 14 een dubbele bestemming, naast wacht-lokaal werd daar t.b.v. het LUVA squadron een nieuwe telefooncentrale geïnstal-leerd en kwamen er voor het eerst dienstplichtige soldaten als telefonist die samen met de LUVA telefonistes de diensten draaiden en we namen dan ook afscheid van de Deventer Nachtveiligheidsdienst, die tot dan toe de portiers-diensten had verzorgd.

In gebouw 10 vonden de nodige veranderingen plaats. Zo kregen de onderofficie-ren een eigen eetzaal door met een toog de kamer naast hun zitkamer erbij te trekken en kregen ze tegelijkertijd een nieuwe inrichting voor hun mess.

Boven in gebouw 10 werd in één van de kleine kamers een kapsalon (zie foto 57) ingericht en de badruimte beneden werd tevens een volledige wasserette met wasmachine, centrifuge, droogtrommel en strijkmachine. Ook kwam er beneden in gebouw 10 een hobbykamer met een pottenbakkersoven, emailleerovontje, en gereedschap voor leerbewerking.

Eén avond in de week werd er, onder leiding van een handenarbeid-leraar, enthousiast gebruik gemaakt van deze nieuwe ontspanningsmogelijkheid.

Foto 57 'De kapsalon werd druk bezocht'

Het hele squadron kreeg nieuwe bedden met leuke spreien, nieuwe stoeltjes en nieuwe vloerbedekking zodat de kamers meer een zit-slaapkamer werden.

Ook gebouw 13 werd niet vergeten. In de onderofficierskamers werden de was-tafels weggewerkt door een ombouw van vaste kasten en een gordijn, kreeg de keuken een nieuw aanrecht en een fel begeerde etagebakoven met braadslede

en kreeg de kantine vaste hangkastjes achter de bar, een luifel met verlichting erboven en nieuw meubilair.

De vaste staf bestond in die periode uit:

C-LUVA squadron : Kap J.M. de Langen

Hid (Tvs. off toegevoegd) : Sgtl W. de Jonge
Sgtl J. Veenendaal

Smv : Sgtl H. Hamoen
Sgtl E. van 't Hazeveld
Kpll I. van Piggelen
Kpll H. Nooder

Chef Hofmeester : Sgtl R. Hogenes
Sgtl J. v/d Berg

Chef Kok : Sgtl M. de Kruyf

Sportinstructeur : Aoo KLu Kas
Sm KLu Leeuwenkamp

In het kader van de volledige integratie van de LUVA in de Klu - hetgeen tot gevolg zou hebben dat de zelfstandige LUVA-Squadrons opgeheven zouden worden - werden begin 1975 besprekingen gevoerd op de Koninklijke Kader-school Luchtmacht te Schaarsbergen (waar het squadron in de toekomst onder-gebracht zou worden), betreffende de legering en de speciaal voor meisjes aangepaste faciliteiten.

Ook met luchtmachtonderdeel Nieuw Milligen werd besproken waar en hoe de daar tewerkgestelde LUVA's, die nog niet op kamers woonden, ondergebracht zouden worden.

Dit project werd verder afgehandeld door de eerste luitenant P.J.L.M. Keijsers die tijdens een korpsdiner eind april 1975 het commando over het squadron overnam van de kapitein J.M. de Langen (foto 58).

Zij zou de laatste LUVA zijn, die eind 1976 de deur van het LUVA-squadron achter zich sloot en waarmee een einde kwam aan een 23-jarig verblijf van het LUVA-Squadron op de Van Haeftenkazerne.

Foto 58 'Rechts de scheidende commandant en links de nieuwe'

Periode majoor Bor

101 MIDcie

Om een inzicht te verkrijgen in de sfeer en de beginselen van de Militaire Inlichtingendienst en hoe men gekomen is tot de oprichting van 101 MIDcie in 1954, moeten we terug naar de zomer van 1914.

De Nederlandse inlichtingendiensten kunnen worden geacht te zijn ontstaan op 25 juni 1914 met de instelling van Afdeling III van de Generale Staf G-5.

Tot mei 1940 loopt de lijn ononderbroken door, zij het dat de bezetting van deze stafsectie tussen beide wereldoorlogen zeer gering was. Slechts enkele officieren van Generale Staf III fungeerden in zowel de centrale militaire als civiele inlichtingen- en veiligheidsdienst.

In het verzet zagen velen kans in de praktijk ervaring, kennis en inzicht op het gebied van inlichtingenwerkzaamheden te verwerven. Desondanks was aan het einde van de oorlog de oogst aan goed opgeleid inlichtingenpersoneel gering. Veel agenten waren gesneuveld, reservepersoneel ging de dienst uit, terwijl velen uit het verzet naar Nederlands Oost-Indië gingen. Enkelen, die voor 1940 werkzaam waren geweest bij G.S. III kwamen terug, maar behoorden niet meer tot de jongste generatie.

Gedurende de oorlogsperiode werd gevechtsinlichtingenpersoneel t.b.v. staf-functies bij de troep, opgeleid bij de Engelsen op de School of Military Intelligence te Farnham.

In 1945 vertrokken lichte infanteriebataljons met provisorisch opgeleid inlichtingenpersoneel naar Indië. Het gebrek aan goed opgeleid inlichtingenpersoneel werd daar aan den lijve ondervonden. Een noodoplossing was het voorstel om op een eenvoudige School Militaire Inlichtingen, bemand door drie officieren en enkele onderofficieren, cursussen van twee weken te geven. Dit idee is echter niet van de grond gekomen.

In de loop van 1946 konden nog wel enkele groepen Nederlandse officieren een cursus gevechtsinlichtingen aan de school te Farnham deelnemen. Zij waren bestemd voor de 7 Decemberdivisie, en voor de 2de Divisie.

Intussen werd achter de schermen hard gewerkt aan de oprichting van een Nederlandse School Militaire Inlichtingen. Op 16 juni 1946 werd officieus een School Militaire Inlichtingendienst opgericht, gevestigd in het Julianakamp te Kijkduin gekoppeld aan het Indisch Instructiebataljon.

Op 26 juli 1946 stelde de Chef Generale Staf aan de Minister van Oorlog voor over te gaan tot de officiële oprichting van de School Militaire Inlichtingendienst.

De Cursus Militaire Inlichtingen wordt aan het eind van het jaar 1946 verplaatst naar de zogenaamde zieken-barakken op de KMA te Breda. Daar heette zij C.M.I.D. (foto 59). Een Ministeriële Beschikking bekrachtigde het geheel. Op 1 maart 1948 wordt het onderdeel overgeplaatst naar de Jan van Nassaukazerne te Harderwijk waar zij deel uitmaakte van een schoolbataljon van de Infanterieschool. Zij heette toen Schoolcompagnie Militaire Inlichtingendienst (Schoolcompagnie MID).

v.l.n.r.
 Lt. Moerman
 Lt. Koene
 Kppl. Hakeveld
 Lt. Oosterling
 Sgt. Schot
 Zittens id
 Sgt. v. Tallen
 VHK. Wiedje
 S.M.A. ten Have
 Maj. v. Houten
 ningen
 Kol. b.d.
 Toorop.
 Instructeurs
 en van de staf
 C.M.I.D.
 Breda.

Sept '47

Foto 59

CMID Breda 1947

Er werden aanvankelijk slechts drie soorten cursussen gegeven:

- Gevechtinlichtingen voor S2 personeel van de bataljons en brigades;
- Veldveiligheid voor veiligheidspersoneel voor staven;
- Luchtfoto-interpretatie (LUF1-cursussen).

Later werd dit uitgebreid met CI-cursussen voor personeel van Contra Inlichtingendetachementen en talencursussen voor MID-personeel op verschillend niveau, alsmede verbindingsinlichtingencursussen.

In september 1950 begon de verhuizing van de 'cursus' naar de Oranje-Nassaukazerne. Op 1 oktober 1950 werd de 'School' gevestigd in de Oranje-Nassaukazerne te Harderwijk en ging heten School Militaire Inlichtingendienst. Pas in 1951 kwam het Koninklijk Besluit nr. 1 van 1 oktober 1951, waarmee de School officieel werd opgericht (lees: zelfstandig werd) en niet meer onder de Infanterieschool viel. 1 september 1951 wordt dus als officiële oprichtingsdatum voor de SMID aangenomen. De eerste organisatie bestond uit een commandant met als docenten 5 officieren, twee onderofficieren en een burger. De militaire docenten, m.u.v. het personeel van de talenafdeling, hadden hun opleiding genoten in Farnham.

Er werden op de SMID 5 soorten cursussen gegeven:

- Gevechtinlichtingen voor officieren en onderofficieren, korporaals en soldaten, resp. 12 en 6 weken;

- Veldveiligheidskursus voor officieren en onderofficieren van 2 weken en CI-cursussen tbv CI-detachementen;
 - Russische taal voor officieren en onderofficieren gedurende 9 maanden voor ondervragers en vertalers;
 - Foto-onderzoekkursus voor officieren en onderofficieren, duur: 12 weken;
 - Verbindingsinlichtingen voor officieren en onderofficieren, duur: 9 maanden.
- De cursus was gesplitst in:
- Crypto-analyse 'Codes breken'.
 - Traffic-analyse 'Analyseren van verbindingsnetten'.

Een van de instructeurs op de SMID was de eerste luitenant Koene. Deze speelt later nog een belangrijke rol in de geschiedenis van 101 MIDcie.

Gedurende de Tweede Wereldoorlog was hij als luitenant werkzaam bij de Inlichtingendienst van de Engelsen. Hij heeft daar een zeer actieve rol gespeeld. Na de bevrijding kwam hij terecht bij de staf van de 2de divisie. In augustus 1947 werd hij in Breda als instructeur bij de MID-cursus geplaatst. Hij ging als zodanig in 1948 naar Harderwijk om daar de cursus te leiden. Daarna werd hij met de 'School' overgeplaatst naar de Oranje-Nassaukazerne, waar hij Hoofd MID-afdeling werd. Later zou hij de tweede commandant van 101 MIDcie worden.

Het instructieve personeel van de School MID is afkomstig uit elk wapen of dienstvak. Een zo gevarieerd mogelijke opleiding bij wapens en dienstvakken, alsmede een gevarieerde civiele kennis en ervaring zijn voor een inlichtingendienst noodzaak om de gehele Landmacht zo goed mogelijk te kunnen dienen, zo was de mening van de toenmalige Hoofd G2D Planning en Opleiding in Den Haag, de majoor v.d. Hagen.

Nu beginnen de fundamente van 101 MIDcie te ontstaan, zonder dat de compagnie dat nog weet. Doordat de Koninklijke Landmacht qua organisatiestructuur van Engels naar Amerikaans overging en er een legerkorps à 2 divisies gepland was, kwam een MIDcie op legerkorps-niveau als idee naar boven. In zo'n MIDcie zouden dan specialistische ploegen moeten zitten, zoals vertalers, ondervragers e.d.

In 1951 begonnen de eerste cursisten aan hun cursus Russisch op de Talenafdeling van de school. Zij waren door de toenmalige commandant Talenafdeling eerste luitenant Van der Baar uit verschillende legeronderdelen gerecruteerd. De eerste lichting bestond uit ongeveer 20 personen, zowel van de Landmacht als van de Marine.

Klas 1 (TAS 1: oktober '51) bestond uit o.a.:

De instructeur: eerste luitenant Bor.

Als leerling waren onder andere aanwezig:

- Sld Bachoffner. Later Tlnt.
- Sld Stevens. Later Tlnt.
- Sld Scheepmaker. Later Sgt.
- Sld Verbeek. Later Sgt.

Sergeant Verbeek stapte over naar Slagorde en werd na de cursus geplaatst in Den Haag, bij G2A. Hij ging in november 1991 met FLO.

Klas 2 (TAS 2: ± 1964) bestond uit o.a.:

- Sgt Bob Bouwma, later een bekende TV-presentator;
- Sgt Chiem van Houwelingen, later de schrijver van de bekende Nederlandse serie 'Zeg eens AAA' en de Duitse crimiserie 'Tatort';
- Tlnt Vos;
- Tlnt Heesterman. Later professor in Leiden in Indo-Iraanse talen.

In de periode, dat er nog geen MIDcie bestond en in de periode dat men MID'ers moeilijk aan 't werk kon houden, gezien de vreedstijd, werden velen gedetacheerd in Den Haag, waar men bureauwerk deed bij G2. Militair werd er vrijwel niets gedaan. Men ressorteerde, net als chauffeurs en schrijvers onder een stafcompagnie van het Hoofdkwartier Generale Staf (HKGS). In de periode dat kapitein Koene bij G2 zat, kreeg hij de toestemming van Hoofd G2 om deze MID'ers af en toe een frisse kijk op het militaire leven te geven en te oefenen op meer militair gebied.

Er werden toen fantasievolle meerdaagse oefeningen gehouden over geheel Nederland. Men ging met camouflagepak en volledige uitrusting te velde. Vele opdrachten, die nauwgezette verkenning en rapportage vereisten moest worden uitgevoerd. Men moest zelf maar zorgen voor verplaatsingen, bivak en voeding (men kreeg materieel en ingrediënten mee). In kleine ploegen zwierf men rond. Bij objecten moest met 'vijand' rekening worden gehouden. Bij terugkeer moest men dan de rapportages inleveren. Er werd veel en goed gewerkt en gezwoegd. De teamgeest ging erop vooruit en er werd veel goed werk geleverd. Cursisten van TAS 1 waren bij opkomst allen soldaat. De toegekende rang hing af van hun kwaliteit als talenspecialist. De militaire vorming was gering. Van de ongeveer 20 soldaten werden er 5 officier en de overigen onderofficier. TAS 1 was in april '52 opgeleid. In april werden de eerste sergeanten tot vaandrig bevorderd.

De plaatsingsmogelijkheden voor de officieren waren in die tijd als volgt:

- 2 man bleven in Harderwijk aan de school verbonden.
- 3 man werden bij een divisie geplaatst als verlengstuk van G2.

Sgt Verbeek werd als slagordeman in Den Haag bij G2a op de HKGS geplaatst. Een aardige stageplaats voor Tassisten was in die tijd een functie voor 3 maanden bij de Rijksvoorlichtingsdienst. Daar werden Russische zenders uitgeluisterd, en vertaald. Dit gebeurde in het gebouw, waar nu de Zuid-Afrikaanse Ambassade is gehuisvest.

De eerste leraren waren:

- eerste luitenant Van der Baar (cursusleider en docent algemeen Russisch). Later zou hij in Utrecht professor worden in de Slavische Talen;
- eerste luitenant Bor (militair Russisch). In dit werkje zal nog een beschrijving van hem volgen;

- de heer Lubienski voor Russisch (zijn Russisch had een verschrikkelijk Pools accent). Hij was Pools consul in Japan geweest;
- de heer Pantekoek (zijn vader was dominee in Petersburg geweest).

We zullen nu de toenmalige eerste luitenant Bor en hedendaagse kolonel (bd) Bor volgen. Hij werd in 1955 de eerste commandant 101 MIDcie.

Eerste luitenant Bor werd in 1923 geboren. Na het beëindigen van de middelbare school, brak er een slechte tijd voor hem aan. De Tweede Wereldoorlog was een feit.

In 1943 werd hij door de Duitsers gedeporteerd en in een Pools gevangenkamp te Danzig tewerkgesteld.

De bevolking van dit geheel onder Duitse leiding opererend kamp, bestond uit ongeveer 10.000 Russen, vele Italianen en wat Polen.

Eerste luitenant Bor heeft daar toen Russisch geleerd. Hij verbleef in dit kamp in de jaren 1943, 1944 en 1945. Op 31 maart 1945 werd het kamp door de Russen bevrijd, waarna de tocht naar huis werd aangevangen.

In 1945 bij het doorschrijden van Berlijn, kwam hij in contact met de Engelsen. Hij werd tolk in dienst van een Engelse commandant.

Er waren veel Russen, die vanuit het westelijke deel van de veroverde gebieden per trein naar het Oosten trokken om in de USSR te worden gedemobiliseerd.

In Berlijn moest er worden overgestapt en was er een grote behoefte aan tolken Engels/Russisch. Eerste luitenant Bor was toen nog geen officieel militair, maar werd in een militair pak gehesen en kreeg de rang van sergeant met de functie tolk/vertaler Russisch/Engels. Hij had toen regelmatig contact met Russen.

Zijn militair Russisch werd steeds beter. In 1945 kwam hij naar Nederland en werd daarna opnieuw officieel naar Berlijn gezonden, om hetzelfde werk te doen wat hij al die tijd al had gedaan. Nu echter officieel als sergeant in een Nederlands uniform. Hij was nu tolk/vertaler Russisch. Een van zijn neventaken was om te proberen zoveel mogelijk Nederlanders uit Oost-Duitsland te krijgen. Bij dit werk werd hij zelfs eens door de Russen gevangen gezet, maar is daar uiteindelijk heelhuids uitgekomen.

In 1947 was hij bij die dienst weg. In 1947 ging hij op dezelfde datum dat zijn ontslag inging, het leger weer in, maar nu als toekomstig beroepsmilitair. Hij ging eerst naar de SROI (School Reserve Officieren Infanterie). Vandaar in 1948 naar de KMA. In 1950 ging hij als tweede luitenant met het Nederlands Detachment van de Verenigde Naties (NDVN) als vrijwilliger naar Korea als pelotonscommandant van een ondersteuningscompagnie. Na terugkeer in 1951 werd hij geplaatst op de SMID, als leraar militair Russisch. Men vond in die tijd, dat hij daar het meest effectief zijn capaciteiten aan zou kunnen wenden.

In 1953 ging hij opnieuw als vrijwilliger naar Korea als S2.

In 1954 (21 januari) kreeg hij van de toenmalige batoljonscommandant, luitenant-kolonel Knulst (commandant NDVN), de opdracht zich in Korea de organisatie van een USA Inlichtingencompagnie eigen te maken. De Generale Staf, G2D, had begin 1954, de wens te kennen gegeven een Inlichtingendienstcompagnie op te willen richten en had behoefte aan zoveel mogelijk gegevens.

Op 1 maart 1954 werd 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie op papier opgericht.

De inhoud van organisatieschema No: 01 zou de volgende inhoud moeten hebben:

Plaats	: n.v.t.
Kazerne	: n.v.t.
Gebouw	: n.v.t.
Tijdvak	: 01-03-1954 t/m 01-01-1955

De officiële oprichting op papier van 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie was op 01-03-1954. Tussen maart 1954 en januari 1955 was er echter nog geen personeel aan de compagnie verbonden.

Toen kapitein Bor in oktober 1954 uit Korea terugkwam werd bij hoofd G2D hoofdkwartier gevraagd naar zijn ervaringen met een Inlichtingencompagnie naar Amerikaans model. Hij kreeg de opdracht een Inlichtingendienst Compagnie voor de G2-1 Lk op te richten en deze gestalte te geven.

Op 3 januari 1955 ging de toenmalige kapitein Bor naar 't Harde om daar van de kazernecommandant van de legerplaats 't Harde, de toenmalige majoor Fluitsma, een vleugel van een van de gebouwen over te nemen.

Hij ging naar een van de gebouwen, opende de deur van wat later het bureau van de compagniescommandant zou worden en hiermee was 101 MIDcie daadwerkelijk geboren. In die eerste weken van januari 1955, kwamen ook de plaatsvervanger en enig ander personeel binnen.

Organisatieschema No: 02

Plaats	: 't Harde
Kazerne	: legerplaats 't Harde
Gebouw	: Gebouw L
Tijdvak	: 03-01-1955 t/m 07-07-1956
CC	: Kap Bor Jan Arie (foto 60)
Plv CC	: Tlnt Stevens Dirk (foto 61) Toegevoegd Personeel: twee korporaals en vijf soldaten. Een daarvan: Sld Dervens.

Foto 60

Kap. Bor

Samen met Elnt Stevens de pioniers van onze Inlichtingencompagnie

Foto 61

Elnt Stevens

De plaatservanger uit de pionierstijd

Csm-Adm-Mtoo-Bevo : Deze waren niet aanwezig bij de compagnie. Men viel administratief en Bevo-technisch onder het Tankbataljon in 't Harde.

Ondervragers en Vertalers-
peloton : Tlnt Stevens Dirk

Slagordepeloton : Tlnt Lezeman

Technische Inlichtingen-
peloton : Tlnt Lezeman (ook plaatservangend compa-
niescommandant geweest bij de compagnie)

Luchtfoto-Interpretatie
peloton :

Gevechts Inlichtingen
Redactieploeg :

De compagnie werd 101ste genoemd, omdat we de Amerikaanse organisatie hadden overgenomen. De troepen, die rechtstreeks onder het Legerkorps vielen werden genummerd vanaf 100. Bijvoorbeeld: 101 Geniegevechtsgroep en 101 Veldartilleriegroep enz. geheel naar Amerikaans model.

Nadat zijn tijd er opzat als commandant bij 101 MIDcie in 't Harde zwierf kapitein Bor nog door verschillende werelddelen. Daar hij een onrustig mens was, meldde hij zich als eerste UNO-waarnemer. In 1956 ging hij als UNO-waarnemer naar het Midden-Oosten, in 1957 naar Syrië als waarnemer en in 1958 was hij bij de landingen in Beiroet. Van 1968 tot 1970 is hij geplaatst geweest als Plv Hfd Sectie-G2 1 Lk en van 1970 tot 1972 als Hfd G2 bij 1 Lk. 101 MIDcie had dus plotseling een nieuwe commandant nodig.

Zeker nu er steeds meer goed opgeleid personeel uit Harderwijk bij 1 Lk geplaatst werd.

De eerste compagnie bestond dus uit ongeveer 25 personen.

Administratief en registratief viel men onder 101 Tankbataljon, dat zich in 't Harde bevond.

Ritmeester Kaptein zwaaide daar de scepter. Ondanks het feit, dat de eerste compagnie in het prille begin maar uit 25 personen bestond, moesten alle afdelingen, die er volgens de OTAS waren, draaien. Men had in een gebouw een aantal kamers ter beschikking. Op de bovenverdieping waren de slaapkamers van de soldaten en beneden een vijftal kamers om te werken. De compagnie had ongeveer 25 voertuigen, waarvan er ongeveer een tiental daadwerkelijk aanwezig waren en de overigen in de mobcomplexen Batmen en Rucphen stonden. Eigen chauffeurs had men niet. Men werkte met bij de compagnie gedetacheerde soldaten. Later kreeg men van een Genie-onderdeel 5 chauffeurs, die in het begin behoorlijk wat aanpassingsproblemen hadden, maar later prima werkten. Bij een commandanten-inspectie bleek bijvoorbeeld een aardige hoeveelheid vegetatie aanwezig in de voertuigen. De toenmalige plaatservanger heeft daar nogal wat werk aan gehad om dit op te lossen. Gebrek aan personeel stuurde structurele oplossingen danig in de war. Een eigen sportinstructeur of administratie enz waren niet aanwezig. Men was aangewezen op de faciliteiten van de legerplaats.

Werkzaamheden:

Geschoten werd er met persoonlijk wapen en verschillende buitenlandse wapens in het ASK te Oldenbroek, waar de TIC (foto 62) voor deze vaardigheden oogluikend terecht kon.

Buiten het vertalen van Russische boekwerkjes en het verzamelen van Russische slagorde, werd er een eerste aanzet gegeven, om de staven en eenheden te informeren over de organisatie en uitrusting van de USSR-eenheden. De toenmalige commandant 1 Lk, generaal Couzy, had de compagnie de opdracht gegeven om alle legerkorpsstaven en -eenheden te informeren omtrent uitrusting en mogelijkheden van de USSR-troepen, alsmede zorg te dragen voor lessen gevechtinlichtingen en vooral veldveiligheid. Hiertoe reisde een team van 101 MIDcie de verschillende legerplaatsen langs.

1956. De eerste ondervraagsoefening werd door 101 MIDcie uitgevoerd. Hoofd Sectie G2-1 Lk, de latere generaal Christan nam 101 MIDcie op sleeptouw. De vertalers fungeerden als krijgsgevangenen. De ondervragers moesten uit de 'gespeelde' krijgsgevangenen aanwijzingen tot gegevens zien te verkrijgen. Ook dienden men andere onderdelen te onderwijzen in slagordekennis. Ook de

Foto 62

TIC 1955

eerste reizende tentoonstelling was geboren. Eerste luitenant Stevens was de grote animator van deze reizende tentoonstelling, die pas na 1956 goed op gang kwam. Een tweede belangrijk punt van deze lezingen/voorlichtingen, bestond uit het toelichten van de houding t.o.v. krijgsgevangenen en de houding t.o.v. de vijand als men zelf in krijgsgevangenschap verkeerde. In die tijd waren de artikelen in de Wet op de Krijgstucht, die betrekking hadden op houding in krijgsgevangenschap, veranderd. De eenheden wisten echter niet hoe deze artikelen te interpreteren. D.m.v. korte toneelschetsjes en daarop volgende lezingen werd hierop dan uitgebreid ingegaan. In het team zaten leden van de afdelingen TIC, SLO en Ondervragers en Vertalers.

Het Luchtfoto Interpretatiepeloton van 101 MIDcie bestond uit een vaandrig en twee sergeanten-foto-interpretatie. Zij werkten voornamelijk in opdracht van de divisiestaven. De oefenluchtfoto's, die gebruikt werden, kwamen uit Korea of stamden nog uit de Tweede Wereldoorlog. Het materieel van het Technische peloton kwam vooral uit Korea. Eerste luitenant Bor had al bij voorbaat veel materieel gestuurd naar de Landmachtstaf.

Dit materiaal is later bij het TIC-peloton terechtgekomen. Men was vrij goed voorzien van vijandelijk materieel.

Het peloton Ondervragers en Vertalers moest Russisch vertalen uit o.a. de Krasnaja Zvezda. Het hoefde nu niet snel, als men maar begreep wat er stond. Het begin was er. Na 18 maanden was de compagnie uitgegroeid tot een eenheid, en men kon stellen dat het idee dat de oprichters voor ogen had gestaan, was waargemaakt. Een echte out-put was er echter nog niet. Het totale bestand

was uitgegroeid tot ongeveer 65 personen, waarvan er altijd enkele tientallen elders tewerkgesteld waren.

Toen kapitein Bor op 07 juli 1956 als waarnemer naar Israël vertrok, werd als nieuwe commandant 101 MIDcie kapitein P. Koene aangewezen. Toen de kapitein Koene een dagje kwam kijken bij de compagnie om zich voor te bereiden op de overname werd hij opgevangen door de tweede luitenant Stevens. Kapitein Bor was al naar zijn volgende bestemming. Het proces-verbaal van overgave/overname werd dan ook door kapitein Bor pas veel later getekend ergens in het Midden-Oosten.

Kapitein Koene, was in die tijd toe aan een troepenfunctie, die hij zou gaan vervullen bij de Grenadiers en Jagers in Arnhem. Door het plotselinge vertrek van kapitein Bor moest hij bij 101 MIDcie inspringen.

Hij had aan de wieg gestaan van het op papier oprichten van de Inlichtingendienst Compagnie. Tijdens de bezetting was hij naar Engeland gegaan. Daar kreeg hij verschillende inlichtingenopleidingen en werkte hij bij de Engelse Inlichtingendienst.

Voor hij naar Nederland terugkeerde, volgde hij nog een gevechtinlichtingencursus in Farnham en was daarna werkzaam bij de Sectie G2-1 Lk van de tweede divisie tot augustus 1948, toen hij instructeur op de School Militaire Inlichtingendienst werd, tot hij naar G2D van het hoofdkwartier werd overgeplaatst.

De 'Inlichtingendienst' was geen werkelijke 'Dienst' of 'Wapen'. Het personeel van MID, CID of G2-secties kwam uit alle Wapens en Dienstvakken. De Sectie G2-HKGS fungeerde echter als een soort 'Wapeninspecteur' voor inlichtingenpersoneel en Bureau-G2D voerde dit uit (majoor vd Hagen, majoor Treffers, kapitein Koene en eerste luitenant Hamburger e.v.). Dit bureau was altijd doende geschikt personeel bij andere Wapens en Dienstvakken los te peuten, bij de SMID op te leiden én te zorgen, dat ze in een juiste inlichtingenfunctie kwamen en bleven.

Periode kapitein Koene

Niet altijd was het personeel van de compagnie in de eerste plaats militair. Academisch gevormden maakten altijd een belangrijk deel van de compagnie uit.

De eerste kennismaking met het personeel van de compagnie op de eerste dag dat kapitein Koene compagniescommandant was, was typerend voor 101 MID-cie. Toen kapitein Koene (foto 63) werd opgehaald met een jeep vanaf het station, was het nog vroeg op de dag. De chauffeur, een echte intellectueel in uniform, vroeg de kapitein: 'Zal ik u eerst maar even iets van de omgeving laten zien voor we naar de compagnie gaan?'

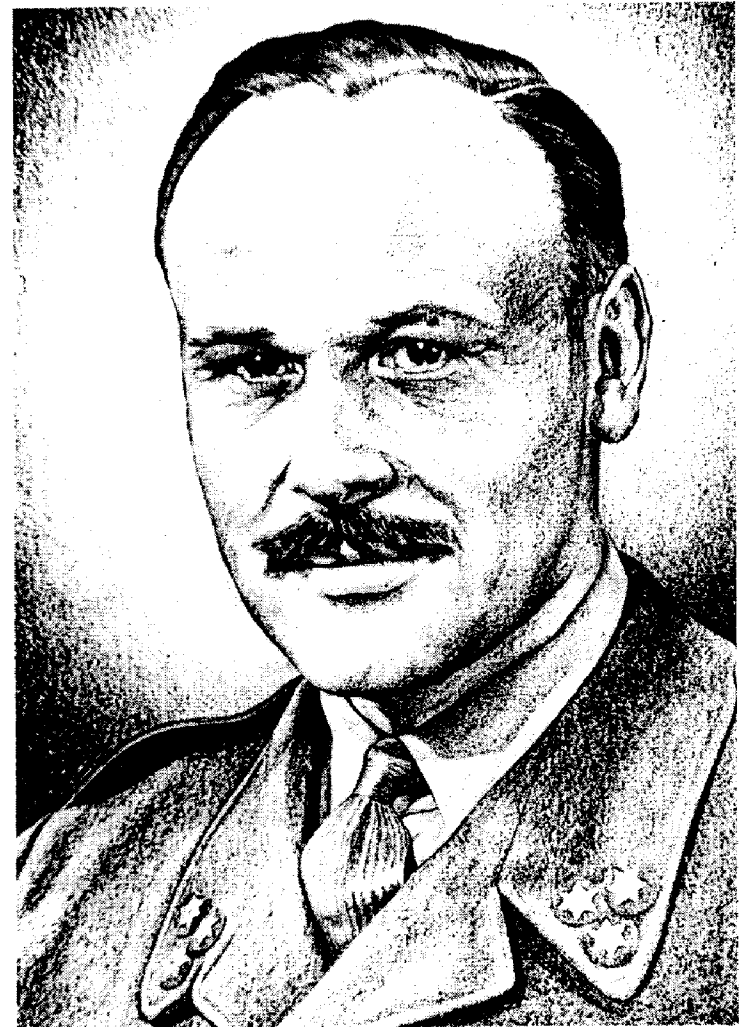

Foto 63

Kapitein Koene

De compagnie bestond uit de volgende personen:

Organisatieschema No: 03

Plaats	:	't Harde
Kazerne	:	Legerplaats 't Harde
Gebouw	:	Gebouw L
Tijdvak	:	02-07-1956 t/m 06-02-1959
CC	:	Kap Koene Pieter Johannes (majoor 01-11-58 effectief)
Plv CC	:	Tint Stevens Dirk
Ondervragers en Vertalers- peloton	:	Tint Stevens Dirk Wmrl De Rooy Harry
Slagordepeloton	:	
Technische Inlichtingen- en Coördinatiepeloton	:	diverse vaandrags en sergeanten
Luchtfoto-interpretatie- peloton	:	diverse vaandrags en sergeanten
Gevechts Inlichtingen Redactieploeg	:	Werkte voor alle afdelingen

De periode, die kapitein Koene heeft doorgebracht bij de compagnie, kenmerkt zich vooral door:

- een grote personeelsuitbreiding van de compagnie;
- de wil er een militaire eenheid van te maken (foto 64);
- het veelvuldig optreden naar buiten van de compagnie.

Er werden vele inlichtingenactiviteiten ontplooid door het personeel, daar ook de buitenwacht zich bijzonder ging interesseren voor de compagnie. Niet in het minst de cavaleristen en de artilleristen, die in de gebouwen links en rechts van het gebouw van de 101 MIDcie waren gehuisvest.

Een aanzet werd gegeven tot het schrijven van een handboek om de ondervragers op één lijn te krijgen.

Het boek zou genoemd worden: 'Geschiedenis en achtergronden Sovjet-Unie

of Geografisch handboek Sovjet-Unie t.b.v. de afdeling Ondervragers en Vertalers van 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie.

Er waren meerdere grote ondervraagoeeningen in samenwerking met troepenonderdelen in Havelte, waarin procedures beoefend werden en de Koninklijke Marechaussee voor bewaking zorgde. De troep zorgde voor een groot aantal oefenkrijgsgevangenen, waaronder een aantal vertalers werd gemengd, die dan weer door de ondervragers in het Russisch werden ondervraagd. Zelfs de legerkorpscommandant die kwam kijken was diep onder de indruk en prees de compagnie.

Foto 64

Rechts: Tint Stevens

Andere MID-oefeningen werden gehouden in La Courtine en in Duitsland. Een of twee ploegen gingen met de bataljons mee om in het veld daadwerkelijk te ondervragen. Leidraad daarbij was de Conventie Van Genève. Vredesrichtlijnen van BLS of iets dergelijks waren er nog niet.

Een ondervraagploeg (foto 65) uit die tijd bestond uit:

- een vaandrig-ondervrager,
- een sergeant-ondervrager,
- een soldaat/korporaal schrijver/chauffeur,
- een jeep met aanhangwagen.

Het materieel bestond uit:

- jeep met aanhanger, tent en camouflagenetten,
- een opklapbare tafel met twee opklapbare stoelen,
- een administratiekist voor documenten, woordenboeken enz.,

- een bureaulamp op accu's, die nog niet zo lang geleden pas is ingeleverd,
- een draagbare typemachine in een houten koffer,
- soms kijkers, kompas en ander instrumentarium.

Foto 65

*Groepsfoto 'T HARDE
Veel 'ploegen' bij elkaar*

Er werd van uitgegaan, dat in oorlogstijd deze basisuitrusting werd aangevuld door vordering van b.v. fototoestel, schrijfmachine enz. Enkele schrijfmachines in koffers waren aanwezig. Het belangrijkste geheime wapen was een motorbril voor de hele voertuigbemanning om zelfs in de grootste stofwolken nog door te kunnen blijven rijden. Er is zelfs aan gedacht om een zonnebril bij de uitrusting te verstrekken. Het lastigste attribuut was het camouflagenet, omdat 's nachts tijdens alarm vaak werd vergeten de camouflagenetten mee te nemen. In de kazerne werden deze dan pas gemist. Er ontstond een levendige 'handel' om ze weer terug te krijgen. Bij inspecties werden er hele exercities gepleegd om het geheel weer aangevuld te krijgen.

Een van de legendarische ondervragers, die bij de compagnie tot aan zijn pensionering heeft gediend, was de wachtmeester der eerste klasse der Lucht-doelartillerie, Harry de Rooy (foto 66), die in de periode van kapitein Koene bij de compagnie geplaatst werd. Hij was sportinstructeur bij de Artillerie geweest. Hij zat bij de afdeling Ondervragers en Vertalers, maar fungeerde tevens als Csm en als animator van de sport. Dit resulteerde in 1958 in een tweede plaats voor de compagnie bij de jaarlijkse Legerkorpssportdag. Het Technische Inlichtingen- en Coördinatiepeloton maakte prachtige panelen

Foto 66

*Sportteam 'T HARDE
Legerkorps Troependag 29-05-1958. Helemaal links Harry*

met foto's en overzichten van Russische wapens en andere militaire zaken en de compagnie gaf een goede uitvoering aan de opdrachten van de toenmalige legerkorpscommandant d.m.v. de vele lezingen waarbij de TIC betrokken was (foto 67).

De positie van deze ploeg werd in die tijd dan ook stevig versterkt. De tweede luitenant Stevens, de plaatsvervangend compagniescommandant, werd meer en meer een echte militaire plaatsvervangend commandant en dankzij hem werden al de militaire taken uitgevoerd, die een eenheid ook voldoende moet kunnen om in vredetijd inzetbaar te blijven. Niet in de laatste plaats was dit het administratieve gedeelte.

De compagnie is in die tijd ook, in burger, naar de wereldtentoonstelling in Brussel geweest en de ondervragers hebben toen nog uitgebreid bij de mooie stand van de Sovjets hun kennis van het Russisch getoetst. En oh wonder, ze werden echt verstaan. Er waren wel meer contacten met de Sovjets. Een van de schoonmaaksters van het schoonmaakbedrijf op de kazerne bleek een Russin te zijn. Dit was natuurlijk een prachtige kans om met een native-speaker te kunnen converseren. Om de conversatie te beoefenen kregen we door G2B (veiligheid) gescreende adressen waar we heen mochten om te converseren.

De compagnie werd ook nog ingezet bij het interviewen van vluchtelingen uit het Oost-blok.

Verder was er altijd wel personeel, dat gedetacheerd was bij de Sectie G2-1 Lk of in Den Haag, met opdrachten, die iets met de taal te maken hadden. Een van de werkzaamheden was het maken van vragenlijsten voor de ondervragers.

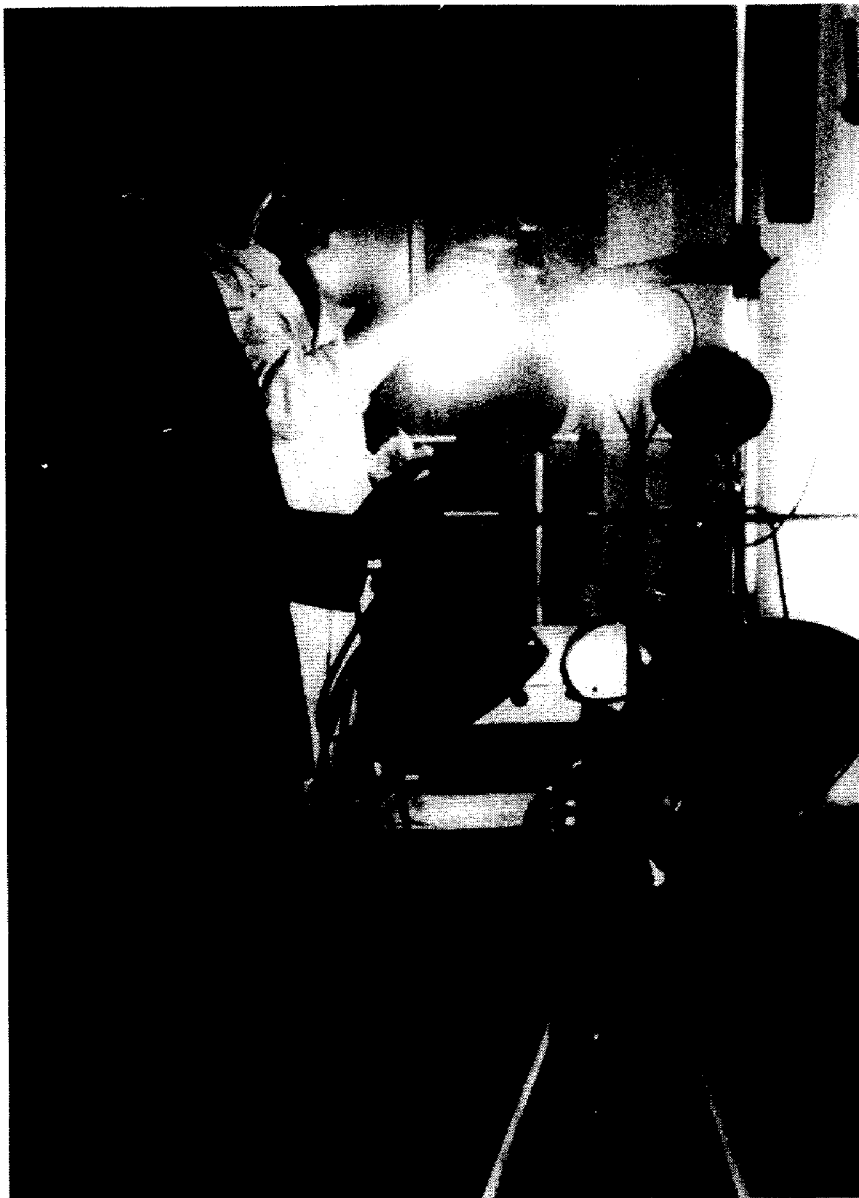

Foto 67

Wordt dit de eerste tic uitrusting?

Vele lijsten werden aangelegd om vragen bij de hand te hebben over evenzoveel onderwerpen die gevraagd zouden kunnen worden aan eventuele Russisch sprekende krijgsgevangenen.

Er werd ook een militair woordenboek gemaakt, dat later als een 4-talige bundel (Nederlands, Duits, Engels en Russisch) is uitgegeven. De compagnie probeerde ook zoveel mogelijk achtergrondinformatie te vergaren over het leven in de Sovjet-Unie. Pater Professor Zacharius van de universiteit van Nijmegen, die jaren in Rusland had gewerkt hield hiertoe bijvoorbeeld lezingen over de Sovjet-Unie bij 101 MIDcie.

Bij de opstand in Hongarije kreeg de compagnie een alarm. Dit was toen al zo goed beoefend, dat de compagnie als eerste de kazerne afreed naar haar afwachtingsgebied. Het materiaal lag in pakketten per ploeg uitgespreid in de kelders van het compagniesgebouw, wat resulteerde in een snelle uitvoering van een mogelijk alarm.

De buitenwereld begon de compagnie op te merken. De compagnie, (foto 68) begon in 't Harde uit zijn voegen te barsten. Halverwege 1959 werd de kapitein Koene majoor en S3 van het 41ste bataljon.

Halverwege 1959 werd de compagnie in 't Harde overgenomen door majoor Arons. De commando-overdracht vond plaats voor het compagniesgebouw, waarbij de compagnie voltallig was aangetreden.

Foto 68

Vlnr: Smi v. Eschert - Elnt v. Gool - Elnt Schot - Elnt Koene

Periode majoor Arons

Op 6 februari 1959 nam majoor Arons 101 MIDcie in 't Harde over. Majoor Arons diende tijdens de Tweede Wereldoorlog als officier bij de Binnenlandse Strijdkrachten. In mei 1945 werd hij benoemd tot commandant van de Gevangenis voor Politiek Gevangenen te Haarlem. Van 1946 tot 1955 was hij als inlichtingenofficier werkzaam in Indonesië. Hij onderging op de SMID in 1956 de cursus gevechtsinlichtingen. Hierna kreeg hij o.a. nog een opleiding bij de afdeling contra-inlichtingen. Na enkele andere commandofuncties binnen het Nederlandse leger te hebben volbracht, kreeg hij het commando over 101 MIDcie. Van 1966 tot 1971 was hij geplaatst bij de Intelligence Division op SHAPE. Van 1971 tot en met 1974 is hij als hoofdofficier toegevoegd geplaatst bij de Chef Kabinet van de legerkorpscommandant de luitenant-generaal Meijnders.

De compagnie die hij in 1959 overnam zag er als volgt uit:

Organisatieschema No: 04

Plaats	: 't Harde
Kazerne	: Legerplaats 't Harde
Gebouw	: Gebouw L
Tijdvak	: 06-02-1959 t/m 01-08-1960
CC	: Maj Arons André
Plv CC	: Elnt Stevens Dirk
Afdelingen:	
Ondervragers en Vertalers	: Elnt Hamburger Hans Wmr1/Owi De Rooy Harry
Slagorde met daarin geïntegreerd de Gevechts Inlichtingen	
Redactieploeg	: Een vaandrig en sergeant
Vertaalploeg	:
Technische Inlichtingen- en Coördinatieploeg	
	: Vaandrighs en sergeanten
Luchtfoto-interpretatieploeg	: Vaandrighs en sergeanten

Spoedig nadat majoor Arons de compagnie in 't Harde had overgenomen, werd het hem duidelijk, dat de compagnie naar een andere locatie moest omzien.

101 MIDcie werd geflankeerd aan de noordzijde door de Cavalerie en aan de zuidzijde door de Artillerie. Het gebouw bevond zich links achterin op de legerplaats.

Zowel de activiteiten van de compagnie als het personeelsbestand breidden zich gestaag uit. De compagnie (foto 69 en 70) was uitgegroeid tot ongeveer 60-80 personen. Er was meer ruimte nodig om de ideeën van het personeel, dat inmiddels redelijk wat ervaring had opgedaan, te verwezenlijken. Een bijkomende zaak was de classificatie van het object. Het was moeilijk om zonder een waas van geheimzinnigheid de taak van deze compagnie uit te voeren. De afdeling Ondervragers en Vertalers probeerde tijdens oefeningen en andere externe contacten alles te doen om deze waas weg te nemen, maar erg veel succes had dit niet. In die periode kreeg de afdeling Ondervragers en Vertalers het verzoek om luchtmachtpersoneel te gaan ondervragen. De Koninklijke Luchtmacht beschikte niet over eigen Ondervragers. In 't Harde werd de eerste ondervraag-oefening met de Koninklijke Luchtmacht gehouden.

Na de jaren vijftig kwamen er verschillende psychiatrischerapporten vrij over de houding van militair personeel in het algemeen en luchtmachtpersoneel in het bijzonder tijdens de oorlog in Korea. Uit deze rapporten werd een verwacht gedrag onder gevechtssomstandigheden gedestilleerd. De gevechtssomstandigheden bleken een geweldige druk op het personeel uit te oefenen. De Klu wilde haar kostbaar personeel hiertegen wapenen.

Het Vliegveiligheids-, Oefen- en Testcentrum van de Klu (VOTC) was net opgericht op de vliegbasis Soesterberg. De commandant, majoor van Veen en

Foto 69

Nunspeet

Foto 70

Appel 'T HARDE

zijn plaatsvervanger kapitein Babiliowsky, organiseerden in nauwe samenwerking met 101 MIDcie - met toestemming van Hoofd G2 van de Generale Staf - de grote ondervraag-oefening met de Luchtmacht genaamd: 'Oefening Zoeklicht'. Kolonel Lagerwerf, hoofd MID aan het hoofdkwartier van de Bevelhebber Der Landstrijdkrachten (BLS) steunde eveneens de oefening. De oefening werd gehouden op de Vliegbasis De Peel (foto 71,72 en 73). Een groot krijgsgevangenenkamp werd ingericht met alles erop en eraan. Zoeklichten met bewaking, keukengroep en ondervraagcellen. Een compagnie van Van Heutz werd gerecruteerd om de bewaking te verzorgen. De afdeling Ondervragers en Vertalers kreeg een week om ongeveer 60 vliegers te ondervragen, waarbij ook beïnvloedings-technieken en testen van de psychische weerbaarheid uitgebreid werden losgelaten op de oefenkrijgsgevangenen. De veiligheidsmaatregelen waren aan de magere kant, hoewel voor die tijd volledig aanvaardbaar. Er was een beperking: de aanwezige arts had te allen tijde de mogelijkheid een oefenkrijgsgevangene te spreken, zodat hun gezondheid er niet onder te lijden zou hebben.

De vliegers werden op zondag opgeroepen, onwetend van wat hen te wachten stond. Ze werden allereerst gedropt in het betreffende gebied. Na wat omzwervingen werden ze dan door personeel van Van Heutz opgepakt en naar het ondervraagcentrum gebracht. De oefening was zeer spectaculair. De vliegers moesten immers een hele week deze ontberingen ondergaan. Er waren zelfs iedere ochtend propaganda lessen volgens het Russische systeem. De propaganda-affiches werden door de ondervragers geschreven. Deze ochtendlessen hebben een grote invloed gehad op de oefenkrijgsgevangenen, die zich niet alleen als echte krijgsgevangenen gingen voelen, maar wat erger was, ook in hun gedrag gingen lijken op echte krijgsgevangenen. De indoctrinatie was na enkele dagen

Foto 71 De wacht heeft het er druk mee

Foto 72 Oefening 'Zoeklicht'. De krijgsgevangenen komen binnen

compleet. De oefening 'Zoeklicht' is nog enkele malen uitgevoerd, hoewel in een strakker jasje qua tijd en mogelijkheden. Er was de eerste keer door beide partijen heel wat geleerd. Eenieder had in ieder geval voor zichzelf de conclusie getrokken, dat het aanleren van weerstand bieden tegen ondervraging geen onnodige exercitie was.

Al deze jaren is het contact met de Koninklijke Luchtmacht bewaard gebleven. Tot op de dag van vandaag wordt personeel van de Koninklijke Luchtmacht het weerstaan van ondervraging aangeleerd. 101 MIDcie had verder een grote behoefte om dicht bij het legerkorps geplaatst te worden, want daar kwamen tenslotte de opdrachten vandaan. Door steeds bij het legerkorps de mogelijkheden en onmogelijkheden van de compagnie te belichten, werd het de buitenwacht duidelijk dat 101 MIDcie nuttig werk kon verrichten.

Foto 73 Het krijgsgevangenkamp

Voor de logistiek in die periode was eerste luitenant Stevens verantwoordelijk. Er moest veel werk verzet worden op dat gebied, daar de officiële functies voor dit werk bij de compagnie nog steeds niet bezet werden. Een zeer heugelijk feit was, dat de compagnie mee deed aan de Nijmeegse 4-Daagse. De groep lopers hield zich prima.

Hoofd Sectie G2-1 Lk steunde de behoefte aan expansie van 101 MIDcie en dit resulteerde in de verhuizing naar de Legerplaats Nunspeet in augustus 1960. Commandant van de legerplaats Nunspeet was majoor Koerselman.

Aanvankelijk was er minder ruimte gereserveerd voor de compagnie, maar door tijdig op de vernieuwde situatie in te spelen, kreeg ze toch een hele vleugel van een gebouw toegewezen. Er waren tenslotte weinig mensen die echt wisten wat de compagnie deed...

De organisatie zag er als volgt uit:

Organisatieschema No: 05

Plaats	:	Nunspeet
Kazerne	:	Legerplaats Nunspeet
Gebouw	:	Linkergedeelte gebouw G
Tijdvak	:	01-08-1960 t/m 01-06-1963
CC	:	Maj Arons André
Plv CC	:	Elnt Stevens Dirk
Csm	:	Smi Leenders Paul
Adm	:	nvt
Mtoo	:	Sgt Oldman Frits (KVV) eind 't Harde - begin Nunspeet Kpl Scheffer
Bevo	:	Sgt Matherus
Kazco	:	nvt
Chef Hofm	:	nvt
Wzz	:	nvt
Cadi	:	nvt
Afdelingen:		
Ondervragers en Vertalers	:	Kap Hamburger Hans
Commandant	:	Elnt Bachoffner Bertus Owi De Rooy Harry

Slagorde :

Gevechts Inlichtingen : Redactiepeloton

Technische Inlichtingen- en : Sgt van Hasselt J.B.F.
Coördinatiepeloton

Luchtfoto-interpretatieploeg :

Lange Afstands Verkenners : Elnt Klein Wilmar

De linkervleugel van gebouw G in Nunspeet, werd het nieuwe onderkomen van 101 MIDcie. In het rechtergedeelte was 103 Wielvoertuigen- en Herstelcompagnie gelegerd. De adjudant Van de Heuvel, nu werkzaam bij 1 Lk, was daar toen gelegerd. Gebouw G lag bij binnenkomst op het linkergedeelte van de kazerne. Eerst was daar het gebouw van de AAT, vervolgens dat van 101 MIDcie en daarna het gebouw van de 150ste lichte Luchtdoelartillerie (LiLua) met als commandant kapitein Galesloot.

Elke morgen was er een legerplaatsappèl. De compagnieën werden voor hun gebouw opgesteld en er werd compagniesappèl gehouden. Daarna werd de compagnie afgemarcheerd naar de legerplaatsappèlplaats. Daar werd dan een appèl door de kazernecommandant afgenomen. Er moesten verschillende diensten door de compagnie uitgevoerd worden. De taken waren: brandpiketploeg, wachtpersoneel, OKP en wachtcommandant. De behoefte aan een voltallige staf groeide. Het gemis van een Csm werd voelbaar. Na vele jaren zonder een echte Csm te hebben moesten werken, kreeg de compagnie in 1962 een echte Csm. Sergeant der eerste klasse Paul Leenders 'stormde' binnen. Hij heeft veel bijgedragen aan het goed functioneren van 101 MIDcie. Een administratie was er nog steeds niet, net zo min als een eigen Bevo-functionaris. De afdelingen binnen de compagnie reilden en zeilden ook naar hun beste kunnen.

De LUFi:

De Luchtfoto-Interpretatieploeg bestond in die tijd uit drie personen. Aan oefenmateriaal was geen gebrek. De commandant van 206 Luchtfoto-squadron was een goede bekende van de majoor Arons. Er was dus altijd voldoende 'vers' materiaal.

De TIC:

Het Technische Inlichtingen- en Coördinatiepeloton was steeds druk met haar tentoonstellingen. In die dagen ontstond er bij de vaandrig en de twee sergeanten een grote behoefte aan een uitrusting, die nodig was voor een goede expertise van vijandelijk materieel samen te stellen. Men ging in de voorbereidende fase naar o.a. het Oorlogsmuseum te Overloon, om daar van de daar tentoongestelde tanks een technisch rapport op te maken.

Afdeling Ondervragers en Vertalers:

De afdeling Ondervragers en Vertalers draaide vooral om kapitein Hamburger, eerste luitenant Bachoffner en opperwachtmeester de Rooy. Deze drie waren de grote animatoren v.w.b. de ondervraging en de taallessen. De vertalers gingen o.a. naar het hoofdkwartier in Den Haag om daar samen met de vertalers uit Den Haag tijdschriften te vertalen, die door de Militaire attaché werden gestuurd. Een van de bekende vertalers daar was de Pool doctor Komar, die later nog jarenlang aan de KMA verbonden is geweest als leraar. Een grote ondervraag-oefening uit die tijd was een oefening met de Special Air Service (SAS), in Duitsland. De oefening was een groot succes. In september 1960, toen 101 MIDcie nog maar pas aan zijn nieuwe onderkomen gewend was, kreeg de compagnie er een hele nieuwe afdeling bij: de Lange Afstand Verkenner (LAV's), (foto 74).

Foto 74

LAV-PELTON

De LAV's - een peloton van 101 MIDcie - zijn eigenlijk de grondleggers van 104 Waarnemings- en Verkenningcompagnie. Zo mogen we dus eigenlijk best beweren, dat 101 MIDcie heeft bijgedragen aan, of in ieder geval van positieve invloed geweest is op de oprichting van 104 Waarnemings- en Verkenningcompagnie te Roosendaal. Onze compagnieën hebben dus gezamenlijke wortels. Waar komen de LAV's vandaan en wat is hun toekomst geworden?

Het 1 Lk had in die dagen behoefte aan een eenheid, die voor het legerkorps verkenningen in de diepte kon uitvoeren. Er werd besloten hiertoe een speciale eenheid op te richten en op te leiden, die dan dicht bij het legerkorps zijn domicilie moest hebben en onmiddellijk ingezet kon worden. Per 01 september 1961 werd bij dit peloton op verzoek van majoor Arons als commandant de

eerste luitenant Wilmar Klein (foto 75) aangesteld. Hij had tot taak deze eenheid te vormen, te trainen en steeds in hoogste staat van paraatheid te houden. Eerste luitenant Klein was reeds toen een grootheid op zijn vakgebied. Hij had niet alleen veel ervaring opgedaan in overzeese gebieden - hij had o.a. in Indië en

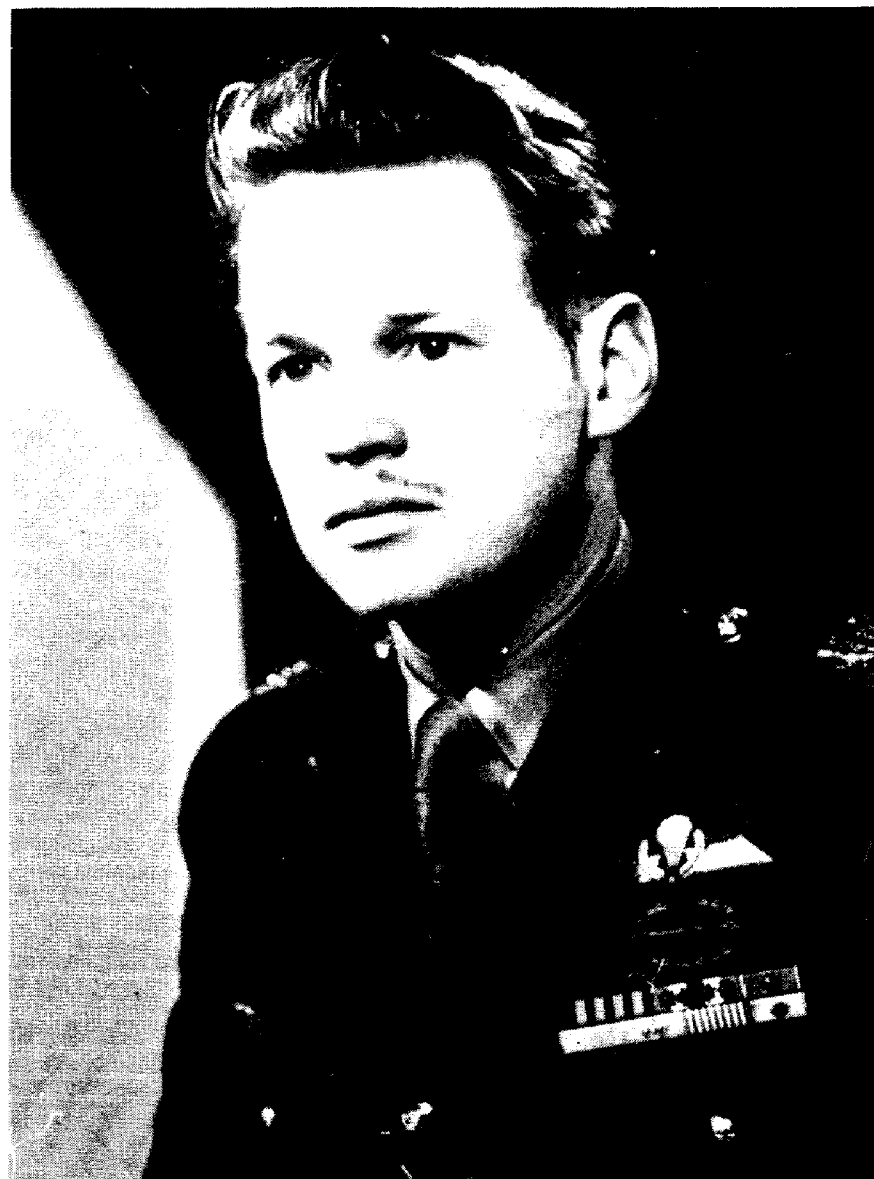

Foto75

Wilmar Klein C-LAV peloton

Korea gediend waar hij meerdere malen onderscheiden werd - maar had tevens ervaring als instructeur aan de School Militaire Inlichtingendienst, waar hij eveneens hoog in aanzien stond. Hij was ongetwijfeld de beste keuze van dat moment. De standplaats van deze eenheid, de 'Lange Afstandsverkenners' genoemd, werd logischerwijze Nunspeet. Daar lag immers de andere inlichtingeneenheid van 1 Lk. De compagnie kreeg er dus een peloton bij onder verantwoordelijkheid van de commandant 101 MIDcie. Denk niet, dat dit peloton ook meteen op en top geoutilleerd was. Slaapzakken werden bijvoorbeeld gekocht uit de privépot van een van de commandanten. Het was geen gemakkelijke tijd, maar wel een heel gezellige. De LAV's waren natuurlijk een aparte verschijning. De waas van geheimzinnigheid, die ongewild al over 101 MIDcie lag, werd zeker door de verhalen die de ronde deden over dit peloton, nog versterkt.

Uiteraard gingen de LAV's mee naar de Van Haftenkazerne in 1963, maar bleven daar slechts een jaar.

Korpsorder No 268 is hiervan nog een stille getuige.

KORPS COMMANDOTROEPEN

KORPSORDER Nr 268

Ingevolge brief C-1 Lk nr AG/64/62802 wordt het ondervermelde personeel van 101 MIDcie m.i.v. 1 juni 1964 overgeplaatst naar het KCT en in onderhoud gesteld bij de 101 Wrn- en Verkie.

Klein W.	elnt	(ber)
Duurinck R.	vdg	res KVV
Michels M.A.	wmr	(ber)
Möhlmann G.H.M.	sgt	(ber)
Janssen R.W.	sgt	(ber)
Larroque H.W.	sgt	(ber)
Mommersteeg J.H.	sgt	(ber)
Groen M.C.	vdg	dpl
Kolsteeg C.M.	vdg	dpl
Wingelaar C.M.	vdg	dpl
Naus J.H.P.	vdg	dpl
Kuller A.J.	sld	dpl
Kambier P.J.	sld	dpl
Kroonen W.B.	sld	dpl
Brands J.	sld	dpl
Kort H.J.J.M.	sld1	dpl
Poll B.C.	sld	dpl
Prins H.	sld1	dpl
Tepaske G.J.	sld	dpl

Boer F.	sld1	dpl
Rozema A.	sld	dpl
Schroër H.G.	sld1	dpl
Schouten R.M.G.	sld1	dpl
Schrier E.	sld1	dpl
Velthuis J.	sld	dpl
Paans M.	sld	dpl
Kellevinck C.J.	sld	dpl
Bartels A.F.M.	sld	dpl
Broekema E.H.	sld	dpl
Cromvoirt J.H.G.	sld	dpl
V. Iwaarden J.	sld	dpl
Dufourny F.	sld	dpl
Swart T.	sld	dpl

Voor het beroepspersoneel worden geen verplaatsingsvoorstellen ingediend.

Roosendaal, 17 juni 1964
de Commandant KCT
de LKcol der Infanterie,

G.J. Horsthuis

101 MIDcie zag ze met lede ogen vertrekken. Zij hoorden bij 101 MIDcie. Het kader uit Roosendaal was ook niet echt blij met hun komst, daar het personeel van het LAV-peloton heel anders was opgeleid, dan het personeel dat zij tot dan gewend waren. Later zou blijken, dat deze manier van opleiden toch grote navolging zou ondervinden. Later kwamen de heldendaden, die de LAV's in Roosendaal verrichtten, ons nog regelmatig ter ore. Korpsorder No. 364 was daar een voorbeeld van. In deze order werd vastgelegd, dat o.a. sergeant Mommersteeg J.H. en sergeant Janssen R.W. hun brevet Militair Parachutist gehaald hadden. Na een klein aantal weken op de kazerne geplaatst te zijn geweest, werd 101 Wrn- en Verkie in naam veranderd. Het werd 104 Wrn- en Verkie. Korpsorder No. 326 deelt ons dit mee:

KORPS COMMANDOTROEPEN

KORPSORDER Nr 326

Ingevolge het gestelde in de brief van C-1 LK nr G2/64/101133/E d.d. 17 augustus 1964, zal m.i.v. 20 augustus 1964 de 101 Wrnverkie de benaming 104 Wrnverkie voeren.

Het is tot op de dag van heden aardig te weten, dat voormalig personeel van 101 MIDcie de eerste militairen waren van de nieuwe commando-organisatie. De

112

113

Het is toch bijzonder interessant te weten, dat 101 MIDcie aan de basis heeft gestaan van dit zo belangrijke inlichtingenverzamelorgaan. Eerste luitenant Klein wordt na deze roerige tijd op de SMID geplaatst als instructeur bij de afdeling Gevechtinlichtingen.

De legerplaats Nunspeet werd in die tijd ontruimd ten behoeve van herhalings-oefeningen. Zie brief van Directeur Generaal Van Defensie, - zaak No: DG 009B/63. Er werd dus na drie jaar in Nunspeet gelegerd te zijn geweest naar een nieuw onderkomen voor de compagnie gezocht.

Inmiddels was de LUVA opgeheven en was de Van Haftenkazerne in Apeldoorn erg dun bevolkt. Er zullen vast wel meerdere opties zijn geweest, maar majoor Arons kreeg opdracht naar de Van Haftenkazerne te verhuizen. Het was mei 1963, toen kapitein Hamburger naar de Van Haftenkazerne werd gedirigeerd om daar een plattegrond te maken van de kazerne en de gehele bemanning van 101 MIDcie van een plaatsje te verzekeren. Hij werd daar opgevangen door

eerste luitenant Van de Werf, een van de gevechtsleiders van de LUVA, die namens de commandant-LUVA, LUVA-kapitein R.C. Peeters, hem op de kazerne rondleidde (foto 76).

Juni 1963 kwam de gehele compagnie over naar de Van Haeftenkazerne. De begintijd van de compagnie op de Van Haeftenkazerne in Apeldoorn werd gekenmerkt door grote interne veranderingen.

Foto 76 Begon hier 101 MIDcie op de Van Haeftenkazerne?

Er kwam een geweldige uitbreiding van de staf. Alle OTAS-functies werden daadwerkelijk ingevuld. Het organisatieschema van de compagnie zou er als volgt uit hebben gezien:

Organisatieschema No: 06

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haeftenkazerne
Gebouw	: Gehele kazerne m.u.v. LUVA-gedeelte
Tijdvak	: 01-06-1963 t/m 01-08-1966
CC	: Majoor Arons André
Plv CC	: Elnt Stevens Dirk (in 1966 naar Selectie Centrum Leusden) Kap Hillen J.J.
Csm	: Smi Leenders Paul - foto 77

Foto 77 CSM Smi Leenders
CSM 'oude stijl'

Foto 78

Administratie

Adm : Sgt Barends t/m 1965 - foto 78
 Sgt v Kempen
 Sgt Oldman Frits (KVV)

Mtoo : Sgtl Keultjes Kees

Bevo : Sgt Matherus

Kazco : Sgtl Sylfhout

Chef Hofm : Sgtl De Wilde

Wzz : Sgtl Van Ooyen
 (ook wel Wellfair Man genoemd)

Cadi : Dhr. Vreeman

Telefoniste : LUVA Kpl Waas Jeannette

Afdelingen:

Ondervragers en Vertalers
 Commandant : Kap Hamburger Hans

Foto 79

Kap Bachoffner

: Kap Bachoffner Bertus foto 79
 Kap Hillen J.J. (Tas 23)
 Owi De Rooy Harry foto 80

Slagorde en Gevechts
 Inlichtingen Redactieploeg : Sgtl Lochmans Inge
 (per mei 1966) Technische Inlichtingen

Coördinatieploeg : Dpl Sgt Baas,
 Sgt van Hasselt
 J.B.F. (tot sept 1963)

Luchtfoto-
 Interpretatieploeg :

Technische Inlichtingen- en
 Coördinatie Ploeg :

Lange Afstand Verkenners : Elnt Klein Wilmar
 (per 01-06-1964 overgeplaatst naar de SMID)

PC 1ste pel LAV : Tlnt Durinck
 (per 01-06-1964 overgeplaatst naar het KCT).

Foto 80 Owi Harry de Rooy. Eens ondervrager...

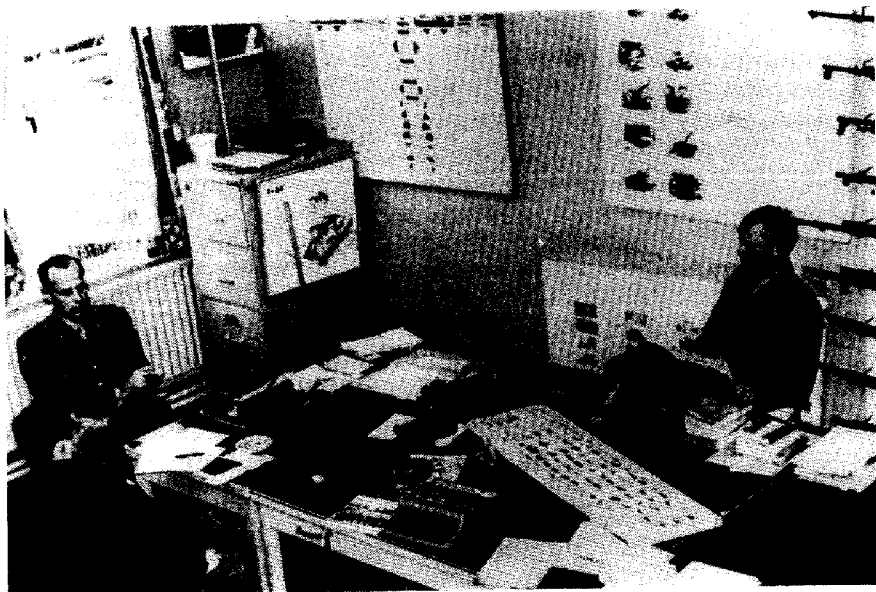

Foto 81 TIC-ploeg

Foto 82 TIC te Velde

Eenieder probeerde in die begintijd op de Van Haeftenkazerne zijn draai te vinden. De TIC kreeg, foto 81 en 82, nieuw materieel en kon zich goed bedreipen. Bij de TIC diende o.a. de dienstplichtig sergeant Baas, die de TIC een hele tijd goed aanvoerde.

De LUFU kreeg in die tijd een echte tekentafel, een pantograaf en andere speciale materialen. De afdeling Ondervragers en Vertalers (foto 82a), bestond uit ongeveer 15 officieren, 15 onderofficieren en 20 korporaa/soldaten. Zij zetten hun oefeningen voort, zoals ze al die tijd al hadden gedaan.

Bij een van de oefeningen, die werd gehouden in het voorjaar van 1966 met Mariniers, gebeurde er tijdens de ondervraging iets onverkwikkelijks. Tijdens de evaluatie ter plaatse na afloop van de oefening, kwam dit naar voren. De zaak werd ter plaatse voor eenieder naar behoren uitgepraat. Achteraf heeft de oefenkrijgsgevangene toch een beklag ingediend en werd er een ondervraagstop ingesteld, die duurde tot het najaar 1967. Voor de afdeling was dat uiteraard een vervelende zaak. Het leven op de compagnie ging natuurlijk gewoon door. Het was doorspekt met hele aardige gebeurtenissen. Zo ging bijvoorbeeld een hele ploeg naar de 4-Daagse. Zij haalden de eindstreep met vlag en wimpel (foto 83). Dit kwam uiteraard ook door de morele steun van onze vaste MGD-ster (foto 83a).

Op de Van Haeftenkazerne was geen garage aanwezig. Er werd een grote tent opgesteld op plaats T (foto 84). De monteurs konden nu op zijn minst ook met slecht weer aan de jeeps sleutelen. De compagnie had in die tijd ongeveer 60 voertuigen. Zij waren geparkeerd op het plein bij 4 (foto 85). Privévoertuigen werden geplaatst op de parkeerplaats-zuid van gebouw 5.

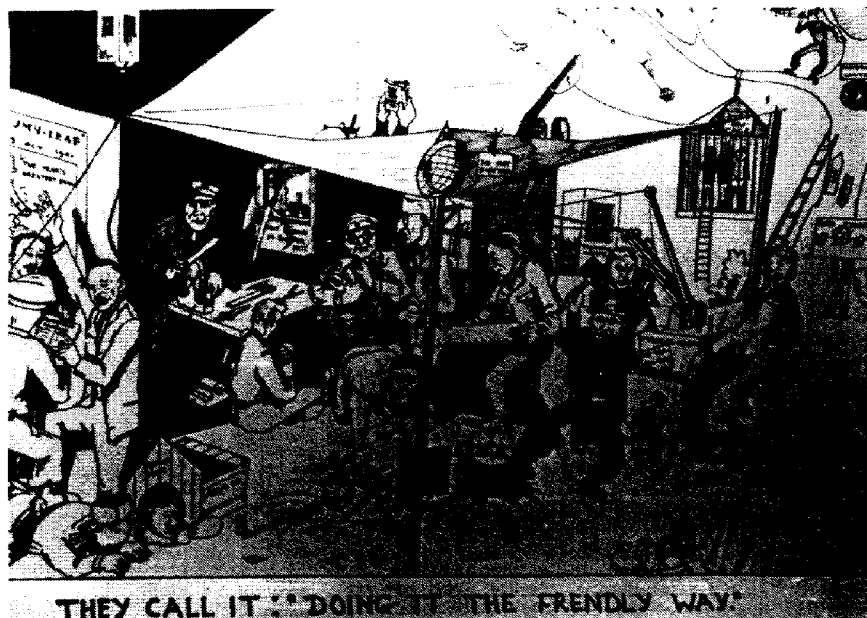

Foto 82a

101 MIDcie door de jaren heen

Foto 83a

Met de MGD op de foto

Foto 83

4-Daagse. Let op het LK-vaantje met toorts

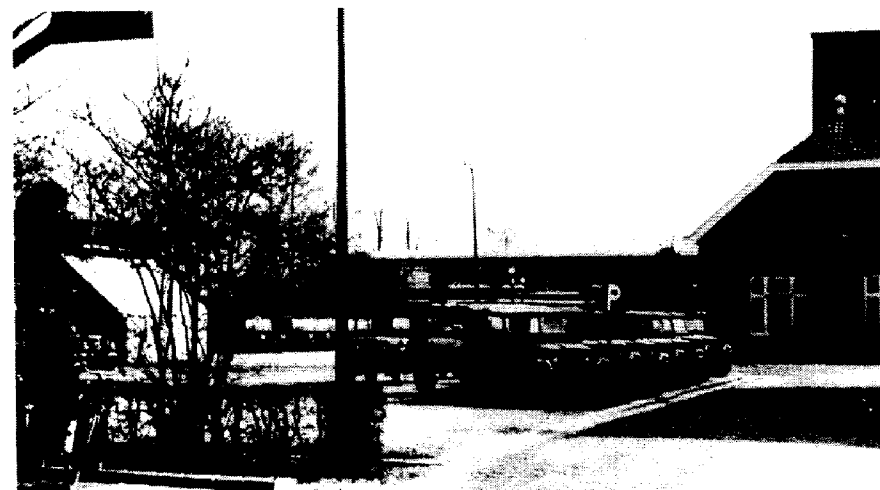

Foto 84

'Gebouw T' = De 'tent' helemaal links

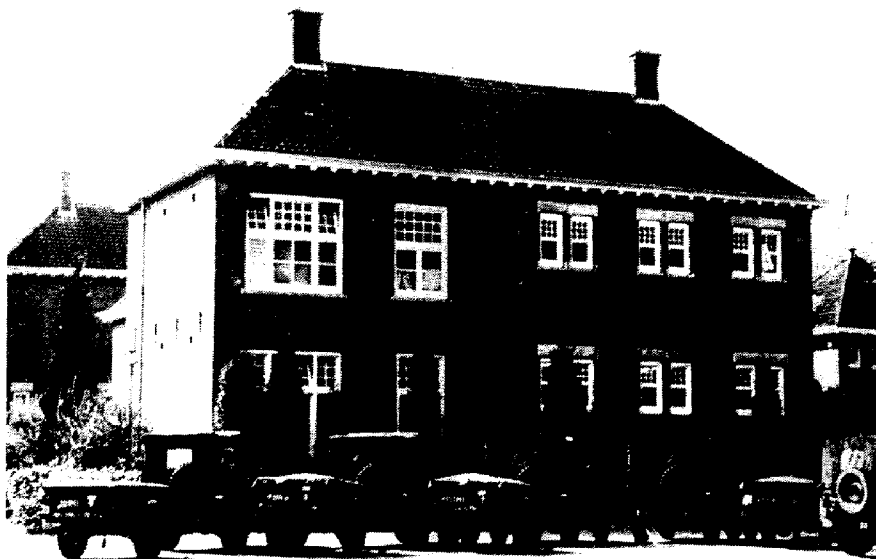

Foto 85

Parkeerplaats

Foto 86

Appèl

Foto 86a

Gemoderniseerde keuken

Het dagelijks terugkerende appèl, werd gehouden tussen gebouw 3 en gebouw 5 (foto 86). De eetzaal en keuken (foto 86a) voor korporaals en soldaten was in gebouw 5. Dit was een ongezellige grote zaal. Om daar wat aan te doen werden ijzeren hekken gesmeed. Deze werden dan in de zaal geplaatst met wat planten eraan. Zo wist men toch aardige zitjes te creëren (foto 87). De barman had zijn bar en uitgifteloket aan de kopkant van de zaal vlak naast de keuken. Er werd echt alles aan gedaan om de zaak leefbaar te maken.

Een vervelende bijkomstigheid van de militaire dienst was, dat 101 MIDcie parate weekenden had. Dit betekende, dat je dienst kon ophouden op vrijdag 12.00 uur, maar dat de helft van de compagnie moest werken van vrijdagmiddag 12.00 uur tot de maandag erop 12.00 uur. Nu mochten in die periode, in beperkte mate, de meisjes en verloofden wel naar de kazerne komen, maar echt leuk was het niet.

Uiteraard werd er elke week ook gezongen in het Russisch door de afdeling Ondervragers en Vertalers. Deze goede gewoonte bestaat nog tot op de dag van vandaag. Een aardige optie voor de Nederlandse troepen om te oefenen was La Courtine geworden en dus was 101 MIDcie ook daar te vinden.

Oefeningen met buitenlandse deelnemers kwamen ook wel voor. Een Australiër op oefening bij ons met een Engels ondervraag-team schonk de mess de koalabeer, die in de officiersmess prijkt. Hij nam zelf het sleuteltje mee van het kistje, waarin het beertje zit. De bevrijder van de koalabeer, die het melodietje Waltsing Mathilde met zich mee draagt, moet de eigenaar van het beertje zijn. Het personeel van de afdeling Ondervragers en Vertalers, het LUFi-personeel en de TIC bestond uit vaandrags en sergeanten. Zij hadden dezelfde opleiding,

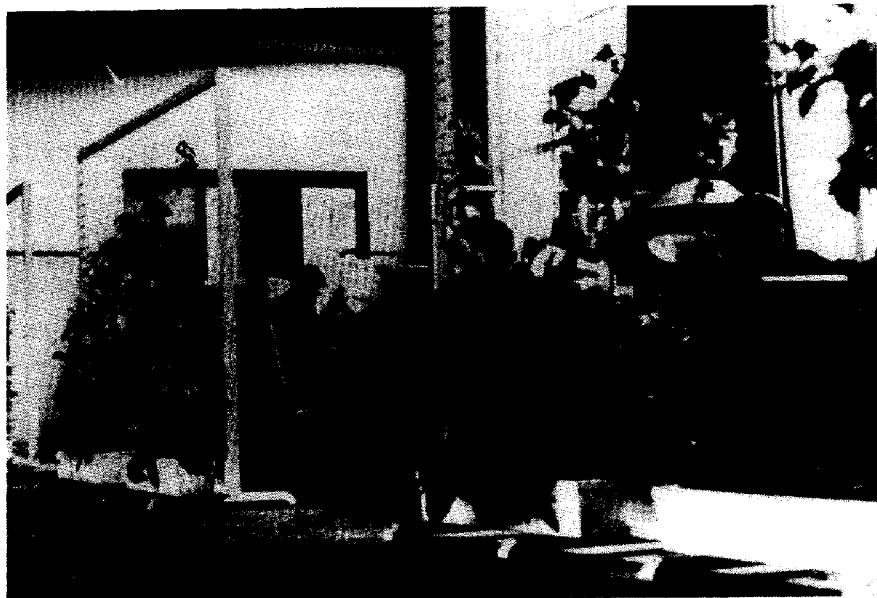

Foto 87

Gezellige zitjes

maar de functies per afdeling of ploeg waren verdeeld over een vaandrig en een aantal sergeanten en soldaten. Bij de SLO (foto 88), had men in de beginperiode een beroepsluitenant, zes vaandrigen, vier sergeanten en een viertal soldaten. De LUFU bestond uit 5 personen. Een vaandrig, twee sergeanten en drie soldaten. Het Gevechts Inlichtingen Redactieplatoon werd één geheel met de slagorde ploeg. Voor het uittypen, indexerend en ander typewerk hadden ze een vaandrig, een sergeant en een soldaat binnen de compagnie ter beschikking.

De LAV's waren erg veel op oefening. Aardige zaken waren er natuurlijk in zo'n begintijd op een nieuwe locatie volop. Langs het voetbalveld stonden geweldig hoge bomen. Het was goed mogelijk dat je 's morgens het kazerneterrein opkwam en dat de LAV's boven in de bomen in hangmatten hun nachtrust hadden genoten.

Begin oktober 1963 werd 111 Cidet opgericht. Dit detachement werd ook in de Van Haftenkazerne gelegerd. Het kreeg de bovenverdieping van gebouw 2, want die stond toch leeg. De eerste commandant Cidet was majoor Bavinck. Deze werd opgevolgd door Majoor Bömer, die kwam toen majoor Arons de kazerne verliet. Een van de eerste onderofficieren toegevoegd aan 111 Cidet was sergeant der eerste klasse der Genie, Hans van der Meulen, die later na vele jaren trouwe dienst en vele omzwervingen op de Van Haftenkazerne met pensioen ging.

De indeling van de kazerne zag er als volgt uit:

De majoor Arons verbleef in gebouw 2e. De plaatsvervangend commandant in kamer d. De Csm had zich verschanst in 2f. De TIC had kamer c in beslag genomen in gebouw 3. De LUFU had kamer 3d. De SLO genoot van zijn

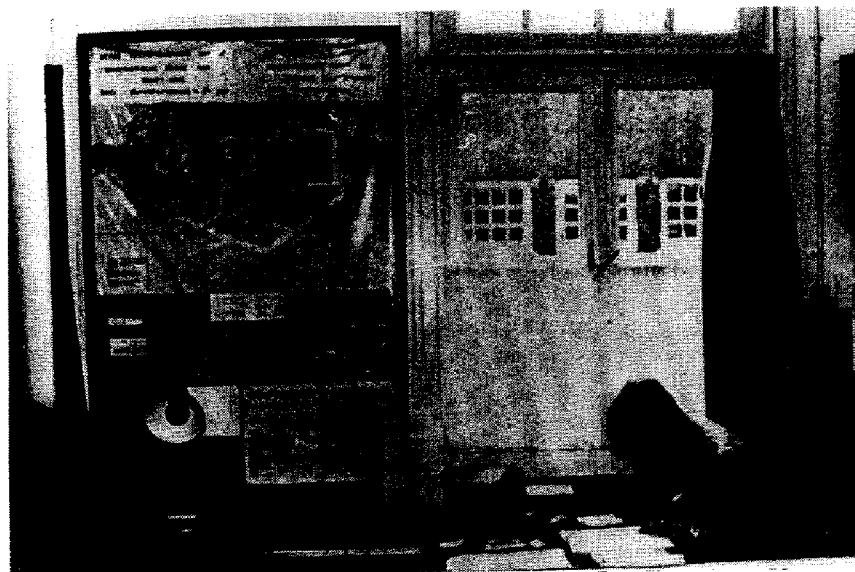

Foto 88

Slagorde in gepeins verzonken

nieuwe onderkomen in gebouw 3b. De LAV's sliepen als zij binnen waren in gebouw 3 op de bovenverdieping. De dienstplichtige ondervragers/vertalers zaten in gebouw 5, kamer f en g. De hoofdondervragers zaten in kamer h en j van hetzelfde gebouw. De sportzaal was gebouw 1a (foto 89). De officiersmess was in gebouw 2a en de eetzaal voor officieren was in gebouw 2, lokaal 1. In gebouw 5 was de manschappenkantine, waar nu de grote zaal is. De onderofficiersmess was 1c. Gebouw 10 en 13 waren voor de LUVA. Lokaal 5k was het leslokaal voor de compagnie. Lokaal 5l was een studielokaal voor de afdelingen Ondervragers en Vertalers. Ook werden daar besprekingen en tolkoefeningen gehouden. Men had hiervoor in lokaal 5l een soort 'Studio' gebouwd. Dit was een glazen huisje in het lokaal, dat geheel geblindeerd kon worden. Buiten dit glazen huisje werd dan via een telefoon een boodschap in het Nederlands voorgelezen. De ondervrager moest in het glazen huisje deze boodschap omzetten in het Russisch en doorvertellen aan de vertaler, die er dan weer Nederlands van maakte. Gebouw 3a werd de wapenkamer van de compagnie.

De Mtoo was gehuisvest in 5m. Hij had zijn kantoor echter in gebouw 2h. Bij t was een grote tent, die als garage diende voor de voertuigen. Een wat vreemde toestand, maar er waren in de beginperiode alleen maar jeeps op de kazerne, zodat het een goed alternatief was voor het sleutelen in de open lucht. De jeeps stonden op plaats 4, de toenmalige parkeerplaats militaire voertuigen was. De administratie was in gebouw 2g. De telefoniste van de Van Haftenkazerne zat in 2c. De diensten op de kazerne moesten uiteraard ook gewoon doorgang vinden. De LUVA had een wacht gekregen bij gebouw 14. Daar was een eigen in- en uitgang. Bij h was een eenmanspoortje. Zie terug foto 76. In gebouw 10

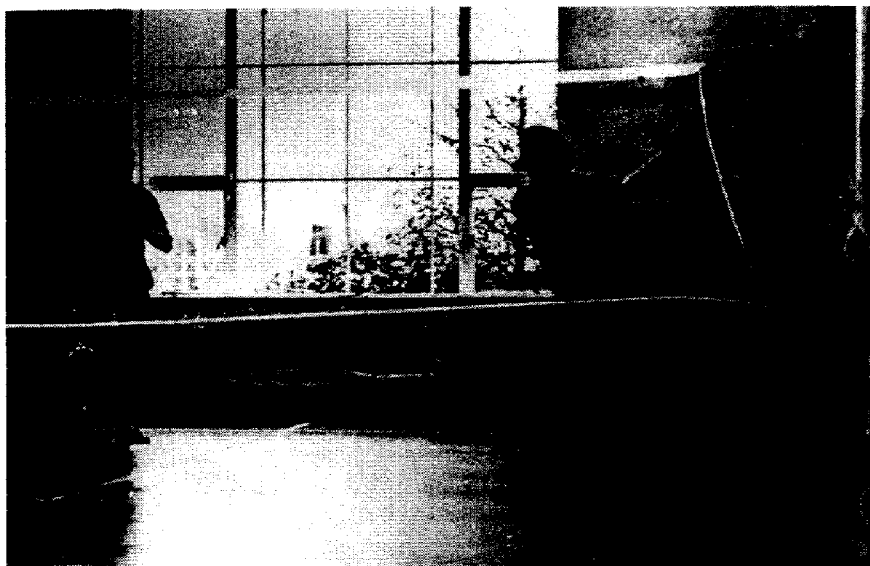

Foto 89

Gebouw 1
Sportzaal in vol gebruik

was een burgerwacht, die controleerde wie er in- en uitging. De mannen van de Van Haeftenkazerne hadden tenslotte niet zomaar toegang tot het LUYA-gedeelte. Zij moesten de wacht leveren voor de kazerne, alsmede de OKP-dienst en de dienst van wachtcommandant. De wacht had dienst van 10.00 uur tot 07.00 uur de volgende morgen.

Er waren in deze tijd erg plezierige zaken, maar ook droevige zaken. Een van de bijzonder droevige zaken, die de compagnie overkwam was het vertrek van de LAV's in mei 1964 naar Roosendaal. Lees nogmaals de geschiedenis van de LAV's bij 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie.... Noch de LAV's, noch de commando's waren erg blij met deze ontwikkeling. De LAV's waren een traditioneel stil optreden gewend, terwijl bij het Korps Commandotroepen 'agressief' opgetreden moest worden.

Een van de prettige zaken op de kazerne was wel de goede samenwerking tussen personeel 101 MIDcie en de LUYA's. Zowel majoor Arons als zijn gehele bemanning kon goed opschieten met de LUYA's. Majoor Arons en commandant LUYA kapitein De Langen waren goed met elkaar bevriend en elke dag was er wel een korte bespreking over 'hun' jongens en 'hun' meiden.

Deze nauwe samenwerking leidde ertoe, dat de feesten op de Van Haeftenkazerne van grote klasse waren. Sinterklaasfeesten, het 10-jarig bestaan van MIDcie (foto 90), de 10-jarige aanwezigheid van de LUYA op de kazerne en nog veel meer.

Het sociale leven op de kazerne werd ook gestimuleerd door mevrouw Arons, die zeer begaan was met het leven van de militairen op de Van Haeftenkazerne.

Foto 90

Tussen het personeel van 101 MIDcie (foto 91) en de LUVA's was een hechte band, getuige de verschillende huwelijken uit die tijd. Majoor Arons heeft het commando overgegeven aan majoor Kuit in augustus 1966. Met deze commando-overdracht kwam een einde aan een roerige periode met twee verhuizingen. Eindelijk had de compagnie een vaste stek gekregen waar zij vele jaren zou blijven. Op deze vaste standplaats ontwikkelde de compagnie ook haar vaste structuur.

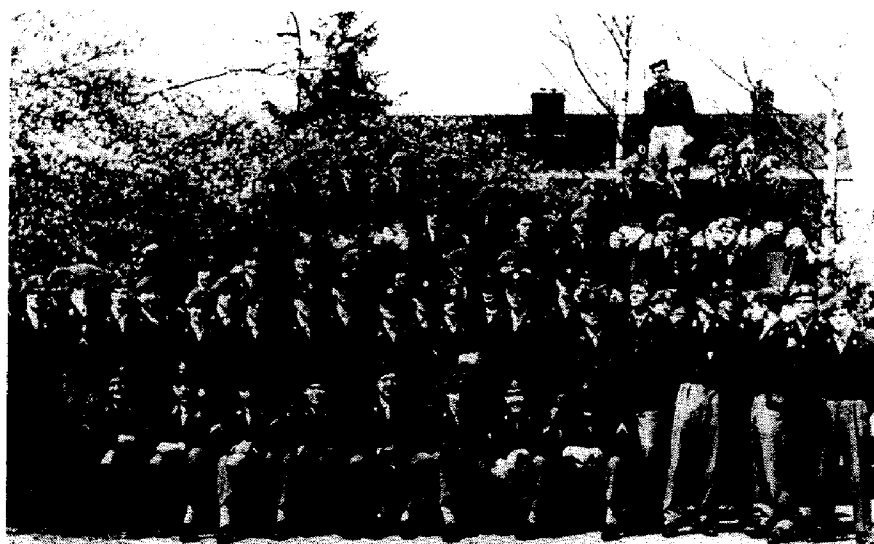

Foto 91 Van links naar rechts op de voorste rij.

1	6 Bachhoffner
2 v. Kampen	7 Leenders
3 Keultjes	8 De Rooy
4 Hille	9 Garelikow
5 Arons	

Periode majoor Kuit

Majoor Kuit, die de compagnie overnam, was geen onbekende voor de compagnie. In zijn vorige functie bij de afdeling Gevechtsinlichtingen aan de School Militaire Inlichtingendienst in Harderwijk, had hij reeds contact gehad met personeel van 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie. Bij het overnemen van de compagnie zag deze er als volgt uit:

Organisatieschema No: 07

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haftenkazerne
Tijdvak	: 01-08-1966 t/m 01-09-1967
CC	: Maj Kuit Reinier Eduard
Plv CC	: Kap Hillen J.J.
Csm	: Aooi Leenders Paul
Adm	: Sgt Barends t/m 1965 Sma Van Kempen
Mtoo	: Sgtl Keultjes Kees
Bevo	: Sgt Matherus
Kazco	: Dhr. De Jong Kobus
Chef Hofm	:

Afdelingen:

Ondervragers en Vertalers	: Kap Bachoffner Tlnt Noordsij Leen (per 01-08-1966) Tlnt Munninghof Alexander Wmrl De Rooy Harry Sgtl Lochmans Inge
---------------------------	--

Slagorde en Gevechts- inlichtingen Redactieploeg	: Vdg Damming Hein. Na zijn afzwaaien gaat Tlnt Noordsij naar SLO Sgt Van Der Sluis (KVV)
---	--

Technische Inlichtingen- en
Coördinatieploeg : Vdg Koolhoven
Luchtfoto-interpretatieploeg : Vdg Schouten Jaap
Sgt De Rijke Kees

Over het reilen en zeilen van de compagnie in deze periode is helaas geen goed beeld te verkrijgen. Op uitdrukkelijk verzoek van de toenmalige commandant wordt deze periode niet verder uitgediept.

Zeer vermeldens waard is echter de oefening 'Start-Klaar-Over', waaraan de compagnie in die tijd zo hard gewerkt heeft.
De volgende brief is hier een stille getuige van:

KONINKLIJKE LANDMACHT

101 MIDcie
COMMANDANT

Nr. 67/606 Apeldoorn 21 april 1967

Onderwerp: Oef Start-Klaar-Over

Commandant School Militaire Inlichtingendienst

i.a.a. - Commandant 1e Legerkorps
- Hoofd Sectie G2/HKKL

Langs deze weg moge ik u Hoogedelgestrenge mijn dank betuigen voor het ter beschikking stellen van de kapitein W. Klein voor de onlangs gehouden legerkorps-oefening 'Start-Klaar-Over'.

Voornoemd officier bekleedde in de Sectie G2 Controll de funktie van plaatsvervangend sectiehoofd en heeft naast de werkzaamheden die gemoeid waren met de voorbereidingen voor de oefening bijzonder veel werk verzet met de coördinatie en de leiding in de sectie tijdens de oefening.

In de eindbespreking van de hoofdoefenleider werd de Sectie G2-controll door deze speciaal gememoreerd voor het goede werk wat zij had verricht.

Deze lof, ons toegezwaaaid, werd voor een belangrijk deel verkregen door de inzet van de kapitein Klein.

Gezien het belang van deelname door ervaren gespecialiseerd personeel in controllstaven, zag ik mij gaarne - zo dit mogelijk zou zijn - bij komende oefeningen op dit niveau, wederom op dezelfde wijze door u gesteund.

De Commandant Voornoemd,
De Majoor,

w.g. R.E. Kuit

Majoor Beijer - de nieuwe commandant 101 MIDcie - nam de compagnie over in september 1967.

Op 1 september 1967 nam de majoor Beijer op de Van Haeftenkazerne de compagnie over van zijn voorganger.

De compagnie ziet er dan als volgt uit:

Organisatieschema No: 08

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haeftenkazerne
Tijdvak	: 01-09-1967 t/m 01-11-1970
CC	: Maj Beijer D.J.C.
Plv CC	: Kap Hillen J.J. (als WZZ-off naar Assen) Elnt Jaspers (per 1970)
Csm	: Smi Leenders Paul
Adm	: Aooa Janssen Cor
Mtoo	: Sgt1 Keultjes Kees
Bevo	: Sgt1 v.d. Veen
Kazco	: Sgt1 Olde Daelhuys Dhr. De Jong Kobus
Chef Hofm	: Sgt1 De Wilde G.J. Sgt1 Jansen Gijs (1 jaar)
WZZ	: Smi Voeten 1970 (bar/mess)
Telefoniste	: Sgt LUVA Waas Jeannette
Afdelingen:	
Ondervragers en Vertalers	: Kap Bachoffner Wmr1/Owi De Rooy Harry Sgt1 Lochmans Inge

Technische Inlichtingen- en

Coördinatieploeg : Elnt Koolhoven Luc
Sgtl Pals Fred per 14-08-1970

Slagorde en Gevechts

Inlichtingen Redactieploeg : Kap Hasselbach
Elnt Noordsij Leen (na overplaatsing van
Bachoffner, gaat hij naar de afdeling Onder-
vragers)

Luchtfoto-interpretatieploeg : Een korte periode Elnt Noordsij Leen

Majoor Beijer had reeds als kapitein bij de Sectie G2-1 Lk de nodige inlichtingenervaring opgedaan en wist wat er op hem afkwam. Eerste luitenant Noordsij zat in die periode bij de afdeling Slagorde. Bij de afdeling Ondervragers en Vertalers ging de eerste luitenant J.J. Hillen voor vast naar de plaats van plaatsvervangend commandant van de compagnie. De eerste luitenant Noordsij verhuisde van de afdeling Slagorde naar de afdeling Ondervragers en Vertalers. Samen met kapitein Bachoffner zwaaide hij daar de scepter. In die periode werd de wachtmeester der eerste klasse A.H. de Rooy, die bij de afdeling Ondervragers en Vertalers werkzaam was, gedecoreerd (foto 92). De eerste luitenant Paas van de afdeling Ondervragers werd, nadat hij beroeps was geworden, weer overgeplaatst naar een intendance-onderdeel om zijn verplichte nummers als beroepsofficier af te werken. Voordat dit echter zijn beslag kon krijgen, nam hij ontslag uit militaire dienst.

Reeds bij de overname door majoor Beijer leed de afdeling Ondervragers en Vertalers onder een ondervraagstop. Bij de afdeling Ondervragers en Vertalers waren de dienstplichtige ondervragers en vertalers, zowel vaandrags als sergeanten, gedurende ongeveer acht maanden geplaatst.

Zij hielden zich bezig met tolkoefeningen en vertalingen t.b.v. het hoofdkwartier der Koninklijke Landmacht en de sectie G2-1 Lk.

In lokaal 5L was daartoe een soort studio gebouwd van enkel hout en glas. Deze ruimte was met papier afgeschermd tegen inkijk. Het Russisch werd beoefend door iemand in de studio een Russische tekst te laten voorlezen. De ondervragers en vertalers, die zich buiten de studio bevonden, moesten deze tekst opschrijven. Zo werd afwisselend de luistervaardigheid en spreekvaardigheid geoefend. Dit gold met name voor het militair Russisch, omdat daaraan op de SMID niets werd gedaan.

Het personeel van de afdeling Slagorde en de afdeling Ondervragers en Vertalers brachten dit punt naar voren bij majoor Beijer. Deze heeft toen met majoor Helder, de commandant van de Talenafdeling van de SMID nog gedebatteerd over de zin: 'De soldaten trokken hun jas aan en gingen aan het werk'. De vraag was of dit voldoende militair Russisch was voor een ondervrager. Het personeel van de afdeling Ondervragers en Vertalers ging elke week een dag naar de SMID om wat aan hun praktische kennis van het Russisch te doen.

Foto 92

Gedecoreerd

In die tijd waren daar ook als leraar de heer Smirnov en de heer Petrovitsj. Zij fungeerden als native-speakers.

In de periode majoor Beijer werd de ondervraagstop opgeheven, mits ... de eerste - zeer stringente - richtlijnen werden ontworpen en goedgekeurd. De ondervragers gingen als ondervraagploeg mee met grote oefeningen, waar dan ook daadwerkelijk ondervraagd werd. Dat waren er maar enkele. Wel gingen de ondervragers mee met bataljonsoefeningen. Dit waren dan procedureoefeningen. Oefening 'Tabé' in 1969 (zie foto's 93 t/m 96) was een van deze grote Legerkorpsoefeningen. De oefenkrijgsgevangenen werden door 201 Esk KMar naar de legerkorpsoefeningsgevangenenverzamelplaats gebracht, die tot de Joint Service Interrogation Unit behoorde.

Foto 93

Oef Tabé

De verschillende afdelingen opereerden in die tijd vrij zelfstandig, wat mede werd veroorzaakt door de verschillen in karakter, temperament en interesse van de respectievelijke afdelingshoofden. Compagnieslessen, zoals exercitie e.d. gingen gewoon door (foto 97). De LUF1 had in die tijd een prachtige aanhangwagen, echt een mal ding om te zien, die intensief gebruikt werd. Uiteraard zelden door de LUF1 maar vooral door de ondervragers, die het gevaarte als bureauwagen gebruikten. In die tijd waren er ook inlichtingenconferenties op de SMID waarbij Hfd Opn van de Sectie G2-1 Lk, luitenant-kolonel F. van Oppen, alle S2-en en commandant 101 MIDcie werden uitgenodigd.

Foto 94

Keuken oefening Tabé

Foto 95 December
De draden waren overtrokken met rijp

Foto 96 Westenbergkazerne Schalkhaar

Foto 97 Altijd geweest en gebleven

Dit om de inlichtingenwereld op één lijn te krijgen en vooral terug te koppelen naar hetgeen gebeurd was. Gedurende het commando van deze commandant is de gedistingeerde inlichtingendas uitgebracht. Toen in de groene kleur. Er waren verschillende mensen op tegen, omdat zij vonden dat het personeel van de Inlichtingendienst niet herkenbaar mocht zijn in burger.

De compagniesstaf bevond zich in gebouw 2. Kamer 2e was het bureau van de compagniescommandant, de plaatsvervangend-compagniescommandant zat in 2d. Kamer 2c was de plaats van de LUYA-telefoniste, in 2a, 2b en 2L waren de officiersmess, de bar en de eetzaal voor officieren gevestigd, in 2k de Bevo, in 2h de Mtoo en in 2g zat de administratie, die toen nog een eigen achterdeur had, net zoals de Mtoo. Kamer 2f was ingenomen door de OKP. Hij was verantwoording verschuldigd aan de compagniescommandant van 101 MIDcie die in het gehele bestaan van de compagnie tevens de functie van kazernecommandant van de Van Haftenkazerne heeft uitgeoefend. In de periode van majoor Beijer was lokaal 1a een gymnastieklokaal.

In de periode van majoor Beijer kwam er een sportinstructeur van de Koning Willem III kazerne op de Van Haftenkazerne de lessen sport verzorgen. De Afdeling Ondervragers en Vertalers was gesitueerd in gebouw 5. De staf in 5h en 5j en de dienstplichtige ondervragers in 5f en 5g. Dit waren toen nog 4 kamertjes. Kamer 3c was het TIC-onderkomen, waar een enthousiaste Genie-onderofficier, sergeant der eerste klasse Fred Pals, binnenstroomde. Verder was lokaal 3b van de afdeling Slagorde. Lokaal 1c was de onderofficiersetzaal en bar en naast de sportzaal - 1a - was de onderofficierskeuken. In 5b was de manschappenetzaal met ernaast de manschappenkeuken. Het kazernecommando zat in lokaal 5e.

Foto 98

Feest op de Van Haeftenkazerne

De hoofdmoot van gebouw 5 was de grote zaal. Daar werden gezamenlijke feesten (foto 98, 99 en 100) en militaire bijeenkomsten gehouden, zoals bijvoorbeeld de inlichtingenconferentie (foto 101). In deze periode is het exercitieterrein van een nieuwe toplaag asfalt voorzien. Het hek liep tussen gebouw 10, 13 en 5. Bij gebouw 10 was een klein hek met een bel. Dit was de ingang via het kazerneterrein naar het LUVA-gedeelte. Plaatsje 101 was belangrijk. Daar stond een verbrandingsoventje waar geheim afval werd verbrand. Hiervan werd intensief gebruik gemaakt. Wat was er tenslotte in die tijd niet geheim? Een heuglijk feit dat in die tijd gevierd werd was het derde lustrum van de compagnie. Op 4, 5 en 6 maart 1969 werd dit grootschalig gevierd (zie brief foto 102 en 103). Vele oud-commandanten met partner en vele gasten bezochten dat grootse feest. Het programma van 6 maart 1969 bestond uit een bezoek aan het legermuseum te Delft. Dan vanaf 1800 uur een diner, met aansluitend een bal. In totaal waren er zo'n 150 personen, waaronder de garnizoenscommandant van Apeldoorn de luitenant-kolonel W.L. Prins.

De compagnie ging op een andere dag nog naar het armamentarium in Leiden. Men wilde aanvankelijk naar de Marine in Den Helder, maar deze kon de compagnie geen goed programma bieden.

Het kanon dat de voortuin van de Van Haeftenkazerne siert, kwam in 1970 in het bezit van de kazerne. Majoor Beijer heeft hem bij de Technische Dienst in Nieuw Milligen laten schoonmaken, ontroesten en overschilderen. De Technische Dienst was verbaasd dat de olie in rem- en vooruitbrengcilinder in zo'n goede staat verkeerde.

Achter de Van Haeftenkazerne reed op gezette tijden nog de stoomtrein naar o.a. Ernst en Epe. Dit was altijd een aardig gezicht. Via de plaatsvervangend commandant, de kapitein Hillen - die later WZZ-officier in Assen werd - kregen

Foto 99

Majoor Beijer bij de 'Goed Heilig Man'

Foto 100

November 1967

Foto 101

1969

Lezing door C-101 MID aan S2-en

101 Militaire Inlichtingen Dienst Compagnie

Commandant en personeel van 101 Militaire Inlichtingen Dienst Compagnie hebben het genoegen U uit te nodigen voor een receptie ter gelegenheid van het vijftien-jarig bestaan van de Compagnie, op woensdag 5 maart 1969 van 17.00 uur tot 18.30 uur, in de van Haeftenkazerne, Zwolseweg 238 te Apeldoorn.

Te Uwer informatie moge dienen dat, naast de actief-dienenden, uitgenodigd zijn allen die sedert het vorig lustrum deel uitmaakten van de Compagnie en (v.z.v. zij dienstplichtig waren) behoorden tot de lichte 1963-1 of jonger.

Aangezien het - ondanks alle inspanning - niet gelukt is van alle "reunisten" de adressen te bemaatigen, zal ik het op prijs stellen indien U, U bekende "ex-MID'ers" in Uw omgeving (en v.z.v. zij vallen binnen het hierboven gestelde op de hoogte zouwt willen stellen.

Indien U tijdig (d.w.z. vóór 25 februari 1969) de wens daartoe kenbaar maakt, zal U op 5 maart, ná de receptie, tegen betaling van f 3,00, in de van Haeftenkazerne de vanouds bekende "eenvoudige" rijstmaaltijd worden geserveerd.

Apeldoorn, 7 februari 1969

De C - 101 MID Compagnie

de Majoor der Infanterie,

Tenue : Uniform, c.q. civiel

RSVP (z.s.m.)

telefoon : 05760 - 12546, toestel 56 of 57

schriftelijk : C - 101 MID Compagnie
van Haeftenkazerne,
Zwolseweg 238,
Apeldoorn.

[Handwritten signature]
Majoor Beijer

Foto 102

5 maart 1969

we via de WZZ een eerste aanzet voor de aanschaf van handboogschietartikelen. De majoor Beijer was een liefhebber van die sport en de Compagnie werd door hem daarin onderwezen. Er werd veel gebruik gemaakt van die faciliteit. Pas in de jaren 80 werd de WZZ-faciliteit afgestoten naar de Koning Willem III kazerne.

Elke dinsdag kwam tussen de middag de Sectie G2 1 Lk op de kazerne met zijn staf en werd er een gezamenlijke borrel gedronken om de samenwerking tussen Sectie G2 en 'zijn Compagnie' te benadrukken en te verdiepen.

De overplaatsing van majoor Beijer werd op militaire wijze geregeld. Majoor Beijer kreeg op 1 nov 1970 telefoon van overste Gijsberts die zich voorstelde als zijn nieuwe bataljonscommandant. Hij vertelde de majoor, dat deze zijn nieuwe S3 in Havelte was geworden.

Majoor Beijer kreeg nog 14 dagen om zijn zaken netjes over te dragen en het zal half november 1970 zijn geweest dat hij zich in Havelte meldde. 101 MIDcie had in de majoor Bult per november 1970 een nieuwe Compagniescommandant.

KONINKLIJKE LANDMACHT
COMMANDEANT-101 MILITAIRE INLICHTINGEN DIENST CIE

L. Form. 14986

uw kenmerk

uw brief van

ons nummer

Apeldoorn,
20 januari 1969

bijlagen:

onderwerp:

Aan de Inspecteur der Intendance
v.d. Burchlaan 31
's-Gravenhage
i.a.a.: Voedingsofficier KW III

Naar aanleiding van het telefonisch onderhoud dat de kapitein Hillen van mijn onderdeel met de majoor van der Sluis mocht hebben op 14 januari 1969 moge ik de aandacht van U Hoogedelgestrengste verzoeken voor het volgende.

1. Op dinsdag 4 maart 1969 bestaat 101 Militaire Inlichtingen Dienst compagnie 15 jaar. Ter gelegenheid van dit derde lustrum stel ik mij voor een (kleine) ontvangst te houden met daaraan gekoppeld een reünie voor dat personeel dat sedert het vorig lustrum (in 1964) bij de compagnie heeft gediend. Hoewel een klein percentage van dit personeel bestaat uit beroepsmilitairen is het overgrote deel samengesteld uit officieren, onder-officieren, korporals en manschappen met groot-verlof.
2. Teneinde deze dag en daarmee de reünie, een enigszins feestelijk tintje te geven ligt het o.a. in mijn voornemen om aan de aanwezigen (zowel het momenteel bij de compagnie dienende personeel als aan de reünisten) een eenvoudige rijstmaaltijd te serveren.
3. Deze maaltijd zal ik uit de aard der zaak organiseren met in acht neming van het gestelde in LaO nr 67044 codenr 55.17/75 en LaO 54065 codenr 55.18/2.
4. Het aantal niet-militaire deelnemers zal, naar ik schat, omstreeks 80 zijn.
5. Omtrent een en ander heb ik reeds contact doen opnemen met de Voedingsofficier van de Koning Willem III kazerne - de luitenant-kolonel Aartema - die heeft toegezegd waar mogelijk mede te werken.

Ik moge U Hoogedelgestrengste derhalve verzoeken toestemming te willen verlenen tot het houden van de in pt 2 bedoelde maaltijd tegen de, inde aangehaalde LaO's genoemde, voorwaarden.

De Commandant 101 MDCcompagnie,
de Majoor der Infanterie,

D.J.C. Beijer

kerst 1968 - majoor van der Sluis
13/12

Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

Foto 103

Organisatie van het derde lustrum

Periode majoor Bult

Majoor Bult neemt 101 MIDcie over van zijn voorganger majoor Beijer. Hij komt in een goed-geoliede machinerie terecht. De compagnie heeft dan de volgende structuur:

Organisatieschema No: 09

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haeftenkazerne
Tijdvak	: 01-11-1970 t/m 02-10-1973
CC	: Kap/Maj Bult Pieter G. (per 1-11-1971 majoor)
Plv CC	: Elnt Jaspers Elnt Borst Pieter (per 1971) (afkomstig van G2-1 Lk)
Csm	: Smi Leenders Paul
Adm	: Aooa Janssen Cor
Mtoo	: Sgtl Keultjes Kees
Bevo	: Sgtl 't Land
WZZ/Kazco	: Dhr. De Jong Kobus Sgt De Rooij Willem Dhr. Landkroon Arie
Chef Hofm	: Sgtl Leemkuyl Herman
Afdelingen:	
Vertaalbureau	: Elnt Mulders George
Ondervragers	: Elnt Mulders George (komt bij de compagnie en wordt hoofd van de afdeling Ondervragers en Vertalers) Aooi (april 1971)/Elnt De Rooy Harry (vakofficier per 1-11-1972) Sgtl Lochmans Inge (deed veel vertaalwerk)

Technische Inlichtingen- en
Coördinatieploeg

: Smi Pals Fred

Slagorde

: Elnt Noordsij naar 104 Wrnverkie per jan
1971. Op 30-07-1971 krijgt hij de Groene Baret.
Kap Hasselbach
Elnt/Kap Mommers Huub volgt Hasselbach
op.
Vdg Ros komt en gaat na einde dpl tijd als
KVV'er naar Ermelo en komt terug als hoofd
van de afdeling Vertalers.
Sgtl Lochmans

Gevechts Inlichtingen

Redactieploeg

:

Terrein Analistenploeg

:

De nieuwe commandant 101 MIDcie de kapitein Bult - per 01-11-1971 majoor Bult - startte zijn carrière aan de KMA te Breda. Hij heeft in zijn carrière vele functies bekleed. In het prille begin was dat o.a. bij de Infanterie aan de officiersopleiding in Ermelo. Wat later, toen hij eenmaal majoor was, werd dat commandant 101 MIDcie, waarna hij hoofd Opleidingen en Operatiën werd bij de Groep Lichte Vliegtuigen. Daarna werd hij S4 en plaatsvervangend bataljonscommandant van het 13e bataljon Garde Fuseliers Prinses Irene in Schalkhaar en we zien hem daarna weer terug als korpscommandant van 101 MIDcie en vele andere zelfstandige legerkorpseenheden in zijn functie van commandant staf 1 Lk. Hij is dan tevens commandant van het Complex Berghuizerweg. Hij eindigt zijn carrière aan de staf van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht in Hilversum.

De majoor Bult heeft de compagnie proberen te leiden als een moderne manager. Hij heeft getracht, door een betere controle op de gegeven opdrachten, de matheid binnen de compagnie weg te werken. Hierdoor werd de motivatie een stuk beter. Eenieders persoonlijke verantwoordelijkheid stond hoog in het vaandel van de nieuwe commandant. Het aantal activiteiten op de kazerne leek toe te nemen, zowel op militair als ook op sociaal/cultureel gebied. Het contract met WVC, door de onderofficiersmess geïnitieerd, op het gebied van kunst- uitleen aan de Van Haftenkazerne - er hingen en stonden verschillende uitingen van kunst - werd echter beëindigd. Er kwamen echter even zo vele zaken voor in de plaats.

Er werden op onze kazerne inlichtingenconferenties georganiseerd. Dit betekende dat er vele nationale en internationale contacten werden gelegd tussen de verschillende inlichtingenorganen en 101 MIDcie.

Het slagordeblad 'Voorwaar' was een belangrijk item geworden dat uiteindelijk de kennis van het slagordepersoneel in het hele legerkorps ten goede is gekomen.

Hoofd Sectie G2 zette ook regelmatig opdrachten uit bij commandant 101 MIDcie, zoals bijvoorbeeld voor de afdeling TAP. Er moesten in de praktijk, anders dan zij tot dan toe gewend waren, zaken in het terrein uitgezocht worden, zoals b.v. de waterstanden in het operatiegebied. Het werk van de terreinmensen uit Wezep (TERDOC) en 101 MIDcie werd opgelijnd, zodat er geen doublures meer konden ontstaan.

Het WZZ/Kazco-personeel draaide elke week een film in Lokaal 17, waar we als zelfstandige compagnie een prima filmprojector in gebruik hadden. De compagnie - de gezamenlijke messes - organiseerde minimaal eens per jaar een visdag voor de gehele kazerne.

De majoor Bult werd nog eens de viskampioen van zo'n dag. Er werd één enkele vis gevangen die dag. U mag drie maal raden door wie.

Op de kazerne kwamen de 'Rolstoelridders'. De voorzitter 'Corry' van deze gehandicaptenvereniging had de kazernecommandant verzocht 1 maal per week een avond de grote zaal te mogen gebruiken. Er waren vele activiteiten: rolstoeldansen, dammen, sjoelen enz. Dominee Zijp, die een regelmatige bezoeker was van de kazerne, zag men vaak op deze avonden. De sportdagen waren ook beroemd in die dagen. 101 MIDcie kwam daar ook regelmatig met een beertje vandaan. De kerstdiners op de Van Haftenkazerne waren eveneens prima verzorgd. Het menu was steeds een hoogstandje. Eerste luitenant Mulders was culinair een meester en de koks werkten met plezier aan zijn recepten mee.

De afdeling Ondervragers en Vertalers:

Onder majoor Bult wordt deze afdeling gescheiden in een afdeling Ondervragers en een Vertaalploeg. Bij de afdeling Ondervragers zit dan adjudant De Rooy en sergeant der eerste klasse Lochmans. Er waren 18 vaandrags-ondervragers.

De ondervraag oefeningen met buitenlandse inbreng - vooral Duitse - werden uitgebreid. De nieuwe generatie ondervragers bij hen moest nog worden opgeleid, maar de mogelijkheden waren al geschapen. De afdeling Ondervragers heeft een soort ondervraag- en informatieles gegeven. Dit moest echter nog goed ontwikkeld worden. Generaals die in Russische gevangenschap hadden gezeten, werden bij het 1e (GE) Legerkorps in München geïnterviewd.

De SAS (Engelse-commando's) werd in Harskamp ondervraagd. De Belgen, het KCT, KMA, KMS en VOTC bleven trouwe klanten. Zelfs met de Fransen is een gezamenlijke oefening gehouden.

De vaandrags die dan 9 maanden bij ons zijn, gaan veelvuldig met een brigade of bataljon op oefening. Meestal in de vorm van 4 vaandrags met 2 jeeps als bataljonsondervrager.

In november 1972 wordt adjudant Harry de Rooy vakofficier. Dit geeft natuurlijk een groot feest op de kazerne. Hij gaat in 1983 met FLO. Hij heeft er met name aan bijgedragen dat de ondervraging in de navolgende jaren een grote vlucht nam.

Het vertaalbureau (foto 104) behoorde aanvankelijk bij de afdeling Ondervragers en Vertalers. Het bestaat uit 1 officier en 1 onderofficier, maar wordt in de praktijk geplakt aan de afdeling Slagorde, waar de eerste luitenant Hasselbach de man is die het werk coördineert en stimuleert. Hij wordt opgevolgd

Foto 104

Vertaalbureau

door eerste luitenant Mommers. Later neemt de tweede luitenant Ros de afdeling Slagorde over.

Tijdens de periode van majoor Bult werd op het Vertaalbureau en Slagordebureau de bundel 'VoorWaar' uitgegeven onder redactie van tweede luitenant Ros en de sergeant der eerste klasse Lochmans. Dit was werkelijk een maandelijks novem. Tot op brigade-niveau werd dit verspreid door 101 MIDcie via Sectie G2-1 Lk. Dit waren hele goede, betrouwbare uitgaven.

De Gevechts Inlichtingen Redactieploeg, die een verlengde van de ondervraagploegen werd, ging mee op oefeningen en schreef echt mee met de ondervragers. Hun belangrijkste werk lag echter in het schrijven van artikelen die dan aan de Militaire Spectator werden aangeboden. Dit waren uiteraard voornamelijk verhalen met inlichtingenaspecten erin verwerkt.

De aanvragen bij de TIC voor inlichtingendagen nemen toe. Het werd een steeds groter aantal dagen dat de TIC op 'pad' was. De inlichtingendagen nieuwe stijl, die onder majoor Beijer waren ontstaan werden steeds belangrijker.

We praten hier dus over een inlichtingendag van 1 maal per week tot 1 maal per maand en niet zoals in het heden, dat er bijna dagelijks 'uitgerukt' wordt. De belangrijkste functie van de TIC blijft het verzamelen van technische gegevens. Een neventaak van commandant 101 MIDcie was die van kazernecommandant. Er moesten op de kazerne aanpassingen komen. Hij heeft deze plannen met de Dienstkring der Genie besproken. In deze periode zijn zij technisch en financieel rond gemaakt. Nogal wat veranderingen vonden plaats. Het legeringsgebouw moest opgeknapt worden, het onderkomen van de Mtoo moest verbeterd worden. De ondervraagruimten waren aan een opknapbeurt toe. Het slaap-

gedeelte van de dienstplichtige onderofficieren moest worden verbeterd. De onderofficiersmess werd opgeknapt. Hierbij werd tevens de korporaalskantine meegenomen. Bij zijn opvolger de majoor Beekhof werden deze plannen pas daadwerkelijk uitgevoerd. De garage bij T werd afgebroken en men nam in gebruik een vierkante loods van golfplaten, die naast gebouw 3 bij R (foto 105 en 106) stond. Dit was de oude stalen loods van de Koninklijke Marechaussee naast de geweermaakersloods. Bij de LUVA stond deze naast gebouw 13 als overdekte parkeerplaats.

Foto 105

R. De stalen garage

Deze werd nu dus overgebracht naar plaats R. Dit was uiteraard een noodoplossing, maar in afwachting van een organieke garage was het prima uitkomst. De staf van 101 MIDcie was gelegerd in gebouw 2, zoals bij de vorige commandanten. De foerier ging van 3d naar 1a. In 3d kwam de onderofficierslegering na de noodzakelijke schilderwerkzaamheden. 2a was de officierseetzaal, 2c telefooncentrale. 2f de OKP. De Csm ging naar gebouw 3a en 5b bleef de eetzaal voor korporaals en manschappen.

In een van de kleine kamertjes op het podium naast de toneel-regiekamer had de kapper een eigen plekje veroverd (foto 107).

In gebouw 10 verbleef de LUVA. De Mtoo ging naar 5m. Eén van de zeer positieve voorstellen ter motivatie van het personeel door de majoor Bult was om de onderofficieren van de ondervragers en vertalers ook officier te maken. Deze hadden dezelfde civiele opleiding en ook binnen het leger genoten zij dezelfde opleiding en deden zij hetzelfde werk. Voor de ondervragers werd dat goedgekeurd. Voor de onderofficieren-ondervragers kwam in 1974/1975 een inhaalslag. Die onderofficieren die ervoor voelden, werden officier. De algemene regel voor vertalers werd als volgt: de ondervragers die tijdens hun opleiding minder goed als ondervrager werden bevonden, werden vertaler en bleven onderofficier. In de navolgende jaren werden alle ondervragers en vertalers officier.

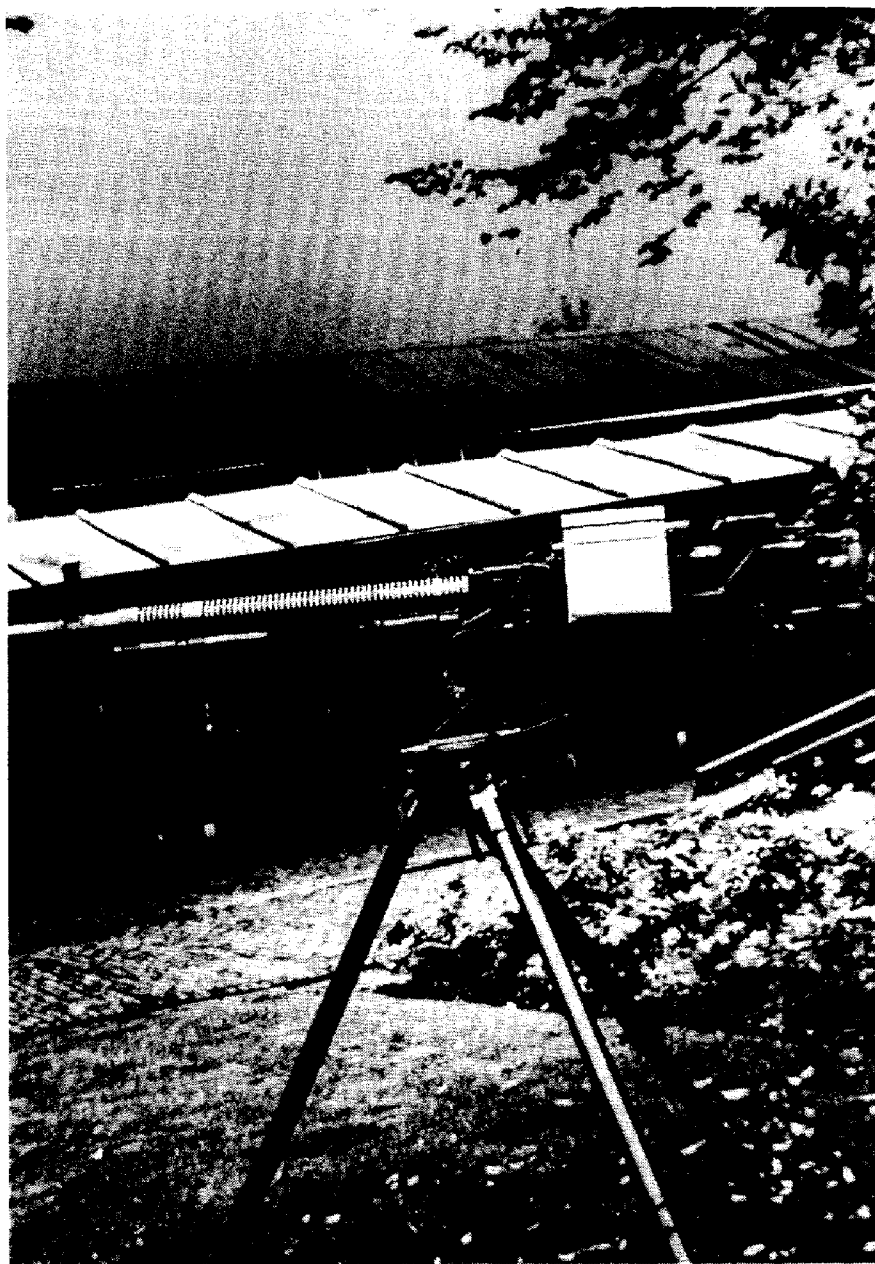

Foto 106

Garage R. Ook anders gebruikt

De opleiding voor vertaler sloot iets vroeger, omdat bij hen de spreekvaardigheid niet werd getoetst. In 1973 kwam er een einde aan het tijdperk majoor Bult. De commandowisseling vond plaats op de appèlplaats voor het front van alle aangetreden. Zo hadden we per 02-10-1973 de majoor Beekhof als nieuwe commandant.

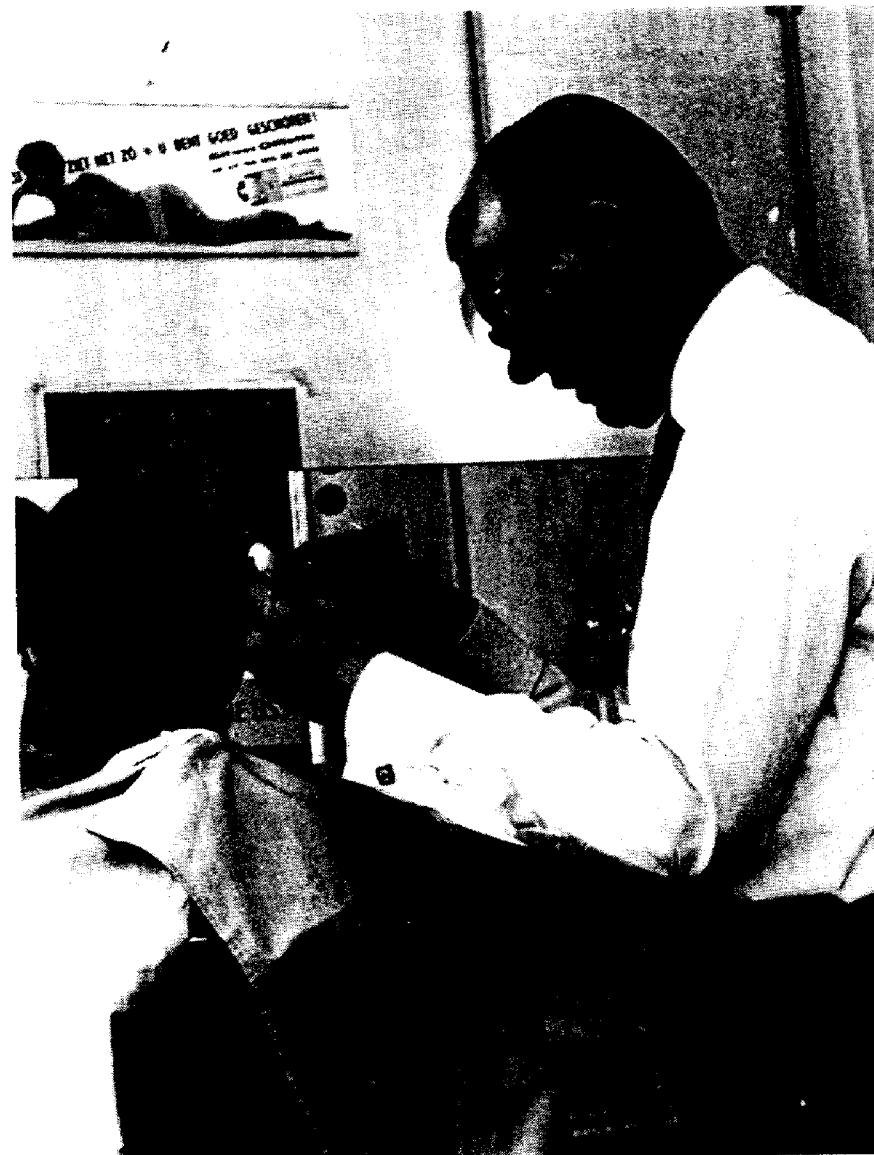

Foto 107

De haartooi kwam niet over de kraag heen

Majoor Beekhof nam de compagnie per 2 oktober 1973 over. Hij kwam van de Sectie G2-1 Lk en was dus al enigszins bekend met de compagnie. De compagnie zag er toen als volgt uit:

Organisatieschema No: 10

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haeftenkazerne
Tijdvak	: 02-10-1973 t/m 19-10-1978
CC	: Maj Beekhof Robert G.
Plv CC	: Kap Borst Pieter
Csm	: Smi Boogmans Ben
Adm	: Sma Van Gelder Jan
Mtoo	: Sgtl Keultjes Kees per 1976 uit dienst Sgtl Hofman Frans
Bevo	: Sgtl Goossens Ton Wmrl Hagendoorn Frans
Wzz/Kazco	: Sgtl De Rooy Willem Dhr. Landkroon Arie
Chef Hofm	: Sgtl Leemkuyl Herman
Chef Kok	: Sgtl Van der Schoot Lou
Afdelingen:	
Vertalers	: Elnt Ros Kees Hfd Vertalers
Ondervragers	: Elnt/Kap Mulders George tot 1977 Elnt/Kap (1976) De Rooy Harry Smi/Aooi Lochmans Inge Wmrl Woźniak Karol stroomt binnen per 01-03-1975

Slagorde : Kap Mommers Huub tot 1977
 Kap Mulders gaat van de Ondervragers in 1977
 naar SLO als opvolger van Kap Mommers.
 Elnt Ros Kees per 21 april 1978 weer bij SLO
 Sgtl Belling Lex

Technische Inlichtingen- en
 Coördinatieploeg : Aooi Pals Fred

Terrein Analistenploeg :

Als we een ronde maken over de kazerne dan zien we het volgende beeld. In 2e zit de CC, 2d de plaatservanger ('s nachts is dat de OKP-kamer), de administratie is gehuisvest in 2g en 2h is bibliotheek. Het vertaalbureau, aanvankelijk bij de afdeling Ondervragers, wordt verplaatst naar 2h. Na 1974 is 2f de OKP-kamer. 3d is officiers- en onderofficierslegering. 3a is de kamer van de Csm, 3b de SLO, 3c de TIC en tussen 3 en 3a zit de Soldaat van de Dag. 5f en g, h, j + l zijn bezet door de ondervragers. 5k was TAP-onderkomen. Bij B (foto 108) stond de smeerbrug, naast de nieuwe garage bij 5m. Sergeant der eerste klasse Hofmann stroomde binnen (foto 109) toen de garage net gereed was. 2a en b waren officiersmess (na 1977 werd het TAP-terrein). 5k werd in 1977 compagnieslokaal. 2k en 2L was officierseetzaal en 2L werd BEVO 111 Cidet. Na 1977 werd ook 2k BEVO 111 Cidet. De BEVO 101 MIDcie zat in 1a. De bovenverdieping van gebouw 2 werd gebruikt door 111 Cidet. In gebouw 10 zat het

Foto 108

Smeerbrug B

Foto 109 Frans Hofmann met zijn team bij de nieuw verworven garage

LUVA-Squadron, met als commandant eerste luitenant Keyzers, die i.v.m. een verplaatsing van het Squadron naar Nieuw-Milligen tot taak had de zaken op de Van Haftenkazerne af te wikkelen.

In gebouw 10 waren nog maar enkele kamers in gebruik. Eind 1976 gaat de LUVA weg. Van februari 1976 tot april 1977 neemt de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) o.l.v. kapitein Jan Timmermans in gebouw 10 een aantal ruimten in bezit. De speciale Marechaussee-eenheid in oprichting, gaat in 1977 naar een onderkomen dat centraler ligt in Nederland, zodat zij overal sneller ter plaatse kan zijn indien er onverhoopt wat gebeurt. Het vertrek van deze eenheid geeft aanleiding tot een gezamenlijk feest.

In 1976 werd de hoofdingang van de Van Haftenkazerne afgesloten voor alle verkeer. De verkeersveiligheid stond niet langer toe, dat langer van deze ingang gebruik werd gemaakt. De verkeersdrukke was sterk toegenomen. Met de brigadecommandant van Het Loo was eerst de zaak doorgesproken. Een idee was dat er in- en uitvoegstroken moesten komen aan de Zwolseweg. Daartoe moesten echter bomen gekapt worden, die al zolang de voorkant van de Van Haftenkazerne hadden gesierd. Het plan werd afgewezen. De voorpoort ging dicht en de achterpoort bij 14 werd geopend. Dit gaf aanvankelijk wat overlast bij de bewoners van de huizen langs de kazerne, maar voor de Zwolseweg was het een verademing. Later, toen de Genie in gebouw 10 gelegerd werd en er behoefte ontstond aan een eigen in- en uitgang voor dit personeel, werd de hoofdingang van de kazerne (foto 110) weer verplaatst naar de voorzijde van de Van Haftenkazerne. In 1977 wordt het hek tussen woning 25 en gebouw 13

weggehaald, of beter, wordt dit hek door enthousiaste MID'ers neergehaald en neemt 101 MIDcie gebouw 13 in gebruik. De officiersmess uit gebouw 2 wordt verplaatst naar gebouw 13. Lokaal 2a en 2b komen vrij en daar trekt de TAP in. In lokaal 5m komt dan de garage. De Romneyhut, de vierkante ijzeren loods, gaat weg in 1976/77.

Foto 110 Hoofdingang Van Haftenkazerne

In 1978 komt de openbare telefooncel op de kazerne. Hij wordt aan het einde van het hek gezet, dat staat tussen de woonhuizen en gebouw 10. Een logische plaats vanuit het toenmalige standpunt bekeken. In 1978 gaat de kazernetelefooncentrale van gebouw 2c naar gebouw 10. Hij komt dan op de 1e verdieping direct linksboven. Er komt een vaste telefonist van de Koning Willem III kazerne naar de Van Haftenkazerne.

In 1977 toen de BSB wegging uit gebouw 10, werd het gebouw gebruikt voor de legering van brigadecommandanten die hun vervolgopleiding kregen op het Opleidingscentrum Koninklijke Marechaussee (OCKMAR). Lang zijn zij niet gebleven. De gescheiden legering met de hieraan verbonden vervoersproblematiek van en naar het OCKMAR op de Koning Willem III kazerne was verre van ideaal. Tot zover onze ronde over de kazerne van 1973-1978.

Majoor Beekhof was bij zijn binnenkomst niet helemaal tevreden met wat hij aantrof. De opleiding en organisatie voldeden niet aan zijn verwachtingen.

De operationele orders, verdeeld over 4 à 5 ordners waren niet te lezen, laat staan uit te voeren. De verhoudingen tussen de SMID en de compagnie waren niet optimaal. De afdeling Ondervragers en Vertalers diende in afzonderlijke locaties

te worden ondergebracht. De beëdigingen van de jonge luitenants vonden plaats in Oirschot en niet bij de compagnie. Kortom, er moesten wat zaken gewijzigd worden. De gevonden oplossingen kwamen natuurlijk niet zonder slag of stoot tot stand, maar om alle afzonderlijke 'battles' te beschrijven gaat net iets te ver voor dit historisch overzicht. De voornaamste oorsprong van de problemen was gelegen in de opleiding van ondervragers en vertalers, de operationele instructie van de compagnie en, inherent hieraan, de organisatie van de compagnie.

In eerste instantie liepen voorstellen om één en ander te veranderen op niets uit. Op verzoek van majoor Beekhof werd G2-1 Lk verzocht om een werkgroep te mogen instellen met het doel, in overleg met de SMID, de opleiding van de ondervragers en vertalers opnieuw te bezien. In de werkgroep, waarin majoor Beekhof als voorzitter fungeerde, werden o.a. kapitein Harry de Rooy (vertegenwoordiger afdeling Ondervragers) en vertegenwoordigers van de SMID opgenomen. Binnen de werkgroep bleek al snel, dat er tussen de SMID en 101 MIDcie verschillende opvattingen bestonden t.a.v. de opleiding van ondervragers. Zo ging 101 MIDcie ervan uit dat toekomstige ondervragers, naast een juiste mentale instelling, aanleg moesten hebben om te kunnen ondervragen, terwijl de SMID ervan uitging, dat wie het hoogst scoorde bij de taalopleiding ook de beste ondervrager was.

Hoewel het algemeen Russisch van de opgeleide ondervragers goed was, moest naast deze algemene taalopleiding, meer aandacht besteed worden aan de militaire vaktaal. Tevens moesten meer lessen gegeven worden in de organisatie van eenheden van het Warschau-Pact (WP). Uiteindelijk kwam de werkgroep tot de volgende aanbevelingen:

1. ondervragers dienen tijdens een fysiek zware oefening tenminste eenmaal zelf te worden ondervraagd, zodat zij kennis kunnen nemen van de gevoelens die bij een ondervraging worden opgewekt;
2. zij dienen de ondervraagmethoden te kennen en praktisch te hebben beoefend;
3. zij dienen op de hoogte te zijn van de organisatie van eenheden van het WP die binnen het operatiegebied van 1 Lk mogelijk zullen optreden;
4. de militaire vaktaal dient tijdens de opleiding te worden benadrukt;
5. zij dienen zelfstandig in ploegverband te kunnen opereren (NBC, Ehaf e.d. beheersen).

De opleiding aan de SMID is ook daadwerkelijk in bovenstaande trant gewijzigd.

Hiernaast werden door G2-1 Lk de operationele instructies in die zin gewijzigd, dat deze goed uitvoerbaar werden. Omdat de OTAS niet de totale behoefte dekte - er waren o.a. geen adequate verbindingsmiddelen bij de compagnie en het merendeel van het materiaal van zowel het ondervraagcentrum als krijgsgevangenenverzamelplaats was geïmproviseerd - is de OTAS opnieuw opgezet. Gevolg van bovenstaande was, dat naast een nieuwe uitrusting, motorordonansen in de compagnie werden opgenomen.

Aan de hand van de opgedane ervaringen bij oefeningen werden de procedures van het ondervraagcentrum opnieuw bezien, waarbij voor het eerst de kreet Legerkorps Ondervraag- en Documentenonderzoekcentrum (LKODOC) viel. In het kader van de nieuwe opleiding werd door majoor Beekhof en kapitein De Rooy de oefening 'Prelude' bedacht. In het kort hield de oefening in, dat tijdens de opleiding aan de SMID de leerling-ondervragers zouden gaan deelnemen aan de oefening 'Pantserstorm' bij het KCT. Aan het eind van de oefening werden de leerlingen ondervraagd door de parate ondervragers van 101 MIDcie. De oefening zou zich uitstekend lenen voor de selectie van de leerlingen op hun mentale instelling. Hiernaast werd tijdens de parate periode de Russische spreekvaardigheid uitgebouwd d.m.v. bezoeken aan diverse musea, waarbij de rondleidingen door de ondervragers in het Russisch werden verzorgd. Vaste bezoeken werden gebracht aan het luchtmachtmuseum te Soesterberg, Overloon en Delft. Een hoogtepunt vormde een voordracht in het Russisch die de afdeling ondervragers hield op 'Die Schule Für Nachrichtenwesen der Bundeswehr' in Bad Ems. Het onderwerp 'De Slag om Arnhem' sloeg zichtbaar aan want gedurende 1½ uur heeft de goed gevulde zaal ademloos zitten luisteren. Ook werden de 'Smirnov's' van huis gehaald om een dag per week op de kazerne de spreekvaardigheid van de vaandrigen op te voeren. De resultaten van al deze activiteiten waren snel merkbaar. De verplichte deelname aan de cursus spreekvaardigheid Russisch bleek zeer succesvol. Het merendeel van de ondervragers verkreeg het diploma.

Naast de spreekvaardigheid nam de deelname aan ondervraag-oefeningen een belangrijke plaats in. De reeds bestaande oefening met het 'Vliegveiligheids-Oefen- en Testcentrum' (VOTC) van de Klu werd opnieuw leven ingeblazen. Om zich beter te kunnen voorbereiden werd, voorafgaande aan de oefening, een bezoek gebracht aan het VOTC waarbij uitgebreid werd ingegaan op de organisatie van de Klu en het militaire vakjargon. De verplaatsing naar het oefengebied, de vliegbasis Ramstein, gebeurde per Troopship, waarbij de ondervragers en 'slachtoffers', voornamelijk vliegers en waarnemers, in hetzelfde toestel werden vervoerd. Als scheidingswand tussen de beide partijen diende een oude parachute. De infiltratieoefening 'Barriought' in het noorden van Noorwegen samen met de 3e jaars Klu-cadetten van de KMA en de Noorse commando's gaf nieuwe dimensies aan het ondervraagvak. De banden met 104 Wnverkie werden aangehaald. Voorafgaande aan de te houden infiltratie-oefening 'Slimme Streupers' in Engeland werden de commando's op een mogelijke ondervraging voorbereid. De voorbereidingen bleken succesvol.

Medewerking werd verleend aan de jaarlijkse door de SMID te houden oefening 'Tulip-Time' samen met de afdeling ondervraging van de Engelse Inlichtingendienst. De oefening vond afwisselend in Engeland danwel in Nederland plaats. Ook werden de regelmatig terugkerende herhalingsoefeningen op een nieuwe leest geschied. Na de eerste week op de SMID waar de spreekvaardigheid werd opgehaald volgde een tweede week bij 101 MIDcie waarbij, naast een ondervraag-oefening, de nadruk werd gelegd op NBC- en EHAF-lessen. Een dag schieten stond eveneens op het programma. Om de saamhorigheid te benadrukken

vond tijdens een daverend diner op de Van Haeftenkazerne de 'evaluatie' van de herhalingsoefening plaats!

De ondervragers en vertalers groeiden op de kazerne uit elkaar door het verschil in belangstelling en mogelijkheden van het personeel. De vertalers gingen zich op den duur meer bezig houden met ondersteuning van de afdeling Slagorde terwijl de afdeling Ondervragers een aparte afdeling werd. In 1974 werd er een begin gemaakt met het schrijven van een ondervraagboek, met daarin alle details die een ondervrager zou moeten weten. In het verleden waren wel meer pogingen in die richting gedaan. Heel wat commissies zijn aan de gang geweest, van mensen met gezag en rang tot zeer informele groepen. Meestal liep de zaak stuk op de vraag wat er in moest komen. Als er iemand was geweest die alles kende wat je volgens die handboeken zou moeten kennen, had je een 'Six million dollar man'. Dit kon natuurlijk niet de bedoeling zijn. Het handboek 1974, dat in 1975/76 gereed kwam en vervolgens aan G2-1 Lk werd aangeboden, was een samengaan van de ideeën van de afdeling Ondervragers en die van de compagniescommandant.

In ieder geval was het een praktische handleiding geworden, die ook daadwerkelijk gebruikt kon worden en niet één of ander 'commissieboek'. De sergeant-majoor Inge Lochmans van de afdeling Ondervragers heeft alles op schrift gesteld. Zelfs op de school wordt dit handboek net zoals bij de compagnie - weliswaar geactualiseerd - nog steeds gebruikt.

Toen de majoor Beekhof op de kazerne kwam, was het gebruikelijk, dat de te beëdigende luitenants naar de toenmalige bakermat van het regiment Limburgse Jagers gingen om daar te worden beëdigd. Dit kon dan bij het 16e bataljon Limburgse Jagers in Oirschot. Daar stond je dan bij het regiment. Dat wel, maar je voelde je er als een vreemde eend in de bijt. Majoor Beekhof heeft toen toestemming gevraagd of hij de beëdiging mocht uitvoeren van zijn officieren. Vanaf 1974 is de beëdiging naar de Van Haeftenkazerne gekomen. Dit was een fijne situatie. Erg uniek voor die tijd. Bij deze eerste beëdiging was uiteraard de 'buurvrouw' de kapitein LUVA Mieke de Lange aanwezig. De beëdiging werd opgeluisterd door het tamboerkorps van het Opleidingscentrum Koninklijke Marechaussee (foto 111). Om deze nieuwe situatie wat meer bekendheid te geven, werd de schrijvende pers uitgenodigd. In de Nieuwe Apeldoornse Courant kwam een prachtige foto met een leuke reportage te staan.

De discipline binnen het onderdeel werd ook verbeterd. Een mooie taak was hier weggelegd voor de plaatsvervanger de eerste luitenant Pieter Borst. Keultjes ging, Hofmann kwam. Leemkuyl kwam. Met deze nieuwe mensen met hun nieuwe ideeën en een hoop goede bedoelingen is de discipline verbeterd, wat leidde tot een betere motivatie en uiteindelijk tot een betere werkverhouding tussen de verschillende afdelingen.

Een mooie kreet uit die tijd die steeds opnieuw weer opduikt is: 'Specialisten zijn zonderlinge mensen die hun eigen toko verdedigen waarbij zij de compagnie als geheel uit het oog verliezen.' De commandovoering over een eilandenrijk als 101 MIDcie blijft een moeilijke zaak.

De keuken van de Van Haeftenkazerne werd ook weer een militaire keuken.

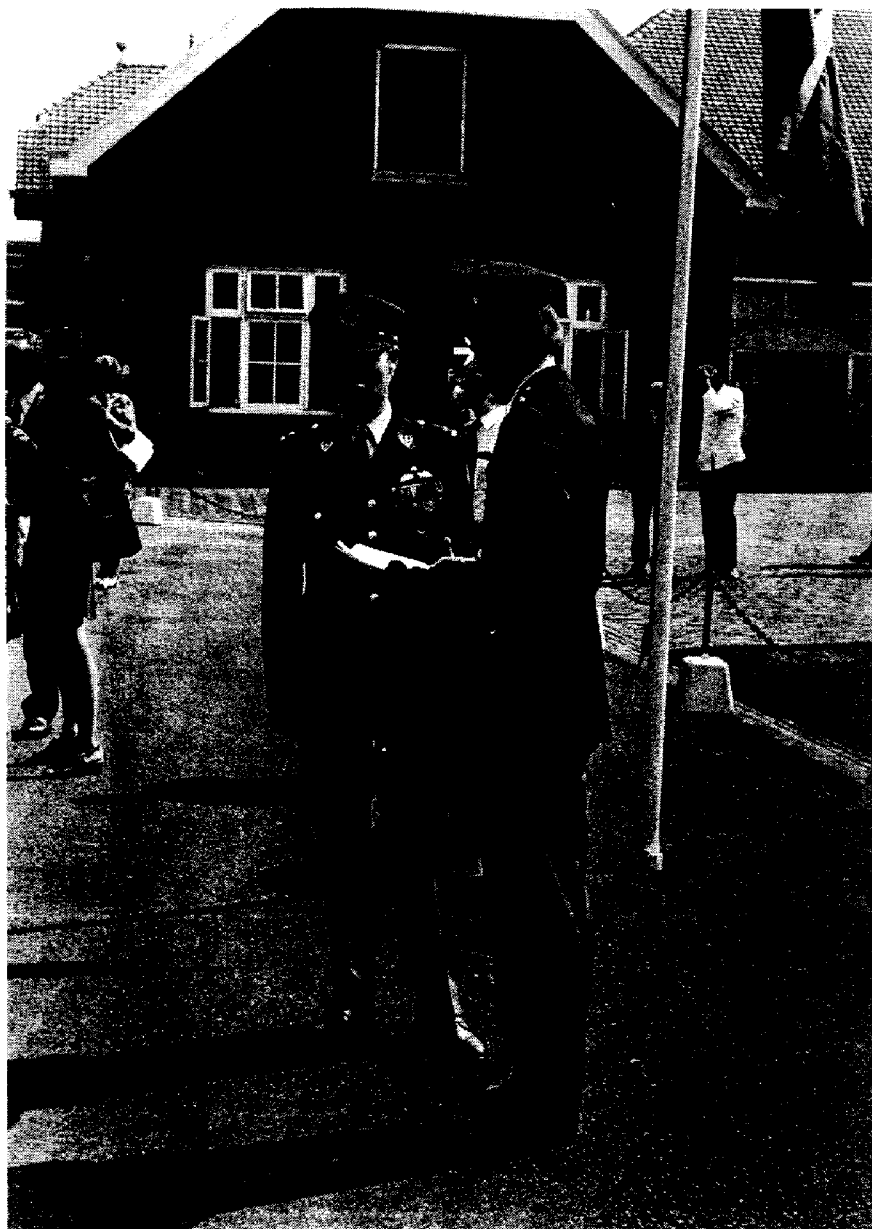

Foto 111 Beëdiging op de Van Haftenkazerne

Foto 112 Corry van de Rolstoelridders, adjudant Backs en majoor Beekhof

Er werd te veel 'erbij' gedaan. Er werd gekookt voor padvinders en diverse burgerclubs. Het was langzamerhand tot kannibalisme van het personeel uitgegroeid. Allemaal goed bedoeld, maar toch....

Een aardige noot op de kazerne waren de 'Rolstoelrakkers' (foto 112). De Rolstoelrakkers groeiden in Apeldoorn uit het gebouw van het RODE KRUIS. De adjudanten Baks en Stephanus, beiden van 111 Cidet, de grote promotors van de Rolstoelrakkers, vroegen aan de kazernecommandant of de Rolstoelrakkers binnen de poorten van de Van Haeftenkazerne mochten verblijven. De majoor Beekhof heeft toen een request aan de Minister ondersteund. Zo waren de Rolstoelrakkers legaal op de kazerne. Later, na het met FLO gaan van de beide adjudanten, werden de 'Rakkers' gesteund door de sergeant der eerste klasse Frans Hofmann.

Ook het burgerpersoneel uit Nieuw Milligen zocht een grote zaal voor hun jaarfeest. De Van Haeftenkazerne was een van de kazernes waar men zich tot richtte. Samenwerking was lange tijd een feit. De Technische Dienst heeft zelfs - op verzoek van majoor Beekhof - in 1974 het kanon een goede revisiebeurt gegeven.

Als we de afdelingen in die tijd langsgaan, dan zijn daar grote activiteiten te bespeuren. Bij de TIC (foto 113) gaat alles gestaag door, maar er komt een aanzet tot het vernieuwen van de overzichtsboards. Adjudant Pals wordt officier, wat een mooie beloning is voor zijn noeste arbeid.

Bij de SLO werken de Vertalers en de Gevechts Inlichtingen Redactieploeg volledig geïntegreerd. De KVV'er, tweede luitenant Ros ging over in beroepsdienst en kwam in 1978 weer bij de SLO terug.

Amnesty International gaf de wens te kennen met een commissie de compagnie te bezoeken. Hun interesse ging uit naar ondervraagmethodes en de behandeling van eventuele toekomstige krijgsgevangenen. In genoemde commissie zaten vertegenwoordigers van Marine, Land- en Luchtmacht. Deze dag werd uiteraard goed voorbereid. De commissie kwam. Er werd gesproken en aan het einde van de dag moesten allen toegeven, dat er oefenondervragingen moesten zijn in vredetijd en dat het goed was wat 101 MIDcie eraan deed. Als dank voor de gastvrijheid en de uitgebreide informatie, die de commissie werd gegeven, werd door de voorzitter, tijdens het afsluitingsdiner, het Jaarboek van Amnesty International aan de majoor Beekhof aangeboden.

G2 NORTHAG gaf de wens te kennen de compagnie te bezoeken. Hij had een zeer strak tijdschema doorgegeven. De compagnie had echter een programma in elkaar gezet dat klonk als een klok. De ondervragers versterkt met vaandrig Baasbank van het vertaalbureau, die aan het conservatorium muziek had gestudeerd en een hele mooie bariton was en de sergeant-majoor-administrateur Jan van Gelderen, die al jaren zeer verdienstelijk zong in een mannenkoor, zongen enkele Russische liederen met als pianist-dirigent Harry de Rooy. Er waren Russische hapjes, bereid door sergeant Leemkuyl. De soldaten zorgden voor de bediening. Zij waren gekleed in Russische militaire uniformen. Het tijdschema van de G2-NORTHAG werd wreed verstoord. Hij nodigde de ondervragers uit om op zijn staf een kijkje te komen nemen. Dit is gebeurd, tot

Foto 113

Met TIC en TAP naar Duitsland

groot genoeg van de hele staf aldaar... Als kazernecommandant had majoor Beekhof ook zo zijn beslommeringen. Naast zijn taak als compagniescommandant had majoor Beekhof tevens in zijn functie van kazernecommandant te maken met het op de kazerne gelegerd 111 Cidet.

Adjutant Hans Frieling, de voormalige Milva, die bij 111 Cidet in die tijd de administratieve touwtjes in handen hield is, ook al is zij reeds lang met functioneel leeftijdsontslag, nog steeds een graag geziene gast bij elke feestelijke gebeurtenis op de Van Haeftenkazerne. Als kazernecommandant had de majoor ook beslissingsbevoegdheid t.a.v. de militaire messes. Representatie was een belangrijk punt als het ging om het 'verkopen' van de eenheid en zaken te doen, die alleen via het informelercircuit te regelen waren. Regelmatige Geniebezoekers op de Van Haeftenkazerne (omdat het zo gezellig is) zijn adjudant Helsloot en adjudant v.d. Wal.

Op 18-10-1978 geeft majoor Beekhof zijn compagnie over aan majoor Reijndorp. Majoor Beekhof gaat als S4 naar 41 Painfbat, waar hij later plaatsvervangend bataljonscommandant wordt van datzelfde bataljon. Hij werkt hierna bij de Afdeling Logistiek van de Landmachtstaf, ging vervolgens als S4 naar het opleidingscentrum Infanterie en dient nu bij het Legerkorps Logistiek Commando als S4. Majoor Beekhof blijft langer commandant-101 MIDcie dan aanvankelijk gepland om de door hem voorgestelde veranderingen ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Als we terugkijken op de periode van majoor Beekhof dan kunnen we stellen dat de herstructurering van de opleiding en de reorganisatie van de afdelingen zijn belangrijkste items zijn geweest. De compagnie ontvangt in februari 1976 en november 1977 een tevredenheidsbetuiging, waarvan er in de periode daarna nog veel zullen volgen. Dit kan natuurlijk alleen (ik citeer) '... door onafgebroken dagelijkse toewijding van het gehele personeel van de eenheid...' (foto 114). In de dagen volgend op de overgave door majoor Beekhof, begint majoor Reijndorp aan zijn nieuwe taak.

Foto 114

Inspectieteam ook bij 101 MIDcie

Toen majoor Reijndorp op 13 oktober 1978 de compagnie overnam, had hij nooit gedacht dat er aan haar uiterlijk zoveel te veranderen zou zijn. Majoor Reijndorp kwam van Sectie G2-1 Lk, waar hij tot oktober 1978 gediend heeft. Hij kende de compagnie daardoor al en ook omdat hij als secretaris zitting had gehad in de 'werkgroep 101 MIDcie'.

De compagnie die hij overnam zag er als volgt uit:

Organisatieschema No: 11

Plaatsc	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haftenkazerne
Tijdvak	: 13-10-1978 t/m 20-12-1984
CC	: Maj Reijndorp Henk Naar sectie G2 4-Div per 20-12-1984 Maj Mooijekind Gerard neemt waar v.w.b strafbevoegdheid en beëdigingen na dec 1984
Plv CC	: Kap Borst Pieter in 1979 met FLO Kap Schaftenaar Eef 1979-1983. Naar Bevopel Stcie 1 Lk per feb 1983 Kap Schotman Leo komt als plaatsvervanger van mei 1983 t/m aug 1983 Elnt Pals Fred van 01-11-1983 t/m 01-11-1984 Kap Schaftenaar komt per 1-11-1984 weer terug
Csm	: Smi Boogmans Ben Smi Bouvé Kees per 1984
Adm	: Smi Van Hees Ap Sgtl Kroeze Veronica
Mtoo	: Smi Hofmann Frans
Bevo	: Wmrl Hagendoorn Frans Sgtl Te Pas Herman per 14-01-1980
Kazco	: Sgtl Dijkstra/Sgtl Goossens Ap Dhr. Landkroon Arie
Chef Hofm	: Sgtl Leemkuyl Herman Sgtl Buerman Piet

Chef Kok	: Sgtl Van der Schoot Lou (overleden 1979)
Afdelingen:	
Ondervragers	: Aooi Lochmans Inge per dec 1981 met FLO Kap De Rooy Harry per 01-11-1983 met FLO Ritm Timmer Ger/ Elnt Matser Willem (gaan beiden Slavistiek studeren) Kap Heirbaut Frans Hfd LKODOC per 01-04-1984 Wmrl/Owi Woźniak Karol
Slagorde	: Kap Mulders George gaat in mei 1979 naar de Klu. Smi Belling Lex gaat weg per 1981 Elnt/Kap Ros Kees (wordt Kap en gaat in 1983 naar de Infanterie terug) Elnt Van Walsum Arnold (opvolger van Kap Ros kwam in 1984) Sgt Pieper Sgtl Winands Pieter komt per nov 1984 Sgtl Coppoolse Lex (gaat weg per jan 1985 naar Sectie G2 1 Lk) Tlnt Serier Sjaak
Technische Inlichtingen- en Coördinatieploeg	: Elnt Pals Fred per 01-11-1983 vakofficier Tlnt Weenink Peter
Terrein Analistenploeg	: Vdg Cecilia, roepnaam Rocky
Vertaalbureau	: Tlnt Rijnenberg Ben Overige vertalers te werk gesteld in Den Haag

De tijd van majoor Reijndorp kenmerkt zich vooral door perikelen die de verhuizingen van alle afdelingen tussen 1978 en 1980 op de kazerne met zich mee hebben gebracht.

In 1977, nadat de Luva de kazerne had verlaten, werden er nieuwe plannen uitgedacht door de compagnie om de ruimte, die vrijgekomen was op de kazerne, op de meest efficiënte manier in gebruik te nemen. De nieuwe bewoners die wij in 1977 onderdak gingen verlenen waren Marechaussees die een opleiding tot opperwachtmeester-instructeur volgden op de Koning Willem III kazerne. Daarna kwam de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) op de kazerne. De interne verplaatsing van de afdelingen binnen de Van Haftenkazerne begon in 1978.

De telefooncentrale werd in 1977 verhuisd van gebouw 2C naar kamer 60 op de eerste verdieping van gebouw 10 en later naar het kamertje precies onder kamer 60. We krijgen bij het kazernecommando een vaste burger als telefonist. In 1979 gaat deze burger over naar de Koning Willem III kazerne en na verloop van tijd wordt onze handbediende centrale volledig geautomatiseerd. We worden nu aangesloten op de telefooncentrale van de Koning Willem III kazerne. Ook de OKP verhuisde steeds mee met de afdelingen van de compagnie. De OKP begon in gebouw 2d. Overdag was dat de kamer van de plaatsvervangend commandant en 's nachts was dat de OKP-kamer. Daarna werd 2f het OKP-onderkomen. Van 2f ging de OKP naar gebouw 10 (kamer 60). Van kamer 60 naar gebouw 3, kamer D. In 1977 ging de Mtoo naar gebouw 5m, maar pas eind 1978 werd de garage gebouwd in gebouw 5m. Dit werd een echte garage met een prachtige roldeur en een prima inrichting. Ook de Mtoo zelf die in 1977 verhuisd was van gebouw 2 naar het kamertje tussen 5l en 5m, kreeg een verbouwing te verduren. Het werd erg netjes, maar vooral modern bij de Mtoo. Het personeel van de garage was reuze trots op haar nieuwe onderkomen. De vloer werd dagelijks met grit bestrooid om de olie uit de vloer te houden. In 1979 werd de oude stalen brug (B) afgebroken net als in 1978 de stalen garage. De staf 101 MIDcie verhuisde naar gebouw 10.

Majoor Kombrink - commandant 111 Cidet - en majoor Reijndorp spraken met elkaar af, dat 111 Cidet in gebouw 2 zou blijven en het hele gebouw zou gaan bewonen en dat 101 MIDcie zou verhuizen naar gebouw 10. Aanvankelijk was men van plan om beneden één ruimte te bestemmen voor het 3e Geniecommandement Apeldoorn, dat hierom had verzocht. De Genie wilde bij nader inzien de gehele benedenverdieping gebruiken.

De kazernecommandant tevens commandant 101 MIDcie heeft toen met de bevoegde instanties afgesproken dat de Genie daar een eigen in- en uitgang zou krijgen die niet verbonden was met de kazerne, en dat tijdens de werkuren de beveiliging van het geniedeel van de kazerne een verantwoordelijkheid van het geniepersoneel was en de beveiliging buiten de werkuren een zaak was van de kazernecommandant. De afrastering werd weer geplaatst. Nu tussen huis 25 en de telefooncentrale in gebouw 10.

De zuidzijde van gebouw 10 werd verbonden met de omheining middels een afrastering. In gebouw 10 wordt de bovenverdieping gescheiden door onder aan de trap die naar de bovenverdieping voert, een schrootjeswand te plaatsen. De benedenverdieping van gebouw 10 wordt zo een geïsoleerde werkruimte voor de Genie en de bovenverdieping wordt het nieuwe hart van 101 MIDcie en tevens, omdat commandant 101 MIDcie ook de kazernecommandant is, het nieuwe hart van de Van Haftenkazerne. Er worden coniferen geplant voor de hele voorkant van gebouw 10 om het zicht van het geniepersoneel op de werkzaamheden van 101 MIDcie te belemmeren. Het geniepersoneel kreeg een eigen in- en uitgang aan de westzijde van gebouw 10. De Genie betreft het gebouw daadwerkelijk eind 1979 na een grondige renovatie. De muren kregen een nieuw verfje. Er kwam een nieuwe vloerbedekking voor het hele gebouw. Tevens werden voor alle ramen zonweringen aangebracht.

De fietsenstalling, die elders op de Van Haeftenkazerne stond, werd aan de noordzijde van gebouw 10 geplaatst en verankerd op betonnen sokkels. Tijdens maar ook na deze verbouwing werden door de kazernecommandant alle activiteiten van niet tot de kazerne behorende personen (zoals badminton, tafeltennis, wijnrondes, e.d.), gestopt, zodat e.e.a. meer voldeed aan de militaire veiligheid van deze inlichtingendienstkazerne.

In 1979 vierde de compagnie haar 25-jarig bestaan. Er werd een grote rally-fotozoektocht uitgezet voor de hele compagnie. Zie foto 115 en 116. De hele compagnie werd om ongeveer 10.00 uur verzameld in de grote zaal. Er was een officiële speech en daarna vertrokken de verschillende teams voor de rally, die uitgezet was in de Kroondomeinen rond Nunspeet. 's Middags was er een gezamenlijke maaltijd en 's avonds een gezellige avond. Kees Damen (een oud adjudant van de Garde Jagers) had een prima band, die er vrolijk op los speelde. Op foto 115 en 116 zien we de afbeeldingen van voorwerpen, delen van gebouwen e.d., die tijdens de rally moesten worden herkend en waarvan de plaats exact moest worden ingetekend op de routekaart. Op 28 mei 1979 vindt er nog een heuglijk feit plaats. De sergeant-majoor Pals zit 25 jaar in dienst. Zijn medaille wordt hem uitgereikt op het exercitieterrein door de compagniescommandant voor het front van de troep en in aanwezigheid van o.a. zijn vrouw, dochters en vele genodigden.

In 1980 betreft de compagnie gebouw 10. Op de rechterbovenverdieping links-achterin komt de commandant, naast hem de administratie en daarnaast de vergaderzaal. Tegenover de compagniescommandant komt de plaatsvervangd compagniescommandant, daarnaast de Csm, die als buurman het vertaalbureau o.l.v. tweede luitenant Rijnenberg had. Het kamertje naast het vertaalbureau diende als kopieerhok van de compagnie. Het kamertje aan de andere kant van het trapgat komt ter beschikking van de commandant van de geluidstechnische ploeg van 101 MIDcie. Daar wordt tevens de wereldontvanger geplaatst. De lange antenne bovenop gebouw 10 is speciaal aangelegd voor deze wereldontvanger. Bij de ondervragers moest men regelmatig nieuwsuitzendingen uitluisteren. Een compilatie van deze uitgeluisterde nieuwsuitzendingen werd vervolgens vertaald ten behoeve van de compagnie.

Als we door de klapdeuren naar links gaan, komen we 6 kamers tegen die door de ondervragers in beslag werden genomen als werk-studieruimte. Twee ruimten voor de hoofdondervragers en vier ruimten voor de ondervraagploegen. Door voornoemde indeling was 101 MIDcie in staat ook in de vredeslocatie functioneel met het LKODOC te oefenen.

Op de kazerne hadden ook wat belangrijkere veranderingen plaatsgevonden, die ongeveer gelijktijdig met de verhuizing plaatsvonden. In 1980 werd 51 ook onder heerschappij van de Mtoo gebracht. Dit lokaal werd gebruikt als opslagplaats voor resevedelen TD. De legering van officieren gaat naar de bovenverdieping van gebouw 13. De kamers van de bovenverdieping van gebouw 13 werden ingericht voor bewoning van 2 of 3 personen.

De kamer van de Csm in gebouw 3a werd nu de wapenkamer van de TIC. Er kwam een extra beveiliging en de deur werd verstevigd.

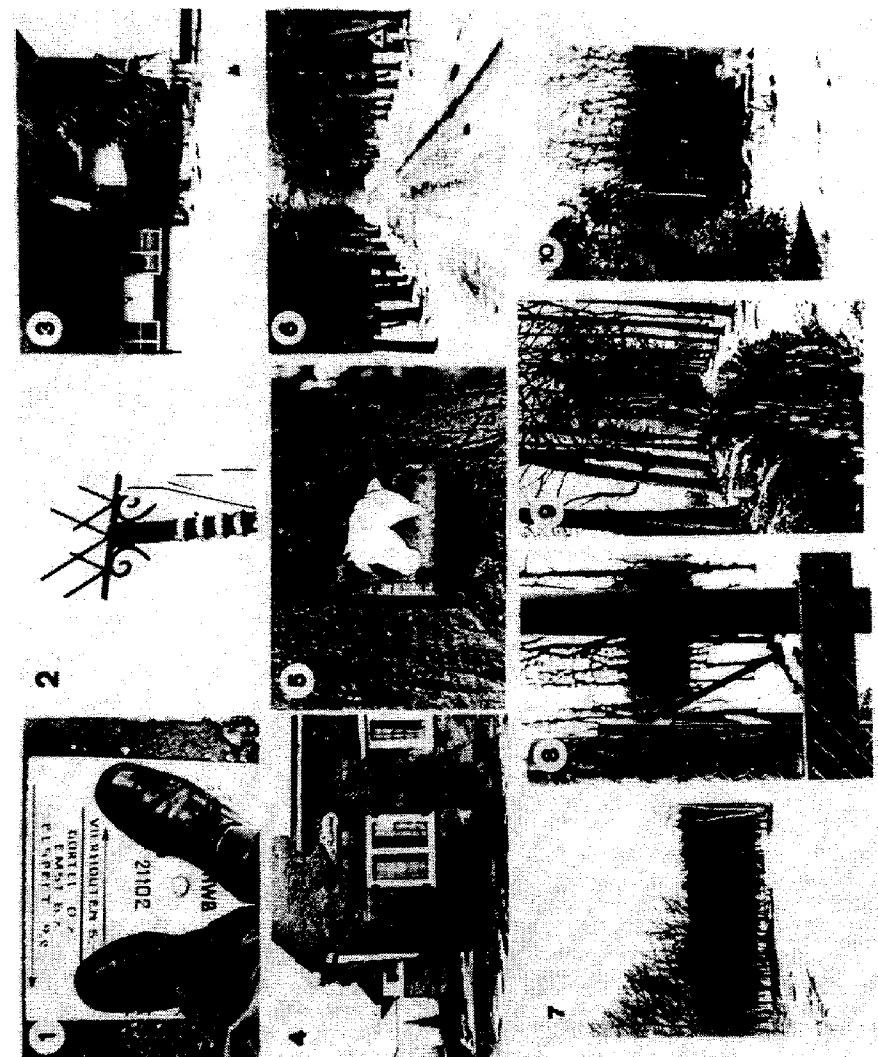

Foto 115

De opdracht luidde:

Geef aan op de verstreckte routekaart de plaats van 20 foto's

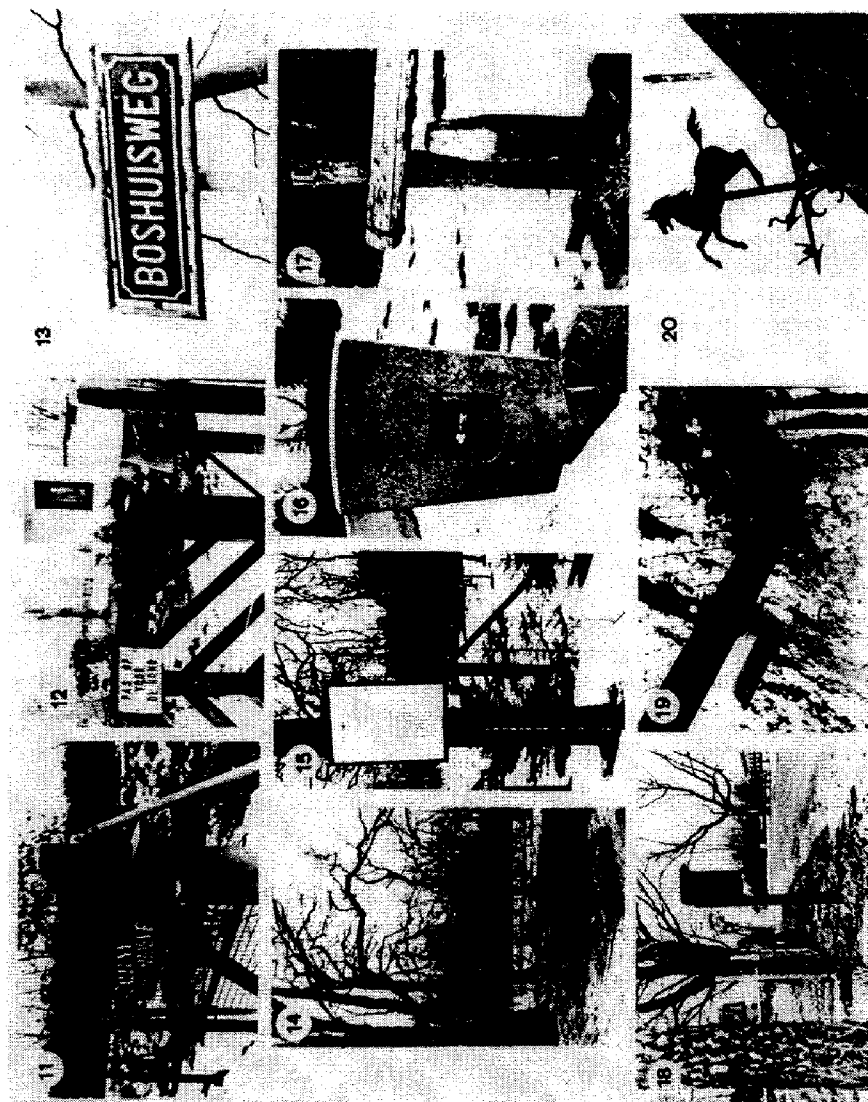

Foto 116

Mooi werk van de TIC

De Tappers, die in 1977, toen de officiersmess werd verplaatst naar gebouw 13, de lokalen 2A en 2B betrokken, verhuisden naar 5f en 5g waar voorheen de werkkamers van de ondervragers waren gesitueerd. Zij sloopten toen zelf de tussenwanden zodat de kamers werden vergroot van een vier-kamer-ruimte naar een twee-kamer-ruimte. Achter 5g was nog een wat kleinere ruimte, die tot 'herstelkamer' ten behoeve van de TAP werd gebombardeerd. In 5h en 5j werd de oorlogsvoorraad van de TAP goed overzichtelijk weggezet. De kamers werden later opgeknapt door de Genie. Een verfje deed daar wonderen. Op deze manier was de hele benedenverdieping van gebouw 2 leeg gekomen en werd deze overgedragen aan 111 Cidet. In gebouw 3 op de bovenverdieping waar de manschappen gelegerd waren, werden extra toiletblokken geplaatst. De oude werden tevens vervangen. In gebouw 3d kwam de onderofficierslegering. De kamers werden volledig opgeknapt en zagen er keurig uit.

Elke kamer had 1 of 2 vaste wastafels en de douches waren vlakbij. In 1982 werd de oprijbrug gebouwd, tegenover 5m. Deze werd voorzien van een oliezinkput die aan de milieu-eisen van de moderne tijd voldeed.

De TIC kreeg ook een belangrijke verandering te verwerken. Na de laatste jaren veel energie gestopt te hebben in het archiveren van technische gegevens, werd er nu een afspraak gemaakt met de TIC van de Duitse zustereenheid in Dietz. Het resultaat was, dat er in 1982 een voorstel werd gedaan aan G2-1 Lk voor een complete set gereedschap, die nodig is om de taak als TIC goed uit te kunnen voeren. Deze set bestond uit lenzen met bochten, kettingen etc.; e.e.a. conform de uitrusting van onze NAVO-bondgenoten en aangepast aan de eigen opdracht. Ook de 1-tonner ging met pensioen. De 4-tonner deed ook bij 101 MIDcie zijn intrede.

De SLO was ook een aardig actieve afdeling in die tijd. Zij behaalde in 1977, 1978 en 1980 prijzen bij de inlichtingenquiz van 1 Lk. Er werd een instructie-maquette gebouwd van een bataljon in de aanval door eerste luitenant Ros en sergeant der eerste klasse Lex Coppoolse. Goed likkende modelletjes worden aangekocht bij een Engelse firma. De SLO krijgt inbraakwerend versterkt melkglas; steriel wit licht dat een ziekenhuissfeer geeft is het gevolg.

In 1983 wordt de bar verbouwd in de officiersmess. De bar die er stond uit de tijd van de LUYA (voorzien van haken om de tasjes aan te hangen) ging naar de grote zaal en wordt nog steeds gebruikt bij feesten. De officiersmess krijgt een verlaagd plafond boven de bar en de wand gaat bestaan uit grote stenen. De bar krijgt allure en de werkmansborrel op de vrijdagmiddag gaat er flink op vooruit. Tevens krijgt in 1983 de keuken een hoognodige verjongingskuur. De apparatuur was sterk verouderd.

Nadat iedereen tussen 1980 en 1982 een nieuwe stek had gekregen om weer tot bloei te komen, begon de commandant zich veel intensiever met de invulling van de taken van de verschillende afdelingen te bemoeien. Er was een nieuwe situatie ontstaan.

In 1976 was er geen taakomschrijving van het gespecialiseerde deel van het personeel van 101 MIDcie. 104 Waarnemings- en Verkenningcompagnie moest uitgebreid worden. De uitbreiding mocht gerealiseerd worden, maar het totale

personeel van de inlichtingenwereld moest gelijk blijven. Er werd ultimo 1976 een werkgroep ingesteld die taakomschrijving en organisatie van 101 MIDcie op zijn merites ging beoordelen.

De werkgroep bestond uit:

Maj Reijndorp	(hfdoff sie G2-1 Lk)
Maj Thomas	(plv hfd sie G2-1 Lk)
Maj Reitsma	(plv hfd sie G2-1 Lk)
Lkol Buitenhuis	(functie-analist COCKL)
Lkol Spiekerna	(Hfd Opleidingen van de SMID)
Maj Regenboog	(BIMA op adhocbasis)
Maj Bachoffner	(NTC Gouda in zijn hoedanigheid van commandant van een toenmalige Mobilisabele Territoriale Inlichtendienstcompagnie)

Commentaren zijn geschreven in eerste instantie door kapitein Mulders en later door eerste luitenant De Rooy, beiden van 101 MIDcie.

De taakomschrijving en organisatie ging naar de BLS. Deze heeft zich daarover gebogen en hij gaf zijn fiat aan deze nieuwe structuur. De organisatie van het JSIU (Joint Service Interrogation Unit), zoals die bij NORTHAG werd gebruikt, werd opgenomen in de organisatie van 101 MIDcie onder naam LKODOC (Legerkorps Ondervraag- en Documentenonderzoekcentrum).

Bij het samenstellen van de organisatie werd ervan uit gegaan, dat met een drie-ploegensysteem 24 uur per dag moest worden gewerkt. Voor de niet in de LKODOC ingedeelde ploegen was een drie-ploegensysteem niet vereist, omdat deze veelal onder bevel werden gesteld van de legerkorpsstaf, een divisiestaf of andere staven. In het LKODOC werden alle specialisaties opgenomen, die voor het verkrijgen van inlichtingen door middel van ondervragingen nodig waren, zoals een Geluidstechnischploeg, een Slagordeploeg, een Vertaalploeg, een Inlichtingen Rapportageploeg en Ondervraagploegen (dit alles in drievoud). Deze organisatie werd geleid door drie hoofdondervragers, die ondergebracht waren in het coördinatiecentrum. De leiding was in handen gesteld van de hoofdondervragers vanwege de opdracht van het LKODOC (het verkrijgen van inlichtingen d.m.v. ondervragingen). De bezetting van de vertaalfuncties was een voortdurend probleem, omdat niet voldoende kandidaten in het dienstplichtigenbestand voor de opleiding tot ondervrager, vertaler of interpreteur voorradig waren. De gelukkige omstandigheid deed zich voor, dat de tweede luitenant Rijnenberg zijn dienstplichttijd wenste te verlengen en derhalve de vertaalfunctie kon gaan vervullen. Als er bij een grote instroom van kandidaten toch vertalers vrij kwamen dan werden deze met onmiddellijke ingang bij Clas/BLS tewerkgesteld. Het zal duidelijk zijn, dat dit personeel bij de compagnie werd beëdigd, hetgeen dan ook de enige bemoeienis was, die de compagnie met dit personeel had.

Het personeel van het LKODOC trad als een zelfstandige unit op, waarbij de bevelvoering door hoofdondervragers voor de overige specialisten een voortdurende bron van ergernis was.

De overige ploegen van 101 MIDcie werden los van deze unit in dezelfde locatie ingezet en vandaaruit ter beschikking of onder bevel gesteld van andere eenheden.

Een andere onoverkomelijke moeilijkheid was het verrichten van wacht-, piket-, onderdeel- en kazernediensten door het enige onderdeel dat daarvoor in aanmerking kwam, 101 MIDcie. Dit resulteerde in wachtdiensten om de drie dagen, piketdiensten van eens per week, OKD-diensten van een week per drie weken, e.d. Bovendien was de beschikbare wachtruimte ontoereikend voor een wachtbezetting van zeven man. Het regende klachten. De verschillende vakbonden hebben hier dan ook met succes op ingespeeld. Met hun steun kon de kazernecommandant op relatief korte termijn het personeel van Stcie 1 Lk, Admcie 1 Lk, Stcie LLC en een GNKcie ter beschikking krijgen voor het verrichten van kazernediensten. Dit betekende, dat 101 MIDcie per ultimo 1980 zijn functionele taken weer kon vervullen en zich kon oefenen in zijn operationele opdracht.

De wachtruimte kon worden vergroot door ruimte te onttrekken aan de onder-officierskantine, waardoor een algehele verbouwing van het wachtgebouw en de onderofficierskantine noodzakelijk werd. De verbouwing kon in redelijk korte tijd worden gerealiseerd en hierbij werden tegelijkertijd extra veiligheidsvoorzieningen aangebracht. Tijdens de verbouwing werd de wacht ondergebracht in een directieket.

Door het weer ter beschikking krijgen van meer tijd - e.e.a. als gevolg van het voornoemde - kon meer aandacht worden besteed aan de 'training on the job', waarbij:

- de ondervragers meer LKODOC-steun konden geven aan oefeningen van het VOTC ('survivaltraining');
- het LKODOC door toedoen van de kolonel Van Genuchte, Hfd G2-1 Lk, voortaan werd ingezet voor ondervragingen bij legerkorps-, divisie- en brigadegeleide oefeningen; e.e.a. werd niet altijd (beter gezegd altijd niet) met gejuich begroet;
- het LKODOC steun verleende bij oefeningen van de Frontnachrichten Zentrale der Luftwaffe en aan de opleidingstaak van diezelfde eenheid;
- de ondervragers hun spreekvaardigheid Russisch oefenden door contacten met de ondervragers van voornoemde Zentrale;
- ervaringen werden uitgewisseld door de afdelingen SLO en TIC met gelijk gerichte specialisten van de Frontnachrichten Zentrale, Schule Für Nachrichtenwesen der Bundeswehr (SNWB) te Bad Ems en 300 Frontnachrichten Lehrkompanie (FNLehrKp) uit Diez;
- de afdeling Ondervragers (foto 117) steun verleende aan de SNWB en 300 FNLehrKp bij het opleiden van Duitse ondervragers;
- door toedoen van generaal Von Opel en majoor Reijndorp de oefening 'NIL MIUS TASCENDO' (foto 118) integreerde in de oefening 'WINTEX', althans voor het LKODOC;

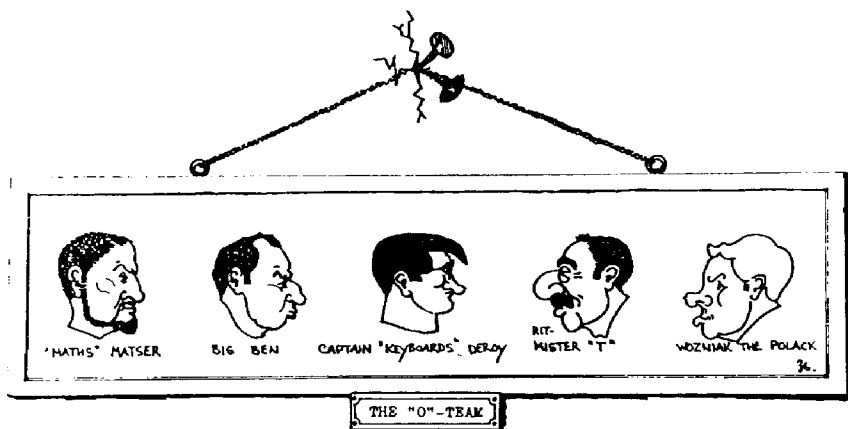

Foto 117

Het ondervraagteam in 1983

- de TAP meer werd ingezet bij de voorbereiding van legerkorps-, divisie- en brigadeoefeningen;
- de TIC meer steun verleende aan legerkorpseenheden t.b.v. inlichtingen-dagen; ook werd deze steun zo mogelijk gegeven aan scholen en niet-legerkorpseenheden;
- de TAP meer dan voorheen werd ingezet bij de voorbereiding van de operaties van het eerste legerkorps, de divisies, brigades, groepen, e.d.;
- SLO veelvuldig werd ingezet als SLO-steun bij diverse oefeningen.

Foto 118

NIL MIUS TASCENDO

Een van de grote verliezen voor de afdeling Ondervragers was het vertrek met FLO van adjudant Inge Lochmans, die zeer veel heeft bijgedragen aan het goede imago van deze afdeling. Zijn diensttijdgegevens nog een keer op een rijtje:

1. Okt 1945	: in dienst bij het Militair Gezag (MG).
2. Nov 1946	: vertrek naar N.O.I. met ms Kota Inten, werkzaam in diverse functies: chf, en mitrailleur-schutter.
3. Apr 1950	: gedemobiliseerd als korporaal.
4. Okt 1950	: als vrijwilliger naar Korea. Ingedeeld bij de sectie 2 van het bataljon als verkenners/waarnemer.
5. Nov 1951	: terug naar Nederland.
In beroepsdienst overgegaan.
6. Jan 1952	: ingedeeld bij SMID in Harderwijk.
Cursussen GID, SLO en LUFO.
7. Jun 1953 - Okt 1954	: instructeur kaderschool Infanterie te Den Bosch.
8. Okt 1954 - Jul 1962	: instructeur GID en SLO bij de afdeling GID van de SMID.
9. Jul 1962 - Jul 1965	: hoofd adm bij Plans & Materialbranch van Logistic Division, SHAPE in Parijs.
10. Aug 1965 - Mei 1966	: op eigen verzoek geplaatst bij TAS 24 voor het volgen van de cursus Russisch.
11. Mei 1966	: ingedeeld bij 101 MIDcie als ondervrager-krijgsgevangenen. Werkzaam in diverse functies, maar hoofdzakelijk als ondervrager-krijgsgevangenen.
12. Dec 1981	: met FLO.

Foto 119 *Afscheid van een 'groot' ondervrager*

Eind 1983 gaat een 'groot' ondervrager met FLO (foto 119): de kapitein De Rooy. Sinds jaren een actieve motor binnen 101 MIDcie. Er wordt een groot feest gehouden. Het afscheidslied, dat op zijn afscheid gezongen werd, is door de reservisten tijdens de ondervraagoefening voorafgaande aan het afscheid, op papier gezet. Zelfs kapitein Heirbaut onze toekomstige commandant LKODOC kwam vanuit Ede, waar hij nog zijn opleiding volgde, naar het afscheid. Foto 120 is een stille getuigen van het afscheid van de grootste ondervrager die de compagnie ooit heeft voortgebracht.

Er gebeurde voor de compagnie nog iets belangrijks in die tijd, waarvan we het gevolg elke dag opnieuw weer ondervinden. De bel, die buiten gebouw 3 hangt, wordt door de 'Eeuwige Soldaat van de Dag...' soldaat Por in een dronken bui van de sokkel gestoten.

Tot dan had de bel in een houten sokkel in de hal van het gebouw gehangen. 's Morgens voor het appel, als de bel in de hal geluid werd, stond eenieder met zijn vingers in zijn oren. Omdat de bel toch gevallen was, werd door de Csm besloten de bel buiten op te hangen. De toenmalige dienstdoend Csm - de sergeant majoor Pals - diende op de Koning Willem III een tekening van een nieuwe muurbeugel in. Vanaf dat ogenblik hing de bel buiten aan de voorgevel van gebouw 3.

Majoor Reijndorp gaat in 1984 nadat hij 101 MIDcie vele jaren prima geleid heeft naar sectie G2 van 4 Div te Harderwijk, waar hij op 1 mei 1989 aan een welverdiend pensioen begint. Voor de compagnie breekt een nieuw tijdperk aan.

Foto 120 *Kapitein Heirbaut
Zijn eerste officiële daad bij 101 MIDcie*

Periode majoor Mulders

Majoor Mulders werd commandant 101 MIDcie op 01-05-1985. De compagnie had onder deze compagniescommandant de volgende indeling:

Organisatieschema No: 12

Plaats	:	Apeldoorn
Kazerne	:	Van Haftenkazerne
Tijdvak	:	01-05-1985 t/m 16-09-1987
CC	:	Maj Mulders George H.M.J.
Plv CC	:	Eltn/Kap Schaftenaar Eef
Csm	:	Smi Brinkman Gerard Kpl Dekker Eric Sgtl Kroeze Veronica
Adm	:	Sma Nieuwenhuizen Nico Kpll Johrai Amar (KVV)
Smmt	:	Smi Hofmann Frans per 26-09-1985 met FLO Sgtl Benda Hans Smi Huizinga Henk per 08-01-1986
Smmb	:	Sgtl/Smi Te Pas Herman
Kazco	:	Sgtl Benda Hans Sgtl Goossens Ap Wmr1 Vredeveld Derk Jan Dhr. Landkroon Arie
Chef Hofm	:	Sgtl Buerman Piet
Legerkorps Ondervraag- en Documentenonderzoek- centrum:		
Commandant	:	Kap Heirbaut Frans (per 01-04-1984)
Personeel	:	Ritm Timmer Ger Ritm Matser Willem Tlnt Rijnenberg Ben Tlnt Geers Frank per 01-07-1985 Owi Woźniak

Tlnt Verdonk Harry (doet op SLO-bureau het vertaalwerk)
 Sgt1 Coppoolse Lex (formeel van het Legerkorps). Tewerkgesteld bij 101 MIDcie. Januari 1985 gaat Sgt1 Coppoolse naar sectie G2-1 Lk)
 Sgt1 Winands Pieter (per 01-03-1987 naar sectie G2-1 Lk)
 Elnt Van Walsum Arnold Hfd SLO m.i.v. sep 1986 met eervol ontslag
 Tlnt Jannink Henk per 01-06-1987
 Tlnt Serier Sjaak per 01-09-1987

Technische Inlichtingen- en
 Coördinatieploeg

: Kap Pals Fred
 Tlnt Weenink Peter

Terrein Analistenploeg

: Vdg/Tlnt de Ruyter

Majoor Mulders was geen vreemde voor de compagnie. Op 31 augustus 1970 was hij aan de cursus TAS begonnen (TAS 32), waarna in 1971 een plaatsing als ondervrager bij 101 MIDcie volgde. Van mei 1979 tot juni 1980 heeft hij een halte bij de staf van de Koninklijke Luchtmacht in Den Haag doorgemaakt. Daarna heeft hij op de kokschool van de Ripperdakazerne gediend. Vervolgens is hij via Bussum naar 103 Aanvullingsplaatsbataljon gegaan, waarna in 1985 hem de eer te beurt viel 101 MIDcie te commanderen.

De majoor Mulders heeft binnen zijn periode als commandant 101 MIDcie veel tijd gestoken in het nadenken over het toekomstperspectief van de compagnie. De majoor meende, dat er een heroverweging diende te worden gemaakt t.a.v. de mogelijkheden en onmogelijkheden van de verschillende afdelingen. Op initiatief van de majoor Mulders zijn toen verschillende studies geschreven die de mogelijke reorganisatie van de compagnie moesten inleiden:

1. Een studie om inzicht te verkrijgen in de zich toen ontwikkelende veranderingen in de strategisch politieke verhoudingen in de wereld.
2. Een studie over bijscholing en een mogelijk andere inzet van ondervragers.

De militaire doctrine veranderde bij de toenmalige vijand. Ondervraging dreigde verdrongen te worden door de mogelijkheden die nieuwe technische ontwikkelingen schenen te bieden. Verschillende factoren waren er de oorzaak van dat de praktijk van de toenmalige ondervraag oefeningen - ondervragen op het hoogste niveau - niet langer zinvol leek. Zo was de afvoer van de krijgsgevangenen van het voorterrein naar het achtergebied niet optimaal geregeld. Het steeds sneller wisselende strijdtoneel maakte dat verkregen inlichtingen steeds korter hun waarde behielden. Men moest dus terug naar een vorm van 'motorkap-ondervragen'.

Als we de afdelingen binnen 101 MIDcie in die periode langs gaan, zien we dat alles gewoon doorgaat. De laatste jaren waren we tenslotte voldoende gereorganiseerd.

De oefeningen met KMA en OCOSD werden in die periode tot de belangrijkste oefeningen gerekend. Dit vooral vanwege de totale tijdsduur die ermee gemoeid was en de grote aantallen oefenkrijgsgevangenen. In enkele dagen moesten hele jaargangen verwerkt worden. Dit vergde natuurlijk veel van de organisatie, die opgezet moest worden bij het LKODOC. Wat veel belangrijker was aan deze oefeningen, was dat hele lichten jonge beroepsmilitairen in een vroeg stadium van hun carrière met het fenomeen ondervraging in aanraking kwamen. Voor de toekomst was dit een positieve ontwikkeling. Deze oefeningen werden meestal in Kamp Prinsbosch bij Gilze-Rijen of in Ossendrecht gehouden. De oefeningen NIL MIUS TASCENDO kregen internationale allure. Foto 121 laat ons Denen, Noren, Duitsers en Engelsen tijdens NIL MIUS TASCENDO zien.

Foto 121

MIL MIUS TASCENDO

Majoor Mulders staande rechts op de voorste rij

Er werd in deze periode ook uitgebreid nagedacht over de ondervraging van eventuele gewonde krijgsgevangenen. Tevens moest er een studie opgezet worden over de afvoer van krijgsgevangenen uit het oorlogstoneel naar de ondervraaglocaties op het hoogste niveau. De uitkomst was, dat de ondervraging op een lager niveau moest plaatsvinden, ondanks alle logistieke problemen die daaraan verbonden zijn.

De Tap onderging een grote verandering. Hun onderkomen in gebouw 5 ging

naar gebouw 10. Bij binnenkomst in gebouw 10, kwamen zij in de ruimten, waar de commandant LUVA en haar plaatsvervangster hadden vertoefd. De Bevo ging naar 5f en 5g.

Bij het transportburo ging de 1-tonner van de TIC met pensioen en er kwamen 4-tonners op de compagnie bij de verschillende afdelingen.

In de periode van majoor Mulders is de Genie in etappes van de kazerne verdwenen. Voor de leeggekomen ruimtes, werd een bestemming gezocht. Majoor Mulders heeft zich nogmaals, nadat majoor Reijndorp daar in feite al toestemming voor had verkregen, uitgebreid bezig gehouden met de aanvraag voor een overkapping van de smeerbrug bij de Smmt. In de keuken moest een afvoerkap komen. Ook hiervoor heeft de majoor zich hard gemaakt bij de Dienstkring der Genie. Tijdens de periode van majoor Mulders, ging sergeant-majoor Hofmann met FLO. Er was een carrier uit de Tweede Wereldoorlog 'geleend' uit de Harskamp. Sergeant-majoor Hofmann werd, onder begeleiding van de Koninklijke Marechaussee, als voertuigcommandant van deze carrier naar huis gebracht, waar zijn leven als 'gewoon' Frans verder ging. Hij is een trouwe gast van de kazerne gebleven. Het vermelden waard is zeker ook nog de grote compagnies-visdag aan het Apeldoorns kanaal (foto 122). Kapitein Schaftenaer verschalkte een prachtige vis, die hem een prijs opleverde.

Het Onderdeels Overleg Orgaan is weer leven ingeblazen. Dit overlegorgaan wordt bij elke commandant weer opnieuw opgepompt. Blijkbaar is dit een overdadig iets op deze kazerne. Formeel echter bestaat het.

Een grote verdienste van de majoor Mulders is dat hij heeft getracht de com-

pagnie uit haar eeuwige waas van geheimzinnigheid te halen. Dit heeft hij op diverse manieren geprobeerd. Niet in de laatste plaats door zijn innemende wijze van optreden naar buiten. We zijn in deze periode zelfs compagnie van de maand geweest met een uitgebreide reportage in 'De Legerkoerier'.

De majoor - een groot aquariaan en sportman - heeft de compagnie regelmatig aangezet tot sportactiviteiten.

Op de gezamenlijke sportdag die met diverse andere onderdelen werd gehouden, kwamen we steeds met een voldoende uit de bus.

De majoor beëindigde zijn commando op 16 september 1987, waarna we in de persoon van majoor Petri een nieuwe commandant 101 MIDcie kregen.

Foto 122

Visdag Van Haeftenkazerne

Periode majoor Petri

De compagnie ten tijde van majoor Petri had de volgende samenstelling:

Organisatieschema No: 13

Plaats	: Apeldoorn
Kazerne	: Van Haeftenkazerne
Tijdvak	: 16-09-1987 t/m 05-06-1989
CC	: Maj Petri Rutger P.H.R.
Plv CC	: Kap Schaftenaar Eef (met FLO 01-11-1987) Kap Hofland Rob per 02-11-1987
Csm	: Smi Brinkman Gerard t/m 01-02-1989 Smi Foorthuis Roel
Adm	: Sma Bolsebroek Dick (gaat over naar KLu per 18-04-1988) Sma Wietsma Jan per 14-03-1988 Kpll Johrai Amar
Smmt	: Smi Huizinga Henk t/m 18-01-1988 Sgtl Van den Aardweg Frans
Smmmb	: Smi Te Pas Herman t/m 01-05-1988 Sgtl Snieders Martin per 14-08-1988
Kazco	: Wmr1 Vredeveld Derk Jan
Kazco-loos tijdperk	
Kazco	: Sgtl Leisen H.J.
Chef Hofm	: Sgtl Buerman Piet naar Staf 1 Lk Sgt De Boer Tijmen
Legerkorps Ondervraag- en Documentenonderzoek- centrum:	
Commandant	: Kap Heirbaut Frans

- Personeel : Ritm Timmer Ger (voltooide zijn studie Slavistiek)
 Ritm Matser Willem
 Tlnt/Elnt Rijnenberg Ben
 Tlnt/Elnt Geers Frank
 Tlnt Kox Leon t/m 31-10-1988
 Tlnt Verdonk Harry t/m 20-12-1988
 Sgt Cats Bert t/m 09-01-1989
 Tlnt Jannink Henk
 Tlnt Van den Dries Adriaan per 01-10-1988
 Sgt1 Fleming Bert per 17-04-1989
 Tlnt Serier Sjaak t/m 03-10-1988
 Owi/Aooi Woźniak Karol
- Technische Inlichtingen- en Coördinatieploeg : Kap Pals Fred
 Tlnt/Elnt Weenink Peter
- Terrein Analisten Ploeg : Tlnt Kok Han per 18-02-1989

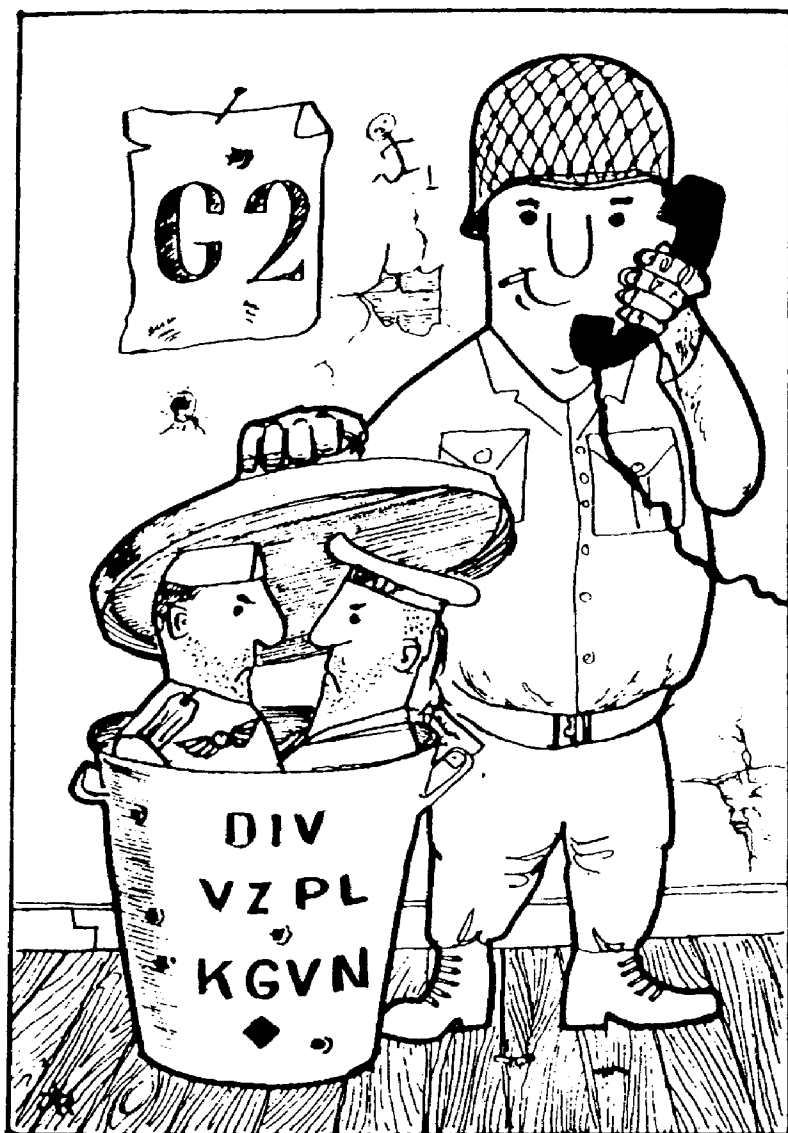

Foto 123 Het eerste contact met majoor Petri en echtgenote

Het kader van de compagnie ontmoette majoor Petri met zijn echtgenote voor het eerst op een plezierboot.

De gezamenlijke messes hadden een plezierboot geregeld voor een tocht over het IJsselmeer met een maaltijd aan boord. De toekomstige commandant 101 MIDcie, majoor Petri (foto 123), werd ook uitgenodigd omdat deze rondvaart werd gehouden tijdens een internationale oefening door het LKODOC georganiseerd. Er waren dan ook heel wat internationale gasten aan boord, zoals Chief Warrant Officer second class Sanders van 165 Military Intelligence Battalion (165 MIBn) en Hauptmann Peter Vollaartsen van een van onze Duitse zusterorganisaties. Op foto 121 - genomen tijdens de oefening Nil Mius Tascendo - staat majoor Petri helemaal links.

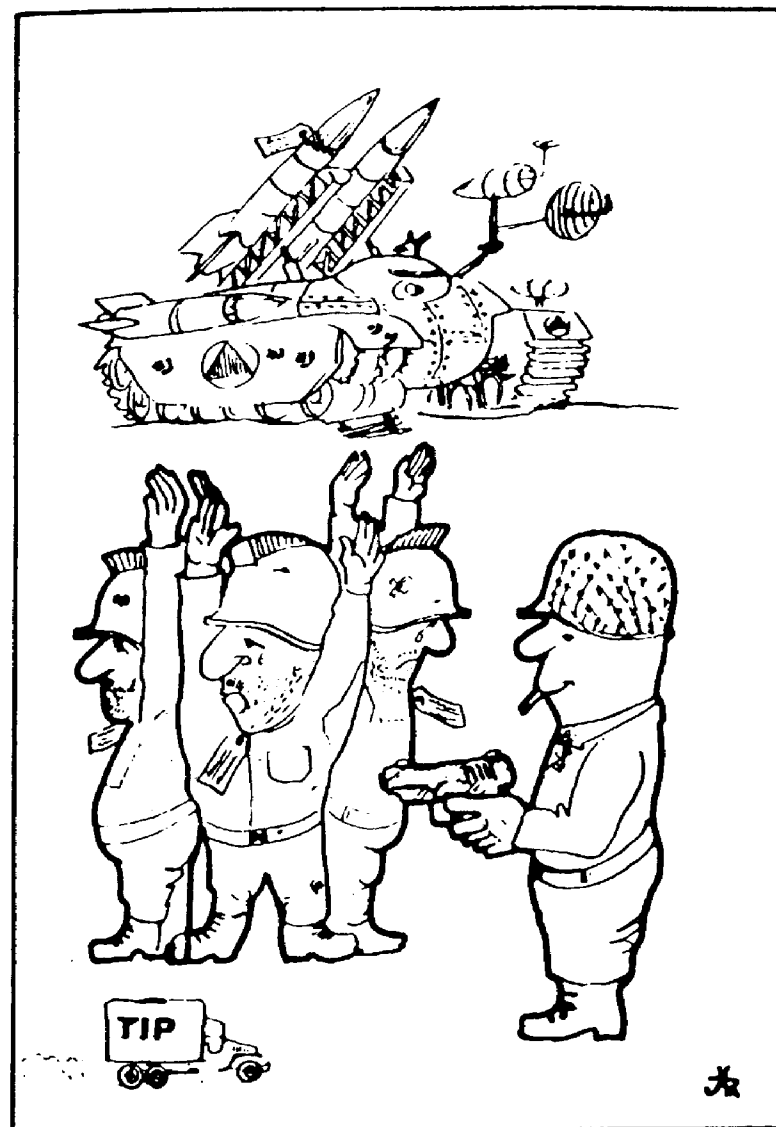
De majoor Petri is na het voltooien van de opleiding aan de KMA tewerkgesteld bij de AAT. Na het voltooien in 1984 van de cursus stafdienst werd hij geplaatst bij de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Landmachtstaf, als HOTTac op het Bureau Landstrijdkrachten van de Sectie Inlichtingen A. Je kon dus wel stellen, dat de nieuwe commandant een echte inlichtingenofficier nieuwe stijl was. Tot de periode Petri hadden de commandanten 101 MIDcie óf helemaal geen inlichtingenfunctie bekleed, of ze behoorden tot de categorie, die opgeleid was d.m.v. cursussen gebaseerd op de kennis van vlak na de oorlog. Op de foto's 124 t/m 128 zien we hoe vroeger inlichtingen vergaard werden. De nieuwe commandant heeft niet alleen getracht om de compagnie een nieuw inlichtingen-aanzicht te geven, maar ook om er een militair onderdeel van te maken (foto 129). Een inlichtingendienstcompagnie moet niet alleen per afdeling voor zichzelf bezig zijn, maar er moet ook een gezamenlijk doel zijn, namelijk het produceren van inlichtingen. Het stimuleren van gezamenlijke sportactiviteiten en de invoering van de Onderdeels-Inzetbaarheids-Oefening in mei 1988 (zie foto 130) waren ondermeer bedoeld om de compagnie tot een eenheid te smeden. Op inlichtingengebied werd het contact met de Sectie G2-1 Lk hersteld. Er kwamen meer opdrachten van G2. We werden weer meer ingezet voor het gezamenlijke doel. Bij G2 was gereide twijfel ontstaan over het nut en de mogelijkheden van een kleine inlichtingendienstcompagnie. 'Moet je zo'n eenheid serieus nemen. Kun je zo'n eenheid eigenlijk goed benutten en hoe doe je dat op de meest efficiënte manier?' De majoor Petri heeft zich al deze vragen aangetrokken en als modern commandant heeft hij zich in overleg met de ondercommandanten van de compagnie afgevraagd hoe de compagnie modern te stileren was. Oplossingen werden gevonden omstreeks oktober/november 1987 in een LKOMDOC (Legerkorps Ondervraag-, Materieel- en Documenten-onderzoekcentrum). Er was op dat ogenblik binnen de compagnie prima personeel aanwezig, dat deze taak zou kunnen uitvoeren. We werden als compagnie al snel overspoeld met opdrachten, niet alleen van G2, kolonel Rietveld en later kolonel Felius, maar ook vanuit de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Landmachtstaf. Het moet gezegd worden dat in deze periode een slag om het bestaansrecht van 101 MIDcie heeft gewoed. Er waren bezuinigingsplannen, die om realisatie riepen vanuit de bureauladen in Den Haag. Het nut van het bestaan werd echter aangetoond, zij het met grote moeite.

DIT PERSONEEL WORDT RECHTSTREEKS, ZONDER VOORAFGAANDE
ONDERVRAGING, AFGEVOERD NAAR DE DIV VZ PL KGVN

Foto 124

Afvoerprocedure krijgsgevangenen

PERSONEEL BEHORENDE BIJ NIEUW (DWZ „ONBEKEND“) MATERIEEL,
IN DE NABUHRID BEWAKEN, AFVOER NAAR DIV VZ PL KGVN EERST
NA ONDERZOEK DOOR EEN TIP

Foto 125

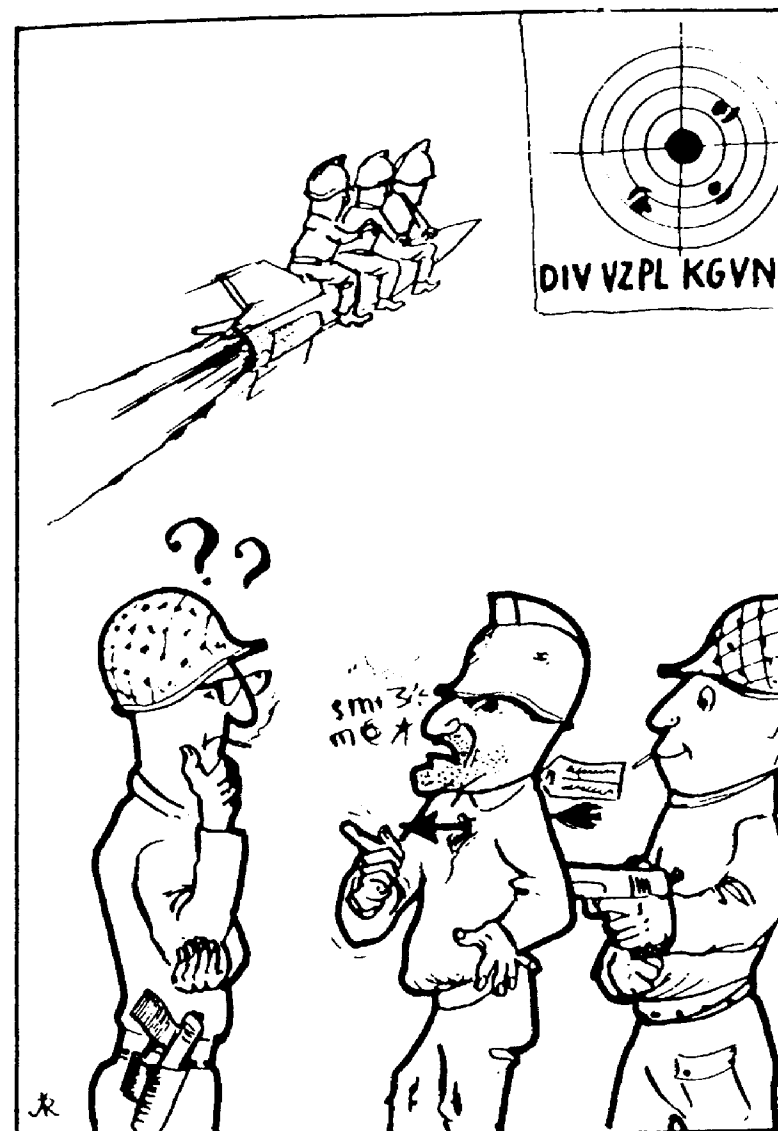
'Herkenning' werd al vroeg beoefend

KGVM NIET AFVOEREN NAAR OF LANGS CPM, SYMN OF
INRICHTINGEN VAN VITAAL BELANG

Foto 126

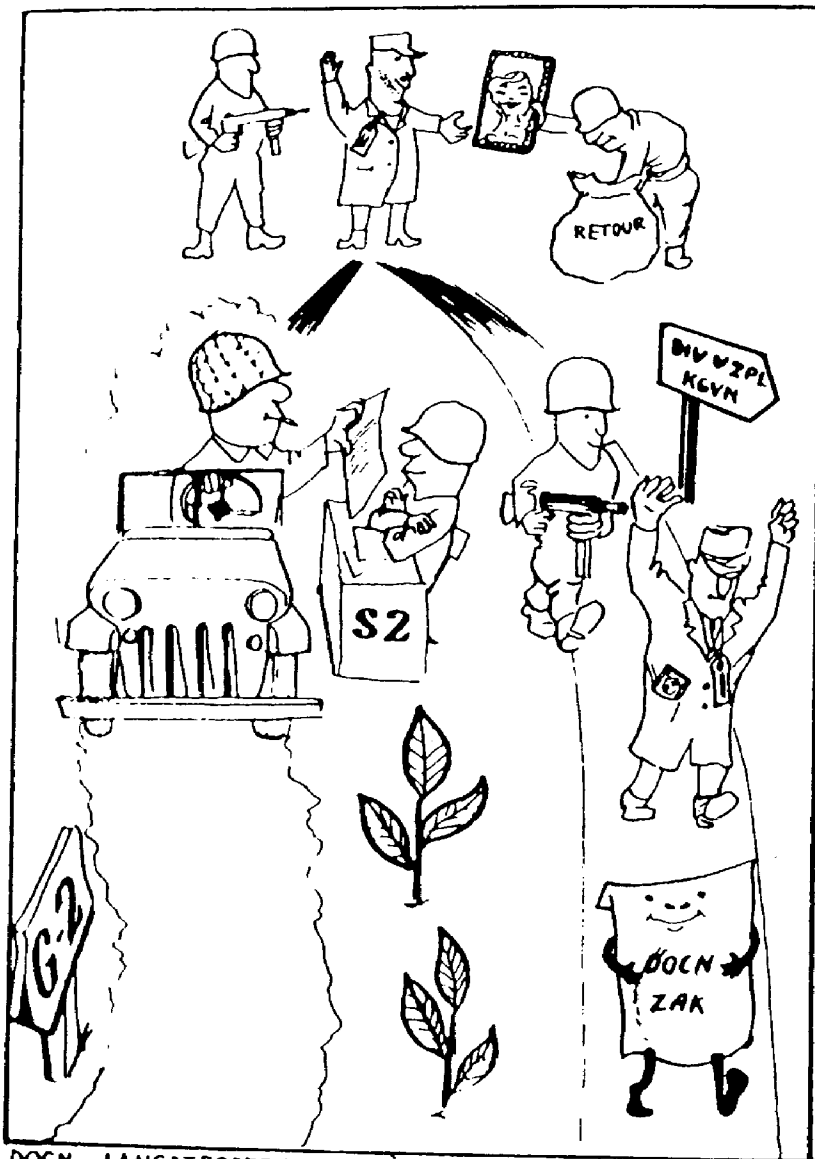
Veiligheid voor alles

INDIEN GEEN ONDERVRAAGPLOEG AANWEZIG :
KGVN ZO SNEL MOGELIJK NAAR DIV VZPL KGVN

Foto 127

Taalproblemen. Bel 101 MIDcie

DOEN AANGETROFFEN OP VJ KGVN :

- VLUCHTIG ONDERZOEKEN
- VAN ONMIDDELLIJK TACT BELANG VIA S-2 NAAR G-2 4 DIV
- ZONDER ONMIDDELLIJK TACT, BELANG SEPARAAT VAN KGVN MEESTUREN NAAR VZPL KGVN
- PERSOONLIJKE PAPIEREN TERUGGEVEN

Foto 128

De weg van S2 naar G2

Foto 129

101 MIDcie. Altijd inzetbaar

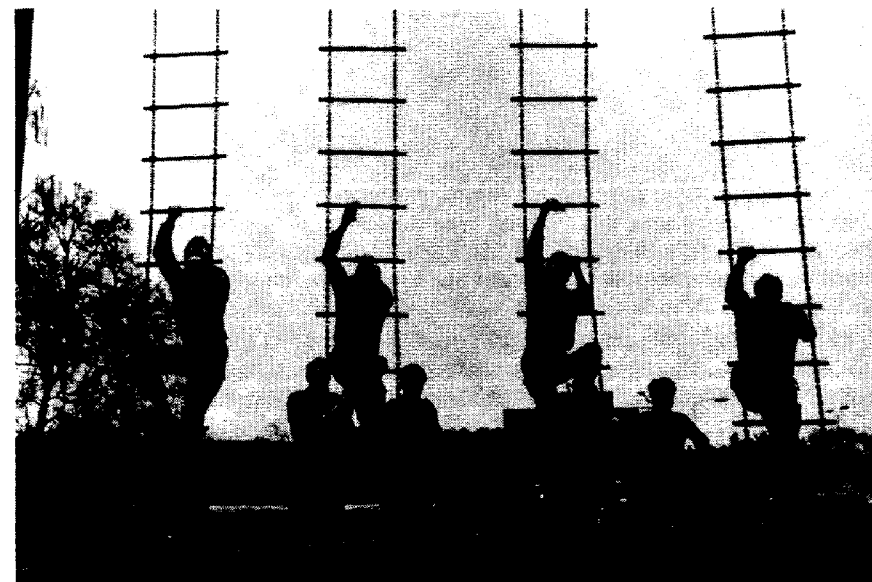

Foto 130

Onderdeels Inzetbaarheidstest

Tijdens de Golfoorlog is eveneens uitgekomen, dat een compagnie zoals 101 MIDcie toch - mits van goede input voorzien - kan zorgen voor een prima output en niet in de eerste plaats van gegevens over de vijand, maar bovenal over de ware bedoelingen van een eventuele agressor. Het algemene aanzien van 101 MIDcie werd verhoogd. De Terrein Analistenploegen (TAP) kregen een betere aan de praktijk getoetste opleiding, zodat hun waarde voor divisie- en brigadestaven verhoogd werd.

De relatie tussen de TIC Van Haeftenkazerne en Bureau Technische Inlichtingen Den Haag verbeterde sterk. Er was nu een link tussen deze twee afdelingen mogelijk. De mogelijkheden van Den Haag konden worden uitgebreid door de TIC van 101 MIDcie te gebruiken. De TIC kreeg wat meer de beschikking over munitie om met Sovjet-wapens te kunnen schieten. De sportofficier op de Koning Willem III kazerne kon weer meer MLV-diploma's schrijven. Het geheel resulteerde dan ook in verschillende uitingen van waardering aan de compagnie o.a. door Commandant Staf Commandogroep van het Legerkorps de luitenant-kolonel Goosen. We vinden deze waarderingen terug in het waarderingsboek van 101 MIDcie. Ook het burgerpersoneel kreeg voor de eerste keer in de geschiedenis van 101 MIDcie voor jarenlange trouwe dienst op 11 juli 1988 een schriftelijke blijk van waardering. Er was ook een feest aan verbonden, waarbij ook de echtgenotes uitgenodigd waren. In december 1988 werd op de Van Haeftenkazerne een info-dag gehouden, waarvoor Hoofd Sectie G2-1 Lk kolonel Felius werd uitgenodigd. Een nieuw item, dat het geïsoleerde werken van de afdelingen moest beïnvloeden. Op deze dag informeerden de afdelingen op de kazerne elkaar en de Sectie G2 over hun werk. Dit was heel verrassend. Het bleek dat ook de andere afdelingen werk voor de compagnie verzetten. Adjudant Jan de Bruin van 111 Cidet werd in deze periode messpresident van de onderofficiersmess. Hij ontpopte zich tevens als hoofd inwendige dienst van het Contra Inlichtingendetachement. Dit resulteerde in een betere verstandhouding tussen 111 Cidet en 101 MIDcie. Dit resulteerde weer in een samengaan tijdens het kerstdiner.

Het kerstdiner werd niet meer door gescheiden messes geregeld, maar werd een gezamenlijke bijeenkomst. De Genie ging weg van de kazerne en betrok een nieuw modern pand in de stad. Met welwillende steun van het hoofd Dienstkring der Genie Apeldoorn kapitein Schlüter werd - op voorstel van de kazerne-commandant - de indeling van de benedenverdieping van gebouw 10 veranderd. Er werden, als we beneden in gebouw 10 rechts achterin kijken, een aantal tussenmuren gedeeltelijk weggehaald. Linksonderin kwam de afdeling Info van het LKOMDOC te werken. De bovenverdieping kwam geheel vrij voor de ondervragers en de afdeling Ondervraging van het LKOMDOC. De oude vergaderzaal boven werd bij de administratie getrokken, door een tussenmuur te verwerken tot doorgangsboog. De vergaderzaal ging naar de benedenverdieping, naar de oude onderofficiersmess van de LUVA. Op het kazerneterrein werden parkeervakken geschilderd. En ook de contacten met de brigadecommandant der Koninklijke Marechaussee werden verbeterd. Omdat de Genie vertrokken was, werd het hekwerk weer weggehaald. De coniferen verdwenen en weer

was de kazerne vergroot. Het volgende probleem dat opgelost diende te worden, was het probleem van de wacht. Er moest een evenredige verdeling van de diensten van de OKP, wachtcommandant en wachtpersoneel komen in overleg met de verschillende onderdelen die deze diensten uitoefenden. Het wachtpersoneel werd uitgebreid en mede door toedoen van de adjudant Jan De Bruin konden de soldaten van 111 Cidet hieraan meedoen, zodat er een behoorlijke werkdruk bij 101 MIDcie wegviel. Onder majoor Petri is het Onderdeels Overleg Orgaan weer ingevoerd, niet omdat er problemen waren, maar omdat hij vond dat het mogelijk moest zijn om via dit moderne communicatiemiddel eventuele problemen in een vroeg stadium te bespreken.

Foto 131

35-jarig bestaan

Ook formeel was er een Onderdeels Overleg Orgaan nodig. Sergeant-majoor Herman Te Pas is de grote stimulator achter het Lief- en Leedfonds, dat nu goed van de grond komt. Later komt de praktische uitvoering van het Lief- en Leedfonds in handen van korporaal der eerste klasse Johrai, die vlak voor zijn afzwaaien deze taak overgeeft aan tweede luitenant Duister en tweede luitenant Lindenhovius. Een treurig voorval was wel de brand in gebouw 5. Kordaat optreden van sergeant der eerste klasse Leyten heeft echter erger doen voorkomen. De Genie heeft het dak later weer provisorisch opgelapt, maar omdat de kazerne binnenkort als kazernecomplex opgeheven zal worden, werd er geen nieuwbouw meer uitgevoerd.

Het kanon dat voor gebouw 2 staat krijgt een opknappbeurt. Na onderzoek door de TIC aan het Bundesamt Für Wehrtechnik komt er een historisch en tech-

Foto 132

Bezoek aan de grens

nisch overzicht te hangen naast het kanon. De samenwerking met buitenlandse eenheden wordt geïntensiveerd. We knopen partnershipsbanden aan met de A-compagnie van 165 Mlbn uit Wiesbaden. Deze inlichtingendienstcompagnie komt nu regelmatig over de vloer.

We bestonden in 1989 al 35 jaar. Er wordt een feestcommissie ingesteld. Onder leiding van de TIC hebben we met de hele compagnie een dag de Oost-Duitse grens bekeken en een gezamenlijke maaltijd genuttigd. Daarna hebben we een fantastische dag gehad in Helmstedt (foto 131 en 132). Een prachtige herinnering.

We mogen gerust stellen dat majoor Petri de compagnie op een hoger militair- en inlichtingenplan heeft gebracht. Hij werd in 1987 overgeplaatst naar de Sectie G2-1 Lk, als plaatsvervangend hoofd van deze sectie. Van daaruit blijft de samenwerking gehandhaafd tussen 101 MIDcie en de staf waar hij voor werkt. De plaatsvervangend compagniescommandant, kapitein Hofland, later majoor Hofland (foto 133), wordt de nieuwe compagniescommandant van 101 MIDcie. Hij neemt na een waardige plechtigheid de compagnie over van majoor Petri.

Foto 133

Majoor Hofland

DE nieuwe commandant Van Haestenkaszerne

Beknopt Overzicht Zwolscheweg 238

- 1911 - 1915 Bouw van de kazerne aan de Zwolsche weg.
- 1935 - Gebouw 13 wordt aanbesteed.
- 1938 - Bouw gebouw 13 voor officiersopleiding.
- 1941 - Kmar verlaat de Kazerne.
- 1941 - 1944 Kmar wordt Rijkswacht.
- 1944 mei In gebouw 3 was het lazaret van het Rode Kruis gelegerd.
- 1945 - Gebouw 5 biedt ruimte aan NSB'ers, die gevangengenomen zijn.
- 1946 mei Kmar komt terug met de onderofficiersopleiding op de kazerne.
De cursusduur is 1 jaar.
- 1948 - Naamgeving Van Haeftenkazerne.
- 1952 - Marechaussee verlaat voorgoed de kazerne m.u.v Wachtbrigade
'Het Loo' in gebouw 13.
- 1953 - LUVA betreft de Van Haeftenkazerne.
- 1946 - 1954 Magazijnen van de Rijkspolitie komen binnen onze poorten.
Wachtbrigade 'Het Loo' zit nog steeds in gebouw 13.
Het gehele wachtpersoneel verhuist van gebouw 2 naar gebouw 1.
- 1942 - 1955 Fietsenstalling voor 100 fietsen bij T werd geplaatst.
Deze fietsenloods is door een firma uit Nunspeet gebouwd.
- 1954 - De bouw van gebouw 10 wordt aanbesteed.
Rijkspolitie trekt weg.
- 1955 - De kogelvanger tussen gebouw 5 en 6 wordt afgebroken.
- 1956 - Gebouw 10 klaar en LUVA krijgt de gehele kazerne.
Wachtbrigade 'Het Loo' trekt weg naar Looseweg.
De oude mestvaalt wordt voor de helft gesloopt.
Op verzoek van de LUVA wordt een gezellige buitenbank
ingemetseld bij gebouw 13.
Gebouw 13 wordt iets langer. Er wordt een segment (13a)
aangebouwd.

- 1958 - Het volleybalveld V werd aangelegd voor de LUVA, want plein G wordt betegeld.
- 1963 - Wachtgebouw 14 wordt gebouwd voor het LUVA-gedeelte.
- 1963 - 101 MIDcie komt op de kazerne.
- 1969 - 101 MIDcie viert haar 15-jarig bestaan.
- 1976 - LUVA verlaat de Van Haeftenkazerne.
- 1976 - Brigade Speciale Beveiligings-opdrachten van de Koninklijke Marechaussee wordt tijdelijk op de Van Haeftenkazerne gelegd.
Elnt J.Timmers en Owi Nagelkerk houden de touwtjes in handen.
In 1977 gaan zij naar een nieuw onderkomen in Utrecht.
- 1977 - Gebouw 13 wordt officieel in gebruik genomen als officiersmess.
- 1977 - Het eerste contact ontstaat met OTL Horst Baerelmann en Hptfeld Kurt Weber.
Dit is het vaste kader van de ondervragers van de Duitse Luchtmacht.
- 1978 - De kazernetelefooncentrale verhuist van gebouw 2 naar gebouw 10.
- 1978 - Er wordt een openbare PTT-telefooncel op de kazerne geplaatst.
Deze is gelukkig groen.
- 1979 - 101 MIDcie viert haar 25-jarig bestaan.
- 1979 - 1987 Het 3e Geniecommandement komt op de kazerne en verblijft voor een periode van bijna 8 jaar in gebouw 10.
- 1984 - Oprichting van het LKODOC.
- 1987 - Eerste gestructureerde ondervraagtoefening met 165 M1bn.
Sergeant Clyde P. Carpenter - roepnaam 'BUD' - voert dit Amerikaanse peloton aan.
- 1988 - Gebouw 10 wordt in zijn geheel door 101 MIDcie in gebruik genomen.
- 1991 - De kazernecommandant krijgt officieel te horen, dat de Van Haeftenkazerne in mei 1992 gesloten zal worden.

Kroniek bewoners gebouw 7 van 1915 - Heden

- 1915 - 1938 Smidse van het Depot Koninklijke Marechaussee.
- 1938 - 1946 Vermoedelijk opslagplaats algemeen.
- 1946 - Timmerwerkplaats:
Timmerlieden: Dhr. Broekhuizen
Dhr. Bronk

Van 1954 tot 1972 was de timmerwerkplaats een gedeelte van gebouw 6.
Tuinman: Dhr. Biesterbos
Algemene dienst: Dhr. Wouter van Asselt
(1946 - 1989) tot aan zijn pensionering heeft hij op de Van Haeftenkazerne gediend.
Hij was onze stoker.
- 1956 - Elektriciën: Dhr. Beerenschot, die nu nog de scepter zwaait over de electriciteitvoorziening van onze kazerne. Hij houdt tegenwoordig ook ons ketelhuis in de gaten.
Hij is begonnen in gebouw 5d en is later verhuisd naar gebouw 7.
- 1965 - Tuinman: Dhr. Menkveld 1965 - 1980.
Tot aan zijn pensionering is hij op de Van Haeftenkazerne gebleven.
De gehele periode heeft hij zijn tuingereedschap in gebouw 7 gestald.

Timmerman: Dhr. Gerrit Pronk
Algemene Dienst: Dhr. Kobus de Jong
Dhr. Riemer 1946 - 1952.
Overgeplaatst naar Dienstkring der Genie-dienst aan de Loolaan te Apeldoorn.
Dhr. Peereboom 1946 - 1952.
Vertrokken naar Amsterdam.
Dhr. Bekudde 1949 - 1952.
Overgeplaatst naar Dienstkring der Genie-dienst op de Koning Willem III kazerne.
Dhr. Arie Landkroon 1974 - heden.

Overzicht verwarmingsperikelen Van Haftenkazerne

- 1948 - 1953 Potkachels in alle gebouwen.
- 1953 - 1956 In gebouw 2 was een kolengestookte centrale verwarming. De ketel stond in gebouw 2 rechts van de ingang.
Gebouw 3 heeft gedeeltelijk kolengestookte centrale verwarming. De benedenverdieping heeft kolengestookte centrale verwarming. Het waslokaal boven en beneden is centraal verwarmd. De rest van het gebouw is nog steeds voorzien van potkachels. De centrale verwarming stond op de begane grond in de hal van gebouw 3 direct links om de hoek. Er stond een groot traliehek omheen. Kolen kon men halen uit twee stalen loodsjes naast gebouw 6.
De keuken kreeg stoom vanuit de stookruimte in 5q om te koken. Ze had als enige een gemeentelijke gasaansluiting om het gasfornuis te laten branden.
Kamer b van gebouw 3 was een doucheruimte met een eigen ketel. Daar was te allen tijde warm water te krijgen.
- 1956 - heden Gebouw 10 komt gereed.
De hele kazernebodem is veranderd van structuur, daar alle gebouwen zijn aangesloten op oliegestookte centrale verwarming.
Gebouw 5q is de stookruimte.
Tot 1950 waren alle vloeren in de gebouwen van hout. In de volgende jaren werden deze bij renovaties vervangen door de huidige constructies. Dit leidde onder andere tot minder corveewerkzaamheden. De houten vloeren moesten iedere week geschrobd worden.
In de jaren 90 worden de verwarmingsbuizen die de bodem van de Van Haftenkazerne doorwoelen, opnieuw vervangen.

School Militaire Inlichtingendienst

De voorgeschiedenis

Reeds tijdens de Tweede Wereldoorlog werd in Engeland begonnen met het opleiden van Nederlands personeel voor 'Intelligence'-werkzaamheden. Het betrof hier voornamelijk personeel geselecteerd door Nederlandse instanties, aangewezen voor agentenwerk in het bezette vaderland onder leiding van toenmalige bureaus van de inlichtingendienst in Londen, t.w. de Militaire Inlichtingendienst onder leiding van kolonel der Mariniers De Bruijne, het BI onder leiding van kolonel Somer en het BBO onder leiding van generaal Van Oorschot.

Bijna al dit 'operationele' inlichtingenpersoneel werd opgeleid op Engelse scholen, terwijl ook de werkzaamheden na de inzet van betrokkenen grotendeels werd gecontroleerd en geleid door Engelse instanties, zoals de MI, SOE, etc. Naast deze agentenopleiding op Engelse scholen had men ook 'normale' opleidingsinstituten voor gevechtsinlichtingen. Een daarvan was gevestigd in het Engelse Farnham. Enkele Nederlandse officieren werden nog tijdens de Tweede Wereldoorlog opgeleid teneinde hen geschikt te maken voor inlichtingenfuncties bij de Independent Netherlands Brigade, de latere Prinses Irene Brigade.

In Nederland werd intussen - met veel vallen en opstaan - door de ondergrondse, praktijkervaring opgedaan op het gebied van inlichtingenwerk.

Toch viel de oogst van inlichtingenfunctionarissen na de oorlog tegen. Velen waren gesneuveld, gedemobiliseerd of vertrokken naar Nederlands Indië om aldaar te trachten orde op zaken te stellen.

Het inlichtingenpersoneel van voor de oorlog had inmiddels de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Kortom, er was een schrijnend gebrek aan gekwalificeerd inlichtingenpersoneel in de jaren 1945-1946.

De Oprichting

In de jaren direct na de Tweede Wereldoorlog namen ook drie groepen van Nederlandse officieren deel aan de Engelse cursussen voor gevechtsinlichtingen in Farnham. Zij waren bestemd voor gevechtsinlichtingenfuncties bij eenheden bestemd voor Indië. Enkelen bleven in Nederland achter en werden de eerste instructeurs in Breda. De heer Hakkewessel en Baart bij de Gevechtsinlichtingen (GI), Oosting bij de Luchtfoto-interpretatie (LUFO) en Moerman bij de Veldveiligheid (VV). Deze cursussen bevatten ook 'fieldsecurity en airphoto-interpretation'. Door de officieren die aan deze cursussen deel hadden genomen, werd sterk aangedrongen op een soortgelijke opleiding in eigen land.

Al eerder waren hiervoor enkele losse voorstellen gedaan. Deze zijn echter nimmer aangenomen. Het werd uiteindelijk 16 juni 1946 dat de School Militaire Inlichtingendienst (SMID) bij Ministeriële Beschikking werd opgericht. De legering was in het Julianakamp te Kijkduin, waar ook het Indische instructiebataljon was gevestigd.

Met steun van de Engelse school in Farnham werd in zeer korte tijd een cursus

gevechtinlichtingen (GI) en een cursus veldveiligheid (VV) uit de grond gestampt.

16 augustus 1946 vertrok majoor Trebels - de eerste commandant - naar Indië en droeg het commando over aan kapitein J.C. Van Houweningen, die met kracht voortgang contacten te leggen met andere instanties, waarvan men steun en advies kon verwachten. Tevens werd aan de SMID een leraar Maleis aangesteld, namelijk de eerste luitenant KNIL Stravers.

De eerste cursus werd bezocht door zeer veel KNIL-personeel, dat later werd ingedeeld bij het Korps Speciale Troepen.

In 1947 werd de SMID naar Breda overgeplaatst, waar ze een zelfstandig bestaan leidde, doch administratief ressorteerde onder de korpscommandant.

De school was ondergebracht in de oude besmettelijke-ziekten-barak van de voormalige Koninklijke Militaire Academie (KMA). Een stenen gebouw, waarin 5 bureaus en 3 leslokalen beschikbaar waren. Legering van de cursisten was in de bijgebouwen van de KMA. In deze periode kwam ook de eerste luitenant Koene erbij, die van de tweede divisie afkomstig was.

Terugval en wederopstanding

Omstreeks september 1947 ging er een bezuinigingsgolf door het Nederlandse leger en ook de SMID zou hiervan de gevolgen ondervinden. Juist toen in samenwerking met de sectie MID van de Generale Staf door commandant SMID een voorstel was ingediend om de school uit te breiden in verband met de te verwachten opdrachten tot het opleiden van personeel voor het veldleger, kwam als een donderslag bij heldere hemel het bericht dat de SMID zou worden teruggebracht tot de status van Cursus-Militaire Inlichtingendienst (CMID) en zou worden ingedeeld bij de Infanterieschool, die men wilde oprichten te Harderwijk.

Majoor van Houweningen vertrok kort na de start in Harderwijk (april 1948) naar de Generale Staf, waar hij geplaatst werd bij GS-B en droeg het commando over aan eerste luitenant Koene. Het was geen groots begin voor onze CMID. 4 Officieren werden overgeplaatst. De opleiding ging echter gewoon door. Vaak stonden de resterende leraren dagelijks 7 tot 8 uren voor de klas, vooral toen men drie verschillende klassen gelijktijdig kreeg toegestuurd.

Reeds spoedig verkreeg de CMID een goede naam dank zij het feit dat ze nimmer moeilijkheden veroorzaakte en de cursisten steeds buitengewoon enthousiast waren en goede resultaten boekten. Na verloop van tijd verscheen hulp in de vorm van twee afgestudeerde vaandrags - o.a. vaandrig Van Gool - die na hun GI-cursus aan konden blijven als hulpinstructeur.

In het voorjaar van 1950 werd bij het Hoofdkwartier der Generale Staf (HKGS) een nieuw bureau opgericht, namelijk het Bureau Planning Inlichtingendienst (G2-D). De Amerikaanse organisatie werd toen ten aanzien van de staven ingevoerd en ook de CMID heeft in enkele maanden tijd al zijn lesstencils herzien en op Amerikaanse leest geschoeid met gebruikmaking van alle Amerikaanse voorschriften en publikaties waar legaal en illegaal de hand op kon worden gelegd.

Door majoor Van der Hage (hoofd G2-D), die de CMID wekelijks bezocht, werd aan de hand van het oude plan van oktober 1947 een nieuwe poging gedaan de CMID weer naar zijn oude staat van school terug te brengen. Na korte tijd bleek dat dit inderdaad zou kunnen, als de begroting maar niet te veel extra werd belast. Men wist het plan erdoor te krijgen. Er groeide dus weer een echte School Militaire Inlichtingendienst uit de CMID.

Het plan hield in:

- Een majoor als commandant;
- Drie tot vier officieren als leraar;
- Een burgerleraar crypto, de heer Benze;
- Enkele burgerleraren Russisch, de heer Lubinski, de heer Pantekoek en later de heer Saltikov en enkele onderofficieren;
- Smi;
- Sma;
- Fourier.

In het najaar van 1950 kwam de uitvoering van het nieuwe plan tot stand en per oktober 1950 werd de Cursus Militaire Inlichtingen (CMID), de 'School-compagnie Militaire Inlichtingendienst' (SchoolcieMID) en verhuisde naar de Oranje-Nassaukazerne te Harderwijk, die inmiddels geheel was gerestaureerd. Als opvolger van eerste luitenant Koene, die naar de KMA ging, werd tot commandant benoemd kapitein J.J. Bijl. In 1951 werd het Koninklijk Besluit no 1 van 1 oktober 1951 van kracht, waarmee de school officieel was opgericht. De officiële naam luidde School Militaire Inlichtingendienst (SMID).

Het gebouwencomplex van deze Oranje-Nassaukazerne werd vermoedelijk in de late Middeleeuwen gebouwd op de plaats waar daarvoor het klooster 'Clerentan' van de Grauwe Zusters van ST. Clara had gestaan. In de 16e eeuw kreeg het complex de vorm zoals het die nu nog heeft.

In het niet door de zusters bewoonde deel werd in 1582 de Gelderse Munt gevestigd tot haar opheffing in 1806.

In 1807 werd het gebouw afgestaan aan de Universiteit (!) van Harderwijk, die het gebruikte tot de opheffing van de Universiteit in 1811. In 1813 werden in het gebouw cavaleriepaarden gestald.

In 1815 (na de Franse bezetting) werd er het Depot Bataljon der Koloniale troepen gevestigd.

In 1822 werd het omgedoopt tot algemeen Depot der Koninklijke Landmacht nr. 33. In 1844 weer een naamsverandering. Nu tot Koloniaal Werfdepot. Op 1 mei 1909 werd deze koloniale periode van de Oranje-Nassaukazerne afgesloten en op 2 november 1909 namen de Infanterie-eenheden het in gebruik. In de periode 1940-1945 zijn er verschillende Duitse eenheden in de Oranje-Nassaukazerne gelegerd geweest. Na de bevrijding in 1945 werden in de kazerne collaborateurs ondergebracht. In 1951 betrok de School Militaire Inlichtingendienst de Oranje-Nassaukazerne. Slechts de helft van alle ruimten stond ter beschikking van de SMID. De andere helft werd bezet door vrijwilligers uit

Indië. Denk niet dat de cursussen aan de school in de beginperiode alleen uit louter theorielessen bestonden. Er werd alles aan gedaan om de leerlingen ook praktisch op te leiden. Op foto 134 en 135 zien we de ondervragers in actie tijdens de praktische oefening 'Interrogator'.

De school heeft enkele zeer markante persoonlijkheden voortgebracht zoals bijvoorbeeld majoor Klaas Helder en opperwachtmeester-instructeur Mike Herzog van de TAS (foto 136). Ook de Harderwijkse portier, de heer Petersen, die zijn pappenheimers zeer goed kende was zo'n markante persoonlijkheid binnen de SMID. Hij wordt zelfs nu nog bezongen in een lied dat in ieder geval elke TAS'ist kan mee zingen: Het 'O, SMID'.

Foto 134 1954. Oefening Interrogator op SMID

In 1986 overleed Michel Grigorevitch Smirnov. Hij is jaren officieel en officieus als leraar aan de SMID verbonden geweest.

Het bericht van zijn dood deed eenieder weer denken aan het echtpaar Smirnov, de grootste representanten voor de Russische spreekvaardigheid aan de Talenafdeling van de SMID. De tekst van zijn overlijdensbericht kunt u lezen op foto 137.

De SMID is eind jaren tachtig, onder leiding van de voormalige luitenant-kolonel Haks, naar het bolwerk van de Nederlandse Verbindingsdienst verplaatst. Foto 138 laat de Smid zien vlak voor haar verhuizing. Op hun nieuwe domicilie hebben zij een modern en goed geoutilleerd gebouw in gebruik genomen. Er zijn nu 60 instructeurs aan de SMID verbonden en er worden wel 32 verschillende cursussen gegeven.

Foto 135 1954. Oefening Interrogator op SMID

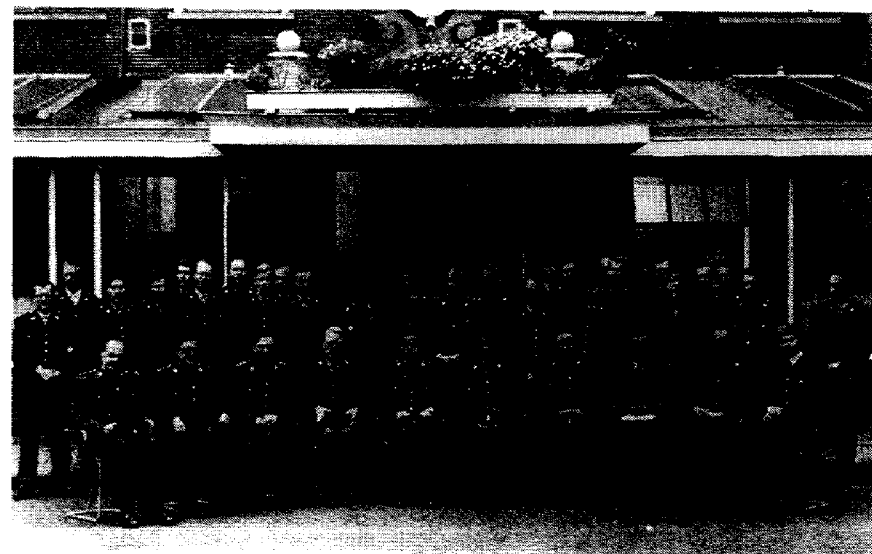

Foto 136 Op de voorste rij de vierde van links de commandant talenafdeling majoor Helder. Op de tweede rij met baret de zevende van links de opperwachtmeester instructeur van de talenafdeling Mike Herzog.

Na een korte ziekte is op 9 november 1986, ruim anderhalf jaar na de dood van zijn vrouw

PRINCESSE ELENA DIMITRIEVNA
te Lagny (Parijs) overleden

MICHEL GRIGOREVITCH SMIRNOFF

geboren te Odessa op 20 november 1893,
oud-leraar Russisch aan de School M.I.D. te
Harderwijk, waar hij, zoals hij zel, de gelukkigste
jaren van zijn veelbewogen leven doorbracht.

Op vrijdag 14 november 1986 te 10.00 uur
is er een uitvaartplechtigheid in de Russi-
sche kerk bij het Maison de Retraite de la
Croix Rouge Russe (A.O.), Avenue Caster-
mant 8 te Chelles (Parijs), waarna de be-
grafenis volgt op de begraafplaats te
Chelles.

H. Fangman
Kampweg 4
6083 BH Nunhem (L.)

Commandanten van respectievelijk School Militaire Inlichtingendienst, Cursus Militaire Inlichtingendienst, Schoolcompagnie Militaire Inlichtingendienst en later weer School Militaire Inlichtingendienst tot 1953 waren:

– Maj Trebels (KNIL) (SMID)	15-06-1946	tot	08-08-1946
– Kap J.C. Van Houweningen (SMID)	16-08-1946	tot	01-03-1948
– Elnt P.J. Koene (CMID)	01-03-1948	tot	15-08-1950
– Kap J.J. Bijl (SchoolcieMID en SMID)	15-08-1950	tot	01-10-1951
– Maj J.T. Schnerr (SMID)	01-10-1951	tot	01-06-1953
– Kap J.N.N. Wolterbeek	01-06-1953		

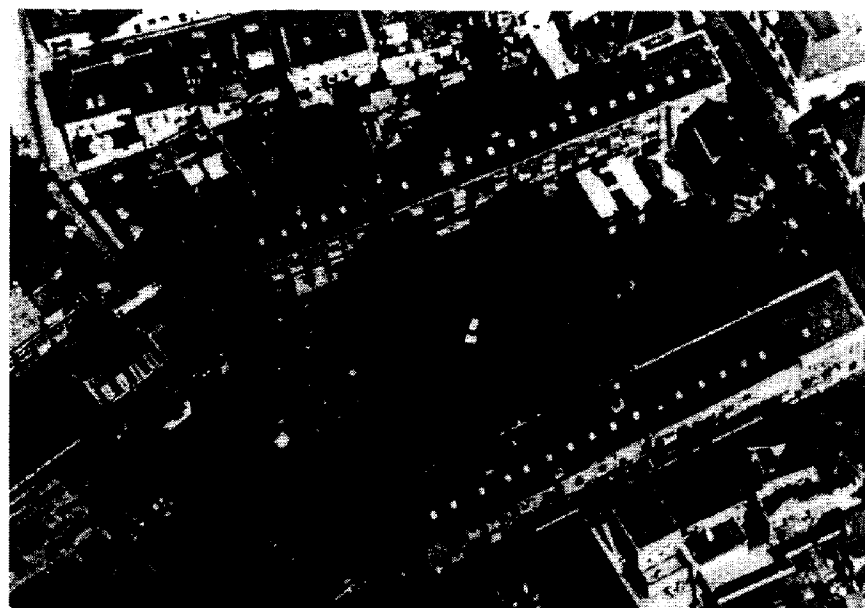

Foto 138

Harderwijk. SMID

De eerste Russische cursus werd gegeven door eerste luitenant P.J. Koene, de burgerleraar Lubienski en de burgerleraar Pantekoek, waarna in 1952/1953 de lessen werden gegeven door tweede luitenant van de Baar.

Een belangrijke wetenswaardigheid uit die tijd:

bij de afdeling Gevechtsinlichtingen van de SMID werd medio 1950 geplaatst de eerste luitenant W.T.H. Gijsbers, die de inlichtingencursus in Farnham ook had gevolgd.

Foto 137

Spreekvaardigheid in het verleden

De goede naam van de School Militaire Inlichtingendienst is al die tijd overeind gebleven. De taakstelling van de SMID is door de jaren heen hetzelfde gebleven:

- het geven van inlichtingenopleidingen aan personeel van de Koninklijke Landmacht en in voorkomende gevallen aan andere krijgsmachtdelen;
- optreden als coördinerend lichaam met betrekking tot de verdere vorming van het hierboven genoemd personeel;
- het verzorgen van spoorwerk ten behoeve van de inlichtingendienst;
- het verlenen van steun aan derden volgens de richtlijnen van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten.

Hij is de man achter het idee van de toorts als symbool van de Inlichtingendienst. De sergeant op zijn afdeling heeft dit idee uitgewerkt en de tekenkamer heeft dit later vervolmaakt.

In 1951 werd het stempel met deze inlichtingentoorts voor de eerste maal op de SMID gebruikt.

De Toekomst

Heeft de Van Haeftenkazerne toekomst?

Het object staat op de nominatie om, zodra voor de bewoners elders onderdak is gevonden, afgestoten te worden.

Een toekomst als militair object lijkt dan ook zeer kortstondig. Een toekomst in iedere andere vorm is nu nog volkomen onzeker.

Heeft 101 Militaire Inlichtingendienst Compagnie toekomst?

De eenheid staat op het punt binnen afzienbare tijd te verhuizen. Na die verhuizing zal gefaseerd een reorganisatie gaan plaatsvinden waarna de compagnie als militaire inlichtingendienst eenheid wellicht deel zal gaan uitmaken van een inlichtingenbataljon. Gezien het tegenwoordig gedacht gevechtsoptreden van het Legerkorps zal het belang van inlichtingen toenemen. Er zal dus een toenemend belang aan inlichtingenverzamel-organen worden gehecht. In hoeverre 101 MIDcie daar zijn partijtje in mee zal blazen, ligt nog in de toekomst verborgen. Veel zal afhangen van het inventief en creatief denkvermogen van zij die opdrachten geven aan de eenheid en het personeel van de eenheid zelf.

Er wordt voor de kazerne een andere bestemming buiten Defensie gezocht. In een van de komende jaren moet de laatste militair uit dit complex verdwenen zijn. Het zal zeker goedkoper worden voor de organisatie.

De Van Haeftenkazerne moet weg. Toen dit in de plaatselijke krant werd gelezen, reageerden verschillende oud-bewoners van de Van Haeftenkazerne onmiddellijk.

Een aardige kaart van een oud korporaal van het LKODOC met een tekst die velen uit het hart gegrepen zal zijn, wil ik u niet onthouden. De tekst luidt:

'Het kwaad zwaait de scepter van het lot in de richting van de Van Haeftenkazerne. Een grote naam wordt geschrapt. Na 1992 bestaan er geen gelukkige dienstplichtigen meer. Wat wij allen vermoedden, maar niet als reëel beschouwden, gaat dan toch gebeuren. Een stuk cultuur, de Van Haeftenkazerne, gaat verdwijnen. Mijn medeleven hebben jullie. Succes in de toekomst.'

Wat zal als wij de Van Haeftenkazerne hebben verlaten ons aan deze tijd herinneren? Zal dat de windvaan zijn, die op gebouw 2 prijkt en in de toekomst onze compagniesbar in een nieuwe locatie zal sieren? Zal dat een baksteen zijn, die wij allen willen bezitten van vermoedelijk het oudste gebouwtje (12) van de kazerne? Zal dit de betonnen bank zijn, die nog stamt uit het tijdperk van de LUYA en die nog altijd naast de officiersmess staat? Zal dit de naam Van Haeftenkazerne in vierkante tegels op een nieuwe ondergrond zijn, die we met onze nagels eerbiedig uit de voorgevel van gebouw 1 hebben gepeuterd en die de kamer van commandant 101 MIDcie in de nieuwe locatie siert? Is het deze

geschreven herinnering met de machtige pentekening van de kazerne op het schutblad én de twee losse tekeningen van sergeant Buter of zal het voor eenieder de idealisering zijn aan een tijd, die voorbij is?

We hebben het 15-jarig bestaan in 1969 gevierd.

Het 25-jarig bestaan in 1979.

Het 100-jarig bestaan van een militaire inlichtingeneenheid zal gelet op het toenemende belang van inlichtingen zeker gevierd worden.

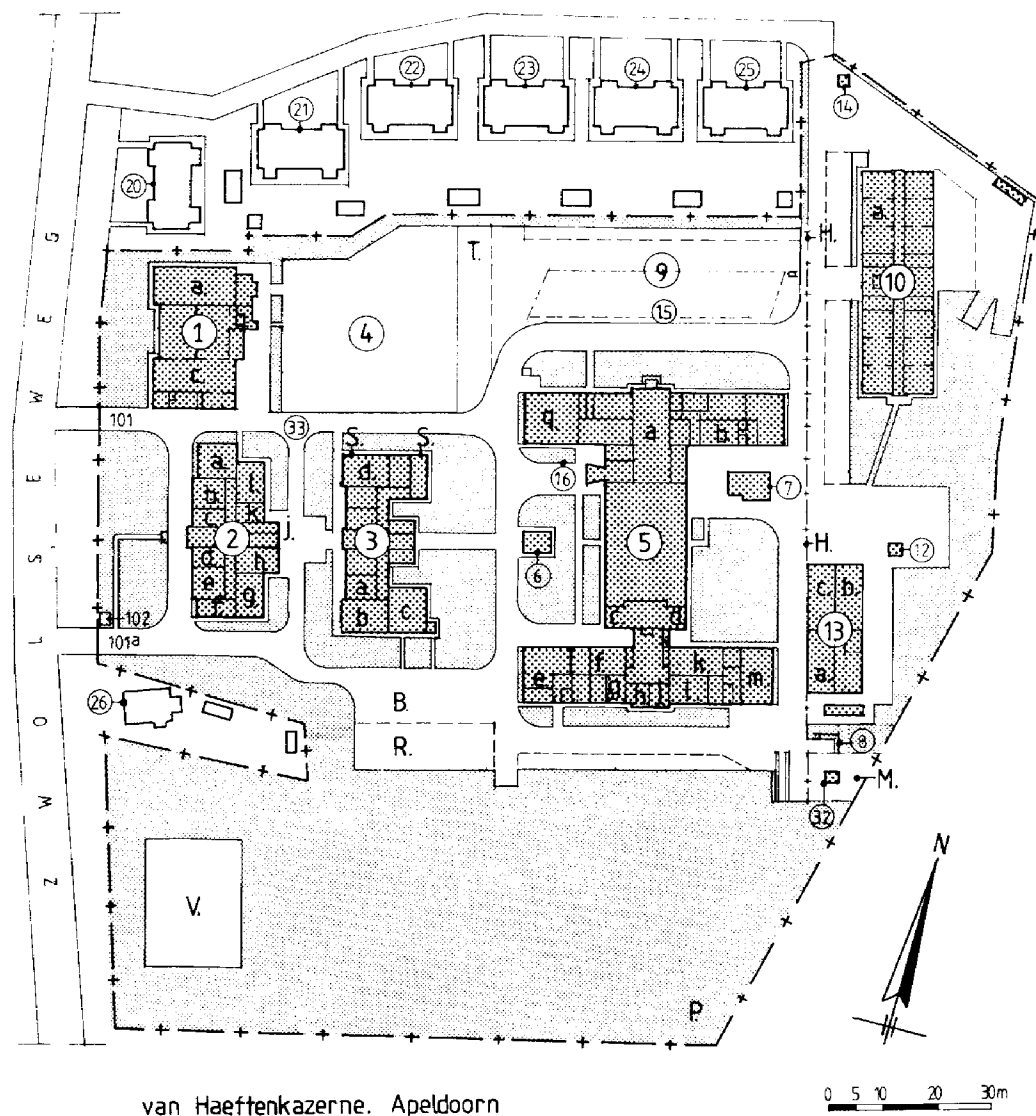
De Van Haftenkazerne zal verworden tot een herinnering. De 101 MIDcie zal dit echter nooit.

Voordat ik er het zwijgen toe doe, moet mij echter nog een ding van het hart.

Het is jammer,

dat je weggaat!!

Referentieplattegrond 1898 - heden

van Haftenkazerne. Apeldoorn

Z E R N E • A P E L D O O R N